

2023

2023 finansinių metų metinė ataskaita
dėl ES bendrųjų įmonių

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

LT

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Užklauskos: eca.europa.eu/lt/Pages/ContactForm.aspx

Interneto svetainė: eca.europa.eu

Tviteris: @EUAuditors

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete. Ji prieinama per portalą Europa (<http://europa.eu>).

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2024

Turinys

1 skyrius. ES bendrųjų įmonių ir Audito Rūmų auditas	5
Įvadas	6
ES bendrosios įmonės	7
Pagal daugiametes ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programas veikiančios įmonės	7
Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo BĮ	12
Bendrųjų įmonių mokėjimų biudžetai ir žmogiškieji ištekliai 2023 m.	14
Biudžeto ir jo įvykdymo patvirtinimo tvarka	15
Mūsų auditas	17
Rengiamo patikinimo pareiškimą kiekvienai bendrajai įmonei	17
Remiamės kitų auditorių atliktu audito darbu	17
Mūsų audito metodas grindžiamas pagrindinių rizikos veiksnių vertinimu	18
Mūsų audito metodas, taikytas dotacijų mokėjimams	20
2 skyrius. Audito rezultatų apžvalga	22
Įvadas	23
Audito nuomonė dėl bendrųjų įmonių	24
Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo	24
Kiti dalykai, susiję su NA BĮ metinėmis finansinėmis ataskaitomis	25
Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo	25
Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo	25
Reikia tobulinti keletą sričių	26
Bendrųjų įmonių mokslinių tyrimų ir inovacijų programų įgyvendinimo trūkumai	26

Nuolatinės sisteminės klaidos, susijusios su personalo išlaidomis ir įranga dotacijų mokėjimuose	30
BĮ „EuroHPC“ nepasiekė savo įdarbinimo tikslo ir nustatėme jos įdarbinimo procedūrų trūkumų	31
BĮ F4E rizikos vertinimo tvarka, planavimas, stebėseną ir ataskaitų dėl išteklių teikimas yra neišsamūs	32
BĮ F4E vidaus kontrolės sistemoje trūksta integruoto rizikos valdymo proceso	32
Nepakankamos gairės dėl PTP BĮ ir Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ pirmą kartą teikiamų jų metinių finansinių ataskaitų	33
Atsižvelgimas į mūsų ankstesnių metų pastabas ir vykdyti veiksmai	34
Bendrosios įmonės į mūsų ankstesnių metų pastabas atsižvelgė dauguma atžvilgių	34
Bendrosios įmonės įgyvendino daugumą mūsų rekomendacijų dėl veiksmų, kurių turėjo būti imtasi iki 2023 m. pabaigos	35
3 skyrius. ES bendrųjų įmonių patikinimo pareiškimai	43
3.1. Patikinimo pareiškimus patvirtinanti informacija	44
ES bendrąsias programas įgyvendinančios bendrosios įmonės	48
3.2. Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė (BĮ SESAR 3)	49
3.3. Netaršios aviacijos bendroji įmonė (NA BĮ)	58
3.4. Novatoriškų sveikatos sprendimų iniciatyvos bendroji įmonė (NSSI BĮ)	67
3.5. Švariojo vandenilio bendroji įmonė (Švariojo H2 BĮ)	76
3.6. Lustų bendroji įmonė	86
3.7. Europos žiedinės biožaliavinės ekonomikos bendroji įmonė (EŽBE BĮ)	96
3.8. Europos geležinkelių bendroji įmonė (BĮ „EU-Rail“)	106
3.9. Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BĮ „EuroHPC“)	114
3.10. Pažangiųjų tinklų ir paslaugų bendroji įmonė	127
3.11. Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendroji įmonė	132

Pagal Euratomą veikianti bendroji įmonė	137
3.12. Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)	138
Santrumpos	154

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

1 skyrius.

ES bendrųjų įmonių ir Audito Rūmų auditas

Ivadas

1.1. Europos Audito Rūmai yra ES finansų išorės auditorius¹. Atlikdami nepriklausomo ES piliečių finansinių interesų sergėtojo vaidmenį, padedame gerinti ES finansų valdymą. Daugiau informacijos apie mūsų darbą galima rasti mūsų veiklos ataskaitose, metinėse ES biudžeto vykdymo ataskaitose, specialiosiose ataskaitose, apžvalgose ir nuomonėse dėl naujų ar atnaujinamų ES teisės aktų arba kitų sprendimų, turinčių poveikį finansų valdymui.

1.2. Dalis mūsų įgaliojimų – tikrinti ES bendrųjų įmonių (toliau kartu – bendrosios įmonės arba BJ) metines finansines ataskaitas ir jose atspindimas operacijas. Tai – ES įstaigos, įsteigtos pagal [Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo \(SESV\)](#) 187 ir 188 straipsnius, o Branduolių sintezės energetikos vystymo bendrosios įmonės atveju – pagal [Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties](#) 45–51 straipsnius.

1.3. Šioje ataskaitoje pateikiame mūsų atlikto bendrųjų įmonių 2023 finansinių metų audito rezultatus. Ataskaitos struktūra yra tokia:

- 1 skyriuje aprašomos bendrosios įmonės ir mūsų audito pobūdis;
- 2 skyriuje pateikiami bendri mūsų audito rezultatai ir bendrųjų įmonių rizika grindžiamos kontrolės sistemos, susijusios su dotacijų įgyvendinimu, analizė.
- 3 skyriuje pateikiamas kiekvienos iš vienuolikos bendrųjų įmonių patikinimo pareiškimas (žr. [1.4 diagramą](#)) ir mūsų audito nuomonė dėl bendrųjų įmonių metinių finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų pajamų ir mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo, taip pat visi kiti klausimai ir pastabos, dėl kurių ši nuomonė nesikeičia.

1.4. Apskritai, mūsų atlikto 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusį finansinių metų vienuolikos BJ audito rezultatai buvo panašūs į ankstesnių metų rezultatus. Savo patikinimo pareiškime dėl kiekvienos BJ pateikiame:

- besąlyginę audito nuomonę dėl visų vienuolikos BJ finansinių ataskaitų patikimumo;
- besąlyginę audito nuomonę dėl visų vienuolikos BJ finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo.

1.5. Vis dėlto skaitytojui svarbias sritis akcentavome kitų dalykų arba dalyko pabrėžimo pastraipose ir nurodėme tobulintinas sritis pateikdami pastabas, dėl kurių audito nuomonė nesikeičia.

---

¹ [Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo \(SESV\) 285–287 straipsniai.](#)

ES bendrosios įmonės

1.6. Bendrosios įmonės – tai ES, kuriai atstovauja Komisija, ir privačiųjų partnerių pramonės ir mokslinių tyrimų srityse partnerystės. Kai kuriais atvejais veikloje dalyvauja ir tarpvyriausybinių organizacijų bei dalyvaujančiosios valstybės. Svarbiausia bendrųjų įmonių užduotis – skatinti mokslo žinių pavertimą paklausiomis proveržio inovacijomis pagal bendrą partnerių viziją. BĮ taip pat turėtų spręsti socialines problemas tais atvejais, kai pramonės sektorius jomis vis dar menkai rūpinasi.

Pagal daugiametes ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programas veikiančios įmonės

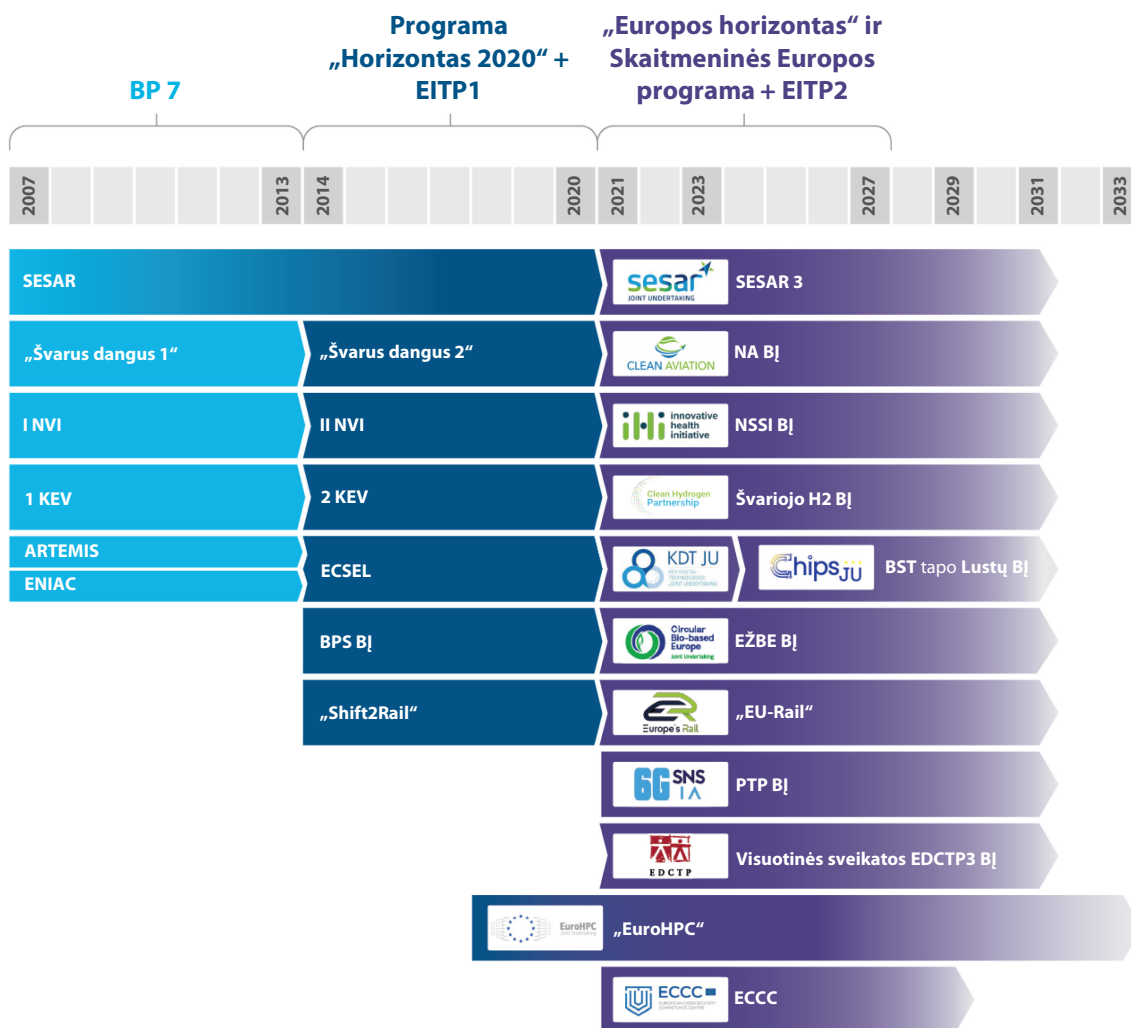
Bendrųjų įmonių mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse raida

1.7. Pagal ES daugiametes programas, bendrosios įmonės steigiamos kaip ES įstaigos, turinčios atskirą juridinį subjektiškumą. Savo mokslinių tyrimų srityje jos visos priima mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkę ir ją įgyvendina skelbdamos kvietimus teikti pasiūlymus arba vykdydamos viešuosius pirkimus.

1.8. Toliau [1.1 diagramoje](#) parodyta bendrųjų įmonių mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse raida nuo pirmųjų šešių BĮ įsteigimo pagal Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programą (7 BP) 2007–2013 m. daugiametės finansinės programos (DFP) laikotarpiu. 2014–2020 m. laikotarpiu atlikti pakeitimai pagal programą „Horizontas 2020“ ir Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP 1), o 2021–2027 m. laikotarpiu – pagal programą „Europos horizontas“, Skaitmeninės Europos programą ir EITP 2.

1.1 diagrama. ES bendrųjų įmonių raida

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Tarybos reglamentais, kuriais įsteigiamos bendrosios įmonės.

1.9. Pagal 2021–2027 m. DFP veikiančios bendrosios įmonės įgyvendina konkrečias mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkes transporto, energetikos, sveikatos, žiedinės biožaliavinės pramonės sektorių, bazinių elektroninių komponentų, superkompiuterių ir tinklų sistemų srityse. Jos buvo įsteigtos pagal toliau aprašytus Tarybos reglamentus.

1.10. 2021 m. lapkričio mėn. Taryba priėmė [Reglamentą \(ES\) 2021/2085](#) (bendrąjį pagrindinį aktą), kuriuo įsteigiamos devynios BĮ veiksams pagal daugiametę mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“ įgyvendinti. Septynios BĮ, kurios jau veikė pagal programą „Horizontas 2020“ (BĮ SESAR, BĮ „ECSEL“, 2 NVI BĮ, BĮ „Švarus dangus 2“, 2 KEV BĮ, BĮ „Shift2Rail“, BPS BĮ), pagal programą „Europos horizontas“ tęsė veiklą kaip nauji juridiniai asmenys su naujais pavadinimais ir pagal peržiūrėtus įgaliojimus. Buvo įsteigtos dvi naujos BĮ: Pažangiųjų tinklų ir paslaugų BĮ (PTP BĮ) ir Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ (VS BĮ). Šiais metais pirmą kartą auditavome šias dvi BĮ po to, kai 2023 m. paskutinį ketvirtį jos įgijo finansinį savarankiškumą.

1.11. 2021 m. gegužės mėn. atskirai [Reglamentu \(ES\) 2021/887](#) įsteigtas Europos kibernetinio saugumo kompetencijos centras (ECCC). ECCC neaudituosime tol, kol jis neįgis finansinio savarankiškumo; tikimasi, kad ši BĮ įgis paskutinį 2024 m. ketvirtį.

1.12. 2021 m. liepos mėn. Taryba pagal 2021–2027 m. DFP priėmė naują Europos našiosios kompiuterijos BĮ (BĮ „EuroHPC“) steigimo reglamentą, [Reglamentą \(ES\) 2021/1173](#), kuriuo jos veiklos laikotarpis pratęsiamas iki 2033 m. gruodžio 31 d. BĮ „EuroHPC“ dabar gauna gerokai daugiau lėšų pagal programas „Europos horizontas“, Skaitmeninės Europos programą ir EITP, kad galėtų plėtoti ir diegti konkurencingą ir itin našią superkompiuteriją ir kvantinę kompiuteriją, taip pat išplėsti superkompiuterių infrastruktūros naudojimą Europos mokslui ir pramonei.

1.13. Be to, 2023 m. rugsėjo mėn. įsigaliojo [Europos lustų aktas ir Tarybos reglamentas \(ES\) 2023/1782](#), kuriuo keičiamas įsigaliojęs Bendrasis pagrindinis aktas ir Bazinių skaitmeninių technologijų (BST) bendroji įmonė pertvarkyta į Lustų BĮ. Pagal išplėstus įgaliojimus, Lustų BĮ siekia skatinti novatorišką naujos kartos puslaidininkių technologijų plėtojimą ir stiprinti Europos lustų gamybos pajėgumus pagal Europos lustų iniciatyvą, gaunant reikšmingą finansavimą pagal [Skaitmeninės Europos programą](#).

Įnašai, skirti BĮ mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse

1.14. Visi BĮ nariai prisideda prie jos veiklos finansavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse. Komisija skiria piniginius įnašus pagal ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programas, kad bendrai finansuotų kiekvienos BĮ konkrečią mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkę. Pramonės ir mokslinių tyrimų srities privatieji nariai užtikrina minimalų nepiniginių įnašų BĮ pagrindinei veiklai“ (IKOP) ir nepiniginių įnašų papildomai veiklai (IKAA) lygį. Daugiau informacijos pateikta [1.1 langelyje](#). Kai kuriais atvejais prie bendrųjų įmonių veiklos finansiškai prisideda ir dalyvaujančiosios valstybės (Lustų BĮ, BĮ „EuroHPC“ ir ECCC) arba tarpvyriausybinių organizacijos (BĮ SESAR). Be to, juridiniai asmenys arba valstybės, norinčios padėti BĮ siekti tikslų jos konkrečioje mokslinių tyrimų srityje, gali teikti paraišką tapti asocijuotaisiais nariais arba prisidedančiaisiais partneriais. Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ atveju vienintelė kita narė, be ES, yra dalyvaujančių valstybių privati asociacija (EDCTP). Daugeliu atvejų ES ir privatieji nariai vienodai prisideda prie BĮ administracinių išlaidų finansavimo vienodais pinigiais įnašais, tačiau BĮ „EuroHPC“ ir Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ atveju visas tokias išlaidas padengia ES narė (Komisija).

1.1 langelis

Privačiųjų narių nepiniginiai įnašai, skirti BĮ pagrindinei veiklai (IKOP)

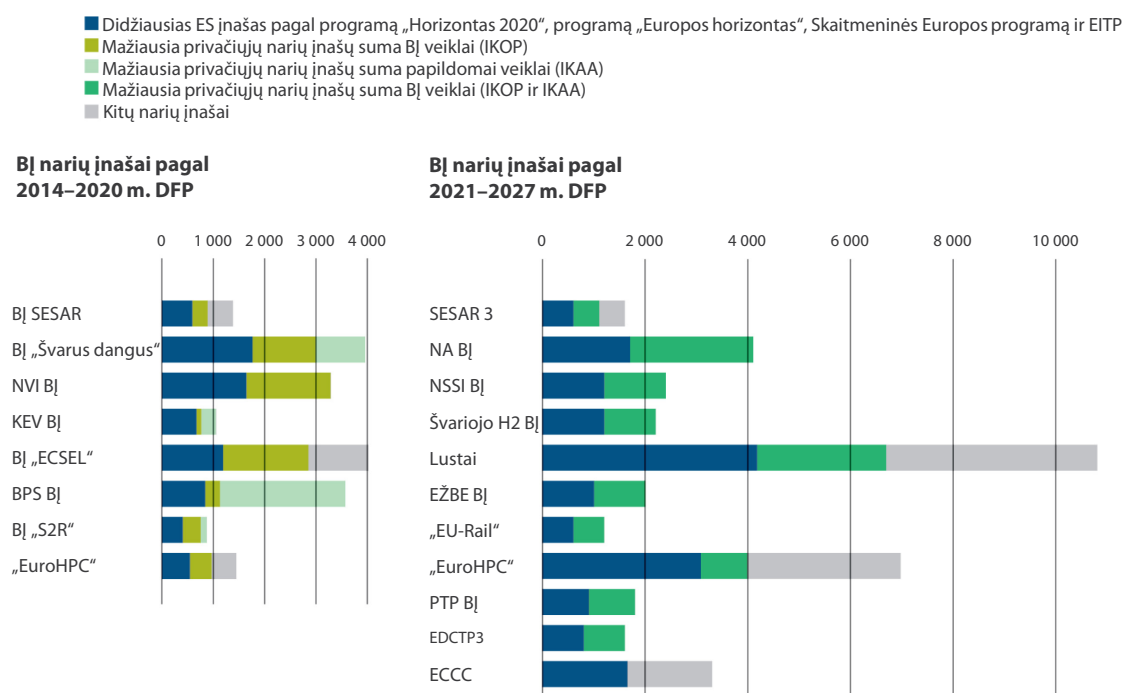
Kaip numatyta BĮ steigimo reglamentuose, visi privatieji nariai turi minimalia suma prisidėti dengiant BĮ vykdomų mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų išlaidas. Pagal programą „Horizontas 2020“, IKOP – tai visos išlaidos, kurias privatieji nariai patyrė įgyvendindami BĮ mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmus, atskaičius BĮ kitų narių įnašus (ES bendrąjį finansavimą, dalyvaujančiųjų valstybių ar tarpvyriausybinių organizacijų įnašus) ir bet kuriuos kitus šioms išlaidoms padengti skirtus ES įnašus. Pagal programą „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programą, IKOP sudaro privačiųjų narių tinkamos finansuoti išlaidos, kurias jie patyrė įgyvendindami BĮ veiksmus, atskaičius BĮ ir dalyvaujančiųjų valstybių įnašus ar bet kuriuos kitus šioms išlaidoms padengti skirtus ES įnašus. Visa sertifikuotų ir patvirtintų IKOP suma pripažįstama BĮ metinėse finansinėse ataskaitose.

Privačiųjų narių nepiniginiai įnašai, skirti papildomai veiklai (IKAA)

Pagal programą „Horizontas 2020“, kai kurių BĮ („Švarus dangus“, KEV, BPS, S2R) privatieji nariai taip pat privalo skirti minimalią nepiniginį įnašų sumą išlaidoms, patirtoms vykdant papildomą veiklą, kuri neįtraukta į BĮ darbo programą ir biudžetą, tačiau patenka į BĮ bendrųjų tikslų taikymo sritį. Pagal programą „Europos horizontas“, privatieji BĮ nariai pagal SBA gali prisidėti IKAA. Šie IKAA taip pat apima netinkamas finansuoti šių BĮ tiesiogiai finansuojamos veiklos išlaidas, atskaičius bet kuriuos kitus šioms išlaidoms padengti skirtus ES įnašus. BĮ privatieji nariai, be IKOP, turi pateikti IKAA, kad būtų užtikrinta atitiktis ES įnašams. IKAA sumos nustatytos BĮ metiniame papildomos veiklos plane. Bendra sertifikuotų ir patvirtintų IKAA suma atskleidžiama BĮ metinių finansinių ataskaitų aiškinamuosiuose raštuose. Taigi IKAA į Audito Rūmų audito apimtį nepatenka.

1.15. *1.2 diagramoje* parodyti visi BĮ narių įnašų tikslai pagal 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. DFP, kaip nustatyta atitinkamuose steigimo reglamentuose, įskaitant BST BĮ pertvarkymą į Lustų BĮ. Pagal 2021–2027 m. DFP, labiausiai padidėjo BĮ „EuroHPC“ ir Lustų BĮ biudžetai.

1.2 diagrama. Narių įnašų tikslai į BĮ mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse (mln. EUR)

Šaltinis: Audito Rūmai.

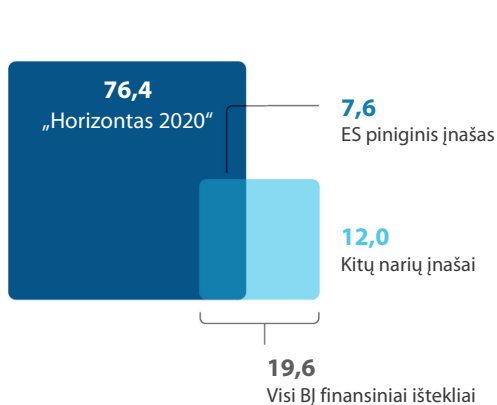
1.16. Kaip parodyta [1.3 diagramoje](#), pagal 2021–2027 m. DFP, BĮ pagrindinis finansavimas skiriamas pagal programą „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programą, kurių bendras biudžetas yra 17,0 milijardo eurų jų mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklai bendrai finansuoti. BĮ gali panaudoti iki 11,6 milijardo eurų (arba apie 12 %) viso programos „Europos horizontas“ 95,5 milijardo eurų biudžeto. Pagal [Skaitmeninės Europos programą](#) BĮ „EuroHPC“, ECCC ir Lustų BĮ bus skirti 5 milijardai eurų ES lėšų, t. y. 61,7 % viso 8,1 milijardo eurų programos finansavimo, kad būtų įgyvendinti dideli gebėjimų stiprinimo, diegimo ir investavimo projektai, susiję su Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija.

1.17. Pagal 2014–2020 m. DFP buvo tikimasi, kad 7,6 milijardo eurų BĮ skirtu ES finansavimu bus pritraukta 12,0 milijardo eurų (arba 158 %) privačiųjų narių, dalyvaujančiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų įnašų mokslinių tyrimų ir inovacijų projektams įgyvendinti, kurių bendra vertė – apie 19,6 milijardo eurų (žr. [2.1 lentelę](#)). Pagal 2021–2027 m. DFP tikimasi, kad 17,0 milijardo eurų BĮ skirtu ES finansavimu bus pritraukta 21,1 milijardo eurų (arba 124 %) privačiųjų narių, dalyvaujančiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų įnašų mokslinių tyrimų ir inovacijų projektams įgyvendinti, kurių bendra vertė – apie 38,1 milijardo eurų (žr. [1.3 diagramą](#)).

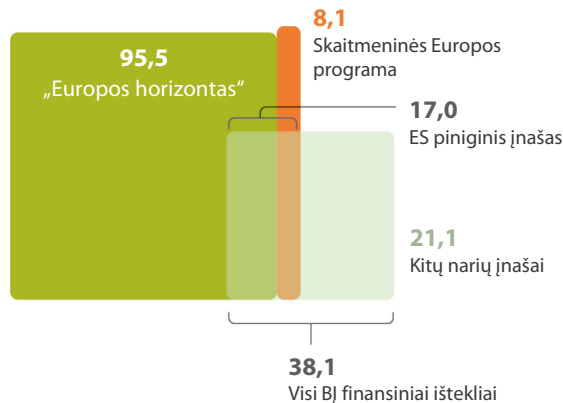
1.3 diagrama. Visi BĮ skirti ES ir pritraukti įnašai

mlrd. EUR

2014–2020 m. DFP

2021–2027 m. DFP

Šaltinis: Audito Rūmai.

BĮ mokslinių tyrimų srityje valdymo modeliai

1.18. Kad būtų užtikrintas glaudus jų narių ir suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas ir koordinavimas, daugumos BĮ valdymo struktūrą sudaro valdyba, mokslinis patariamasis organas, valstybių atstovų grupė ir suinteresuotųjų subjektų grupės, veikiančios konkrečioje BĮ mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje.

1.19. Nors bendrųjų įmonių išsami teisinė struktūra yra vienoda, BĮ gali turėti konkrečių ypatumų, leidžiančių joms vykdyti mokslinius tyrimus ir diegti inovacijas savo sektoriuje. Dauguma bendrųjų įmonių taiko dvišalį modelį, pagal kurį Komisija ir privatieji pramonės sektoriaus nariai (įskaitant asocijuotuosius narius) ir mokslinių tyrimų srities nariai yra atstovaujami valdyboje ir prisideda prie bendrųjų įmonių veiklos (NA BĮ, NSSI BĮ, Švariojo H2 BĮ, EŽBE BĮ, PTP BĮ ir BĮ „EU-Rail“). Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ atveju vienintelis narys, atstovaujamas valdyboje, ne tik ES, yra dalyvaujančių valstybių asociacija (EDCTP). Kai kurios BĮ įmonės taiko trišalį modelį, pagal kurį valdyboje taip pat yra atstovaujamos ir prie bendrųjų įmonių veiklos prisideda arba dalyvaujančiosios valstybės (Lustų BĮ, BĮ „EuroHPC“, ECCC atveju), arba pirmaujančios tarpvyriausybines organizacijos (BĮ SESAR atveju).

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo BĮ

1.20. Susitarimas dėl Tarptautinio termabranduolinio eksperimentinio reaktoriaus (ITER) įsigaliojo 2007 m. spalio 24 d., kai teisiškai pradėjo veikti Tarptautinė ITER branduolio sintezės energijos organizacija (ITER-IO). ITER-IO yra atsakingas už ITER projekto, kuriame daugiausia

dėmesio skiriama branduolių sintezės įrenginių, statomų Kadaraše (Prancūzijoje), statybai, įgyvendinimą.

1.21. ITER projekto veikloje dalyvauja septyni pasauliniai partneriai: ES (jai atstovauja Europos atominės energijos bendrija (Euratomas))², Jungtinės Amerikos Valstijos, Rusija, Japonija, Kinija, Pietų Korėja ir Indija. ES ėmėsi lyderės vaidmens – ji padengia 45,4 % statybos sąnaudų. Visiems kitiems ITER nariams tenka maždaug po 9,1 % sąnaudų. Šis sąnaudų pasiskirstymas branduolių sintezės bandymų veiklos etape pasikeis, kai Euratomas apmokės 34 % veiklos sąnaudų³. 2017 m. visos ES planuojamos išlaidos ITER susitarimo įsipareigojimams ir susijusiai veiklai vykdyti iki 2035 m. sudarė 18,2 milijardo eurų (dabartine verte)⁴.

1.22. Per savo vietos agentūras ITER-IO nariai prie projekto daugiausia prisideda pristatydami komponentus, įrangą, medžiagas, statydami pastatus ir teikdami paslaugas tiesiogiai ITER-IO (nepiniginiai įnašai). Jie taip pat teikia finansinius (piniginius) įnašus į ITER-IO biudžetą. ITER nariai dalijasi atsakomybe už pagrindinių reaktorių komponentų gamybą, o gamybos užduočių priskyrimas buvo grindžiamas kiekvieno nario interesais ir techniniais bei pramoniniais pajėgumais⁵.

1.23. Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo (BĮ F4E) BĮ buvo įsteigta 2007 m. balandžio mėn. kaip ES „vidaus agentūra“ 35 metų laikotarpiui. Viena pagrindinių jos užduočių – valdyti Europos indėlį į ITER projektą. Ji koordinuoja veiklą ir vykdo būtinus viešuosius pirkimus, susijusius su demonstracinio branduolių sintezės reaktoriaus ir įrenginių statyba. BĮ F4E daugiausia finansuoja Euratomas (apie 80 %) ir Prancūzija – ITER priimančioji valstybė (apie 20 %).

1.24. 2017 m. Komisija apskaičiavo, kad BĮ F4E iš viso reikės 15 milijardų eurų (dabartine verte) ITER projekto europinei daliai ir susijusiai veiklai iki 2035 m. finansuoti. ITER priimančioji valstybė (Prancūzija) ir kitos Euratomo valstybės narės (įskaitant Šveicariją ir, iki 2020 m., Jungtinę Karalystę) turi skirti dar 3,2 milijardo eurų (dabartine verte)⁶.

² Euratomo narės yra ES valstybės narės.

³ ITER dokumentai „Value estimates for ITER Phases of Construction, Operation, Deactivation and Decommissioning and Form of Party Contributions” and “Cost Sharing for all Phases of the ITER Project“.

⁴ Sąmatos grindžiamos Komisijos komunikatu COM(2017) 319 ir susijusiu Komisijos tarnybų darbinio dokumentu SWD(2017) 232, 4 lentelė.

⁵ ITER.org.

⁶ Sąmatos grindžiamos Komisijos komunikatu COM(2017) 319 ir susijusiu Komisijos tarnybų darbinio dokumentu SWD(2017) 232, 4 lentelė.

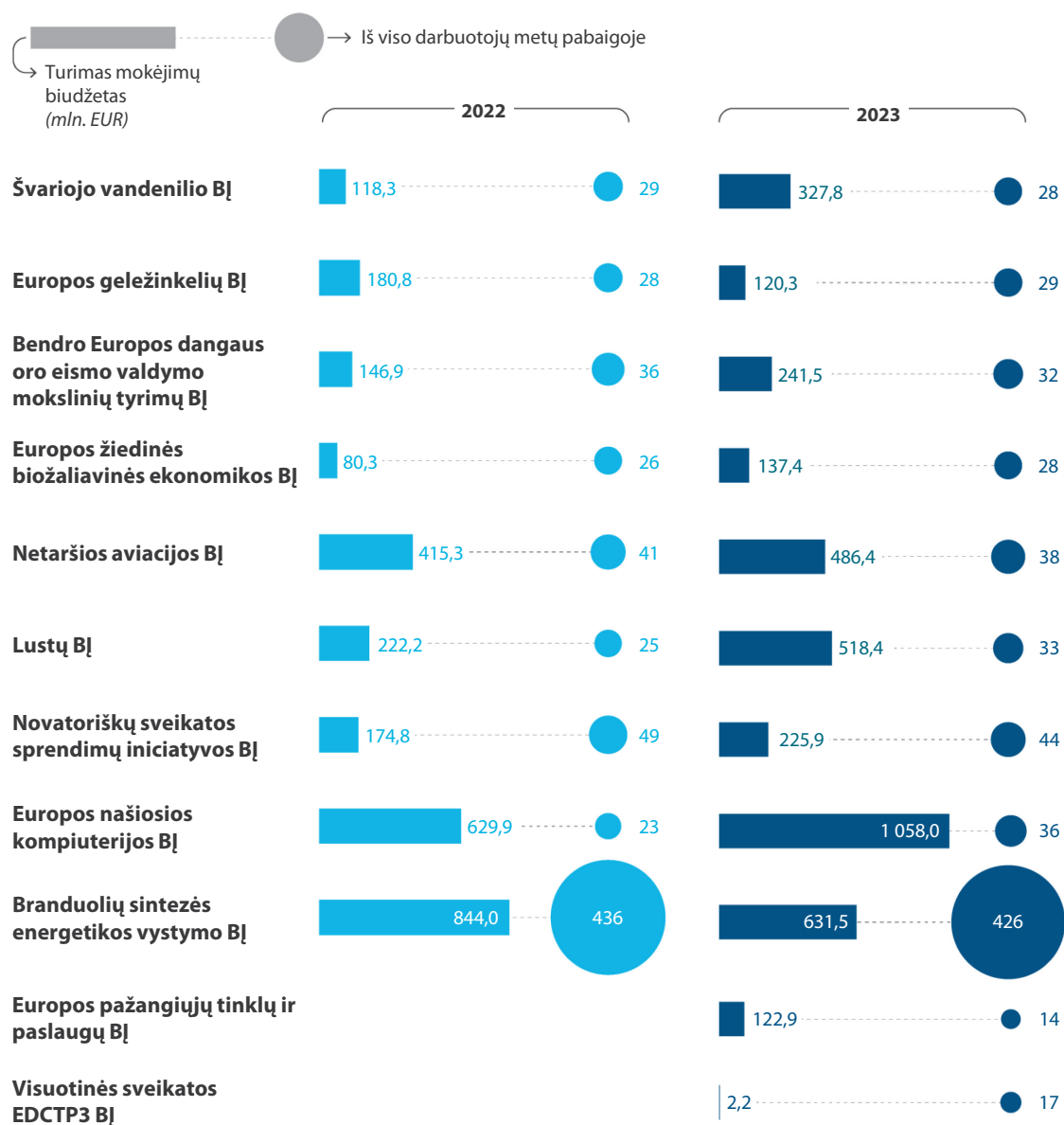
1.25. 2023 m. rugsėjo mėn. Jungtinė Karalystė tapo asocijuotąja Euratomo nare, nors ji ir toliau nedalyvauja Euratomo sintezės programoje, ir pirmenybę teikė savo vidaus branduolių sintezės strategijai ir programai.

Bendrujų įmonių mokėjimų biudžetai ir žmogiškieji ištekliai 2023 m.

1.26. *1.4 diagramoje* pateikta BĮ 2022 ir 2023 finansinių metų konkrečių mokslinių tyrimų ir inovacijų sričių, mokėjimų biudžetų ir žmogiškųjų išteklių apžvalga. 2023 m. pagal ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programas veikiančių BĮ bendras mokėjimų biudžetas sudarė 3,3 milijardo eurų (2022 m. – 2,0 milijardo eurų). BĮ F4E visas mokėjimų biudžetas sudarė 0,6 milijardo eurų (2022 m. – 0,8 milijardo eurų). 2023 m. BĮ mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse mokėjimų biudžeto padidėjimas paaiškinamas tuo, kad 2022 m. jos pradėjo įgyvendinti 2021–2027 m. DFP mokslinių tyrimų programas (programą „Europos horizontas“, Skaitmeninės Europos programą ir EITP 2), buvo sustiprinti BĮ „EuroHPC“ ir Lustų BĮ suteikti įgaliojimai ir buvo įtraukti PTP BĮ bei Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ biudžetai 2023 m. šioms dviem BĮ įgijus finansinį savarankiškumą.

1.27. 2023 m. pabaigos duomenimis, pagal ES mokslinių tyrimų ir inovacijų programas bendrosiose įmonėse dirbo 299 darbuotojai (2022 m. – 257 darbuotojai). Darbuotojų skaičiaus padidėjimas paaiškinamas tuo, kad BĮ „EuroHPC“ ir Lustų BĮ pasamdė papildomų darbuotojų išplėstiems įgaliojimams ir veiklai vykdyti pagal 2021–2027 m. DFP, ir tuo, kad buvo įtraukti PTP BĮ ir „Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ duomenys. BĮ F4E dirbo 426 darbuotojas (2022 m. – 436). Visi šie skaičiai apima pareigūnus, laikinuosius darbuotojus, sutartininkus ir deleguotuosius nacionalinius ekspertus (žr. *1.4 diagramą*).

1.4 diagrama. Bendrųjų įmonių mokėjimų biudžetai ir žmogiškieji ištekliai (2022 ir 2023 m.)

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis.

Biudžeto ir jo įvykdymo patvirtinimo tvarka

1.28. Europos Parlamentas (EP) ir Taryba atsako už bendrųjų įmonių metinio biudžeto ir biudžeto įvykdymo procedūras. Biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūros chronologija pateikta [1.5 diagramoje](#).

1.5 diagrama. Metinė biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūra

Šaltinis: Audito Rūmai.

Mūsų auditas

Rengiame patikinimo pareiškimą kiekvienai bendrajai įmonei

1.29. Kaip to reikalaujama pagal SESV 287 straipsnį, auditavome:

- a) vienuolikos bendrųjų įmonių 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų metines finansines ataskaitas;
- b) šiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

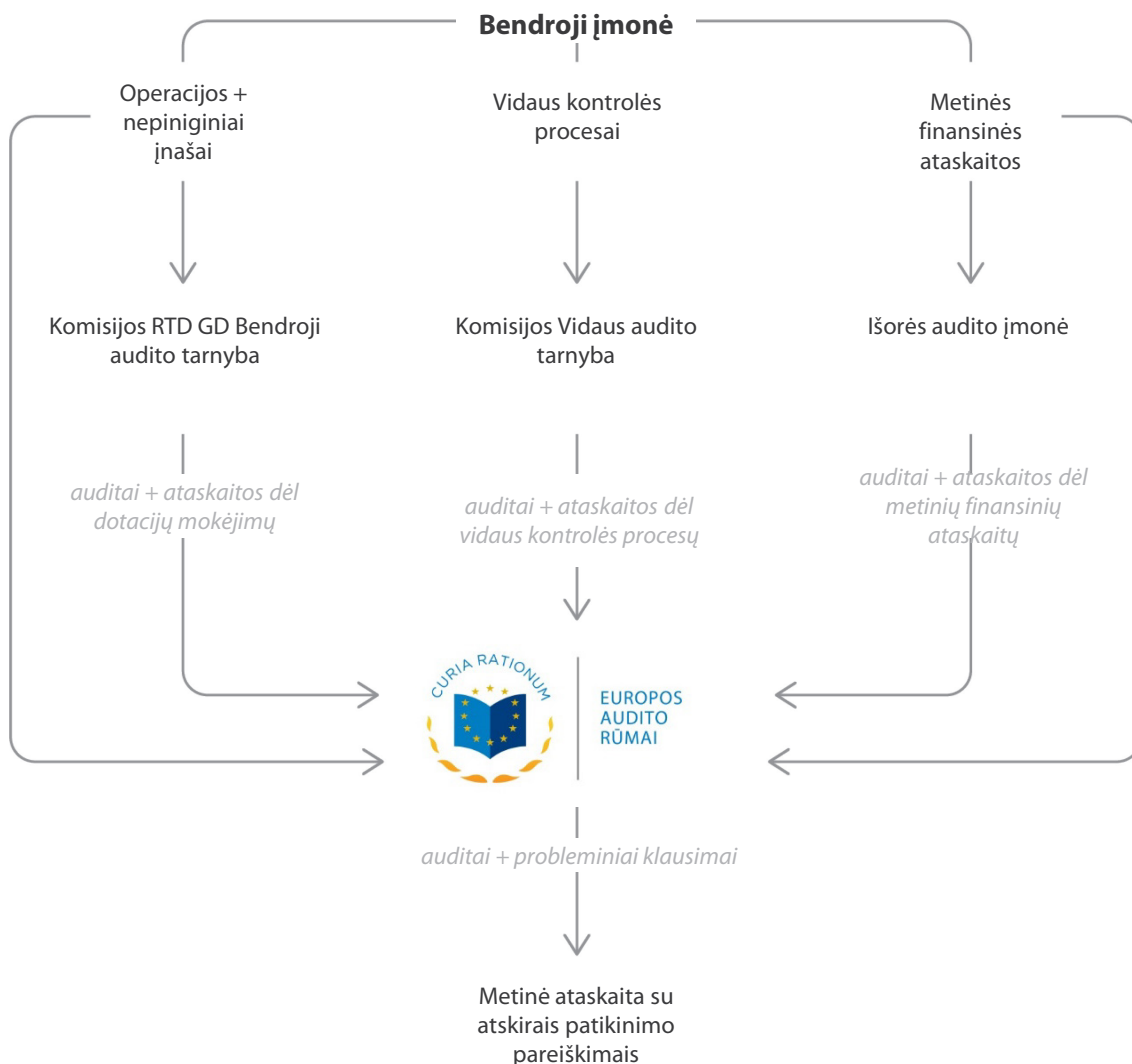
1.30. Remdamiesi savo audito rezultatais, Europos Parlamentui ir Tarybai dėl kiekvienos BĮ teikiame patikinimo pareiškimus dėl jų finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Prireikus ir kai tinkama, patikinimo pareiškimus papildome pastabomis, dėl kurių audito nuomonė nesikeičia (žr. [3 skyrių](#)).

Remiamės kitų auditorių atliktu audito darbu

1.31. ES finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose nustatyta, kad nepriklausomas išorės auditorius privalo patikrinti BĮ metines finansines ataskaitas. Nors visos BĮ finansinių ataskaitų patikimumo auditą paveda atlikti nepriklausomoms išorės audito įmonėms, už visus to audito aspektus ir pagal jį parengtas specialiąsias audito ataskaitas (įskaitant kiekvienos BĮ patikinimo pareiškimą) ir toliau yra visiškai atsakingi Audito Rūmai. Remdamiesi tarptautiniais audito standartais, patikrinome šių išorės audito įmonių atlikto darbo kokybę ir gavome pakankamą patikinimą, kad galime remtis jų darbo rezultatais rengdami savo audito nuomones dėl bendrųjų įmonių 2023 m. metinių finansinių ataskaitų patikimumo.

1.32. Komisijos Bendroji audito tarnyba (BAT) atlieka atsitiktine tvarka atrinktų tarpinių ir galutinių dotacijų mokėjimų pagal programas „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ *ex post* auditus, įskaitant mokslinių tyrimų veiklą vykdančių BĮ dotacijų mokėjimus. Galutinių mokėjimų atveju turi būti patvirtintos paramos gavėjų finansinės ataskaitos. Tai faktinė ataskaita, kurią parengia nepriklausomas auditorius arba valstybės pareigūnas ir kuria Komisijai arba dotaciją teikiančiai ES įstaigai pateikiamas patikinimas, kad galutinėse finansinėse ataskaitose deklaruotos išlaidos yra tinkamos finansuoti. Rengdami savo audito nuomonę dėl atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo, atsižvelgiame į BAT auditų rezultatus. Galiausiai, Komisijos vidaus audito tarnyba, remdamasi reguliariais rizikos vertinimais, atlieka bendrųjų įmonių vidaus kontrolės, susijusios su pagrindinėmis administracinėmis procedūromis, veiksmingumo auditą (žr. [1.6 diagramą](#)).

1.6 diagrama. Audito Rūmų naudojimas kitų nepriklausomų auditorių darbu

Šaltinis: Audito Rūmai.

Mūsų audito metodas grindžiamas pagrindinių rizikos veiksnių vertinimu

1.33. Mūsų 2023 m. bendrųjų įmonių metinių finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų auditas buvo sumanytas taip, kad būtų atsižvelgta į pagrindinius rizikos veiksnius, nustatytus mūsų 2023 m. rizikos vertinime, kuris glaustai pristatomas toliau.

Finansinių ataskaitų patikimumui kylanti rizika buvo maža arba vidutinė

1.34. Visų BJ, išskyrus BJ F4E, 2023 m. metinės finansinės ataskaitos buvo parengtos pagal 2022 m. administravimo susitarimą dėl apskaitos paslaugų. Išorės audito įmonių finansinių

ataskaitų patikimumo auditas, kurį vėliau peržiūrėjome, patvirtino netiesioginio aptarnavimo padalinių atliktų apskaitos paslaugų kokybę. Todėl manėme, kad rizika finansinių ataskaitų patikimumui apskritai yra maža. Įvertinome, kad rizika PTP BĮ ir Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ atveju yra vidutinė, nes biudžeto asignavimai ir turtas buvo perkelti iš Komisijos, kai šios dvi BĮ įgijo finansinį savarankiškumą.

Pajamų teisėtumui ir tvarkingumui kylanti rizika iš esmės buvo maža

1.35. Kadangi 2023 m. bendrųjų įmonių pajamas daugiausia sudarė finansiniai įnašai iš Komisijos mokslinių tyrimų fondų (programų „Europos horizontas“ ir „Horizontas 2020“) ir Euratomo biudžeto, manome, kad visų BĮ pajamų teisėtumui ir tvarkingumui kylanti rizika yra maža.

Administracinių išlaidų teisėtumui ir tvarkingumui kylanti rizika iš esmės buvo maža, išskyrus kai kurias BĮ įdarbinimo srityje

1.36. Atlyginimus ir administracines išlaidas daugiausia sudaro įprasti mokėjimai. Be to, darbo užmokesčius administruoja Komisijos Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuras, kurį audituojame atlikdami konkrečius administracinių išlaidų vertinimus. Jokių reikšmingų klaidų, susijusių su pastarųjų metų personalo išlaidomis, nenustatėme. Įdarbinimo procedūrų teisėtumui ir tvarkingumui kylanti rizika iš esmės buvo maža, tačiau ją padidinome iki vidutinės PTP BĮ ir Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ, kurias šiais metais auditavome pirmą kartą, atveju, taip pat BĮ „EuroHPC“ ir Lustų BĮ, kurios per trumpą laiką įdarbino daug naujų darbuotojų, kad galėtų apimti pagal 2021–2027 m. DFP išplėstas savo kompetencijos sritis ir veiklą, atveju.

Veiklos išlaidų teisėtumui ir tvarkingumui kylanti rizika iš esmės buvo vidutinė

1.37. Kadangi paramos gavėjų išlaidų deklaracijos paprastai yra sudėtingos, o mūsų ankstesni auditai atskleidė BAT atliktų *ex post* auditų ir finansinių ataskaitų, susijusių su galutiniais dotacijų mokėjimais, sertifikavimo trūkumus, įvertinome, kad rizika BĮ tarpiniams ir galutiniams dotacijų mokėjimams yra vidutinė.

1.38. BĮ F4E ir BĮ „EuroHPC“ atveju įvertinome, kad rizika veiklos sutarčių išlaidoms yra vidutinė dėl jų viešųjų pirkimų procedūrų, susijusių su didelės vertės sutartimis, sudėtingumo.

Biudžeto valdymui kylanti rizika buvo maža arba vidutinė

1.39. Riziką biudžeto valdymui laikėme vidutine BĮ „EuroHPC“ ir Lustų BĮ atveju, nes labai padidėjo jų veiklos biudžetai, kurie turi būti įgyvendinti per trumpą laiką, turint palyginti ribotus žmogiškuosius išteklius. Taip pat įvertinome, kad rizika BĮ F4E yra vidutinė dėl galimų tolesnių vėlavimų ir išlaidų padidėjimo, darančio poveikį ITER projektui dėl planuojamo naujo atskaitos scenarijaus ir kitų svarbių veiksnių, kurių BĮ negali kontroliuoti (pavyzdžiui, būtino projekto komponentų remonto, projektavimo pakeitimų ir laikino surinkimo darbų nutraukimo).

Programų įgyvendinimui kylanti rizika buvo maža arba didelė

1.40. Įvertinta, kad rizika BĮ „EuroHPC“ atveju yra didelė, nes dėl jos dotacijų finansavimo tvarkos privatieji nariai gali nepasiekti savo minimalaus įnašo tikslo pagal programą „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programą. Nustatyta, kad EŽBE BĮ atveju ji yra didelė, nes jos privatieji nariai labai priklauso nuo papildomų įnašų veiklai. Manėme, kad visų kitų BĮ rizika yra maža.

Apie įtariamą sukčiavimą pranešame atitinkamoms ES įstaigoms

1.41. Bendradarbiaujame su Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) dėl klausimų, susijusių su įtariamu sukčiavimu ir kita ES finansiniams interesams kenkiančia neteisėta veikla, taip pat su Europos prokuratūra – dėl klausimų, susijusių su įtariamais ES finansiniams interesams kenkiančiais nusikaltimais. OLAF arba Europos prokuratūrai pranešame apie bet kokį atliekant auditą nustatytą įtartą atvejį, nors mūsų auditai nėra skirti konkrečiai sukčiavimui nustatyti. Dėl 2023 finansinių metų OLAF pateikėme vieną tokį pranešimą.

Mūsų audito metodas, taikytas dotacijų mokėjimams

1.42. Tikrindami dešimties mokslinių tyrimų ir inovacijų projektus įgyvendinančių BĮ atliktus dotacijų mokėjimus, papildėme patikinimą, kurį galėjome gauti iš BAT *ex post* auditų, atlikdami paramos gavėjų auditą (tiesioginius pagrindinius testus), kurį grindėme 30 dotacijų mokėjimų operacijų imtimi. Šios operacijos buvo atrinktos atsitiktinai (piniginio vieneto atranka pagrįsta imtis) iš BĮ 2023 m. atliktų tarpinių (patvirtinimo) ir galutinių dotacijų mokėjimų populiacijos. Populiaciją daugiausia sudarė mokėjimai programos „Horizontas 2020“ veiklai, nes tarpinius mokėjimus programos „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programos veiklai numatoma atlikti tik 2024 m.

1.43. Savo nuomonę dėl kiekvienos BĮ atspindimų dotacijų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo grindėme atskirais šių aspektų vertinimais:

- a) BĮ individualiu klaidų lygiu, kaip matyti iš programos „Horizontas 2020“ dotacijų mokėjimų BAT *ex post* audito rezultatų, įskaitant reprezentatyvaus ir likutinio klaidų lygio skaičiavimų teisingumo ir išsamumo vertinimą;
- b) bendrojo klaidų lygio, grindžiamo mūsų bendrųjų įmonių dotacijų mokėjimų pagrindinių testų rezultatais;
- c) su konkrečios BĮ operacijomis susijusių faktų, nustatytų mums atliekant pagrindinius testus.

1.44. Pagal 2021–2027 m. DFP programas „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programą padaryta keletas svarbių bendrųjų įmonių vidaus kontrolės sistemos pakeitimų. Visų pirma Komisija savo [Kontrolės strategijoje dėl programos „Europos horizontas“](#) nurodo, kad BAT atliks tik reprezentatyvios visos programos išlaidų imties *ex post* auditus ir nebeatliks konkrečių reprezentatyvių *ex post* auditų atskirų programos „Europos horizontas“ suinteresuotųjų subjektų, pavyzdžiui, BĮ įmonių, vardu. Pagal naują tvarką, BĮ gali prašyti atlikti rizika grindžiamus *ex post* auditus tik dėl aiškiai nustatytų didelės rizikos paramos gavėjų ir projektų. Komisija (CONNECT GD, padedamas Europos sveikatos ir skaitmeninės ekonomikos vykdomosios įstaigos) planuoja taikyti panašią bendrą dotacijų mokėjimų pagal Skaitmeninės Europos programą kontrolės strategiją.

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

2 skyrius.

Audito rezultatų apžvalga

Įvadas

2.1. Šiame skyriuje pateikiama mūsų 2023 finansinių metų metinio BĮ audito rezultatų apžvalga, įskaitant mūsų atliktą rizika grindžiamos dotacijų įgyvendinimo kontrolės sistemos vertinimą, ir kito mūsų tais pačiais metais atlikto su įvairiomis BĮ susijusio audito darbo rezultatai. Remdamiesi savo audito darbu, teikiame rekomendacijas, kokių veiksmų turi imtis bendrosios įmonės.

Audito nuomonė dėl bendrųjų įmonių

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

2.2. Paskelbėme besąlyginę audito nuomonę dėl vienuolikos BĮ metinių finansinių ataskaitų patikimumo. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų BĮ finansinėse ataskaitose jų finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų jų operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jų finansinius reglamentus ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles, pagrįstas tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

Su BĮ F4E metinėmis finansinėmis ataskaitomis susijusių dalykų pabrėžimas

2.3. Atkreipiame dėmesį į šias BĮ F4E 2023 m. metinėse finansinėse ataskaitose nustatytas problemas:

- BĮ F4E, remdamasi 2016 m. tarpine reikšme ir išlaidų prielaidomis, įvertino, kad visos ITER projekto įgyvendinimo įsipareigojimų įvykdymo išlaidos (toliau – galutinė išlaidų sąmata) sudaro 21,2 milijardo eurų (2023 m. vertėmis). Todėl suma gali būti reikšmingai pakeista, kai ITER taryba patvirtins naują ITER projekto atskaitos scenarijų ir reikalavimus.
- 2023 m. gegužės mėn. paskirto naujo BĮ F4E direktoriaus valdyba paprašė pertvarkyti dabartinę BĮ F4E organizacinę struktūrą, kad ji taptų efektyvesnė ir geriau pritaikyta BĮ tikslams, įskaitant tikslus, susijusius su būsimu ITER atskaitos scenarijumi, pasiekti.
- Dėl COVID-19 ir agresijos karo prieš Ukrainą kilusios tiekimo grandinės problemos daro didelį užsitęsusių infliacinį poveikį F4E veiklai. BĮ apskaičiavo, kad bendras poveikis jos galutinei išlaidų sąmatai yra 258 milijonai eurų (2008 m. vertėmis).

Su BĮ „EuroHPC“ metinėmis finansinėmis ataskaitomis susijusių dalykų pabrėžimas

2.4. Atkreipiame dėmesį į BĮ „EuroHPC“ gautų piniginių įnašų apskaitos tvarkos pakeitimą, dėl kurio buvo perskaičiuoti atitinkami praėjusių metų lyginamieji duomenys, taip pat į BĮ atliktą rizikos, susijusios su svarbaus tiekėjo finansine padėtimi, vertinimą, kai numatomas galimas finansinis poveikis BĮ yra 88 milijonai eurų.

Su PTP BĮ ir Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ metinėmis finansinėmis ataskaitomis susijusių dalykų pabrėžimas

2.5. Atkreipiame dėmesį į tai, kad iki BĮ finansinio savarankiškumo įgijimo 2023 m. ketvirtąjį ketvirtį, už BĮ įsteigimą ir pradinę veiklą buvo atsakinga Komisija.

Kiti dalykai, susiję su NA BĮ metinėmis finansinėmis ataskaitomis

2.6. Atkreipiame dėmesį į tai, kad NA BĮ įgyvendina naują biudžeto, apskaitos ir finansų sistemą (SUMMA) kaip bandomąjį šios sistemos kūrimo ir testavimo Europos Komisijai projektą.

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

2.7. Kaip ir praėjusiais dvejais metais, dėl visų bendrųjų įmonių paskelbėme besąlyginę audito nuomonę dėl pajamų, atspindimų 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu metų metinėse finansinėse ataskaitose, teisėtumo ir tvarkingumo. Mūsų nuomone, pajamų operacijos visais reikšmingais aspektais buvo teisėtos ir tvarkingos.

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

2.8. Panašiai kaip ir praėjusiais dvejais metais, dėl visų bendrųjų įmonių paskelbėme besąlyginę audito nuomonę dėl mokėjimų, atspindimų 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu metų metinėse finansinėse ataskaitose, teisėtumo ir tvarkingumo. Mūsų nuomone, mokėjimų operacijos visais reikšmingais aspektais buvo teisėtos ir tvarkingos.

Reikia tobulinti keletą sričių

2.9. Nekeisdami savo audito nuomonių, pateikėme pastabų, kuriomis pabrėžėme poreikį atlikti patobulinimus programų įgyvendinimo ir žmogiškųjų išteklių srityse, taip pat mokėjimų valdymo ir kontrolės sistemoje. Šių pastabų, kurios išsamiai išdėstytos [3 skyriuje](#), santrauka pateikiama toliau.

Bendrujų įmonių mokslinių tyrimų ir inovacijų programų įgyvendinimo trūkumai

Kai kurios BĮ nepasiekė savo įnašų tikslų per programos „Horizontas 2020“ laikotarpį

2.10. Kalbant apie programą „Horizontas 2020“ (2014–2020 m. DFP), BĮ steigimo reglamentuose nustatytas įnašų tikslas, kurį kiekviena narių kategorija (ES, privatieji nariai, dalyvaujančios valstybės, tarptautinės organizacijos) turi pasiekti atsižvelgiant į konkrečią BĮ mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą pagal programą. Šie tikslai yra pateikti [2.1 lentelėje](#).

2.11. [2.1 lentelėje](#) parodyta, kad iki 2023 m. pabaigos (dešimtųjų programos metų) BĮ pasiekė savo atitinkamuose steigimo reglamentuose nustatytus narių įnašų tikslus labai nevienodai. NA BĮ, Švariojo H2 BĮ, ir BĮ „EU-Rail“ pasiekė daugiau kaip 100 % savo atitinkamų įnašų tikslų iš esmės todėl, kad jų privatieji nariai taip pat prisidėjo prie papildomos veiklos, nesusijusios su BĮ mokslinių tyrimų srities darbo programomis (IKAA). Kitos BĮ įmonės, turinčios žemesnius lygius, paaiškino, kad ši situacija susijusi su jų konkrečių mokslinių tyrimų sričių pobūdžiu, todėl reikėjo ilgalaikių projektų (NSSI BĮ ir BĮ „EuroHPC“); projektus įgyvendino didelio masto pasauliniai konsorciumai (NSS BĮ); buvo nepakankamos galimybės prisidėti privatiesiems partneriams (BĮ „EuroHPC“) arba dalyvaujančiosios valstybės patvirtina savo išlaidas ir apie jas praneša tik užbaigus projektus, kuriuos jos remia (Lustų BĮ).

2.1 lentelė. 2014–2020 m. DFP: iš viso narių įnašų (mln. EUR)

Narių įnašų tikslai (pagal steigimo reglamentą ir teisinius sprendimus)					Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)					
ES piniginiai įnašai (a)	Kitų narių IKOP ir piniginiai įnašai (1) (b)	Kitų narių IKAA (2) (c)	Iš viso (d) = (a) + (b) + (c)	BJ pagal programą „Horizontas 2020“	ES piniginis įnašas (e)	Kitų narių patvirtinti IKOP ir piniginiai įnašai (1) (f)	Kitų narių pateikti, bet nepatvirtinti IKOP (1) (g)	IKAA (h)	Iš viso (i) = (e) + (f) + (g) + (h)	Igyvendinimo lygis (j) = (i) / (d)
585,0	790,5	n. d.	1 375,5	BJ SESAR	563,0	538,9	105,1	n. d.	1 207,0	88 %
1 755,0	1 228,6	965,3	3 948,9	BJ „Švarus dangus“ 2 – NA BJ	1 713,5	859,8	244,3	1 407,7	4 225,3	107 %
1 638,0	1 638,0	n. d.	3 276,0	NVI BJ 2 – NSSI BJ	1 125,0	1 111,6	182,3	n. d.	2 418,9	74 %
665,0	95,0	285,0	1 045,0	KEV BJ 2 – Švariojo H2 BJ	634,4	87,0	47,7	1 039,1	1 808,2	173 %
1 185,0	2 827,5	n. d.	4 012,5	BJ „ECSEL“ – Lustų BJ	1 172,5	1 624,1	1 052,0	n. d.	3 848,6	96 %
835,0	285,5	2 444,5	3 565,0	BPS BJ – EŽBE BJ 4)	783,3	114,1	58,6	2 150,6	3 106,6	87 %
398,0	350,0	120,0	868,0	BJ „S2R“ – BJ „EU-Rail“	395,7	328,4	44,7	266,8	1 035,6	119 %
536,0	908,0	n. d.	1 444,0	BJ „EuroHPC“ 3)	445,0	129,6	70,3	n. d.	644,9	45 %
7 597,0	8 123,1	3 814,8	19 534,8	Iš viso	6 832,4	4 793,5	1 805,0	4 864,2	18 295,0	94 %

1) Apima IKOP ir dalyvaujančiųjų valstybių (Lustų BJ, BJ „EuroHPC“) ir tarptautinių organizacijų (BJ SESAR) piniginius įnašus.

2) Nepiniginiai įnašai, skirti BJ darbo plane nenumatyti papildomai veiklai.

3) BJ „EuroHPC“ atveju ES įnašas apima 100 milijonų eurų, skirtų pagal EITP programą.

4) EŽBE BJ atveju ES ir privačiųjų narių piniginių įnašų tikslai sumažinti 140 milijonų eurų. Privačiųjų narių nepiniginių įnašų tikslai nurodyti tokie, kokie nustatyti BJ metinėse darbo programose.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis bendrųjų įmonių duomenimis.

2.12. 2.2 lentelėje pateikti bendrųjų įmonių narių teisiniai įsipareigojimai pagal pasirašytą programos „Horizontas 2020“ dotacijų susitarimų arba sutarčių, kuriais grindžiami narių įnašai į bendrųjų įmonių pagrindinę veiklą, vertę.

2.2 lentelė. 2014–2020 m. DFP. Narių įnašai, skirti veiklos išlaidoms padengti (mln. EUR)

Narių įnašai veiklos išlaidoms padengti (pagal steigimo reglamentą ir teisinius sprendimus)				Pasirašyti dotacijų susitarimai ir sutartys (2023 m. gruodžio 31 d.)					
ES maks. piniginis įnašas	Kitų narių min. IKOP ir piniginiai įnašai (1)	Iš viso	BJ pagal programą „Horizontas 2020“	Įsipareigotas skirti ES bendrasis finansavimas	%	Kitų narių IKOP ir piniginiai įnašai (įsipareigoti) (1)	%	Iš viso	Programos įgyvendinimo lygis
555,8	747,0	1 302,8	BJ SESAR	555,8	100 %	613,3	82 %	1 169,1	90 %
1 716,0	1 189,6	2 905,6	BJ „Švarus dangus“ 2 – NA BJ	1 716,0	100 %	1 073,6	90 %	2 789,6	96 %
1 595,4	1 595,4	3 190,8	NVI BJ 2 – NSSI BJ	1 452,1	91 %	1 499,4	94 %	2 951,5	93 %
646,0	76,0	722,0	KEV BJ 2 – Švariojo H2 BJ	646,0	100 %	159,1	209 %	805,1	112 %
1 169,7	2 787,5	3 957,2	BJ „ECSEL“ – Lustų BJ	1 169,7	100 %	2 650,7	95 %	3 820,4	97 %
816,1	266,6	1 082,7	BPS BJ – EŽBE BJ 2)	815,8	100 %	258,4	97 %	1 074,2	99 %
384,5	336,5	721,0	BJ „S2R“ – BJ „EU-Rail“	384,5	100 %	360,1	107 %	744,6	103 %
526,0	896,0	1 422,0	BJ „EuroHPC“ 3)	525,6	100 %	556,7	62 %	1 082,3	76 %
7 409,5	7 894,6	15 304,0	Iš viso	7 265,5	98 %	7 171,3	91 %	14 436,8	94 %

1) Apima IKOP ir dalyvaujančiųjų valstybių (Lustų BJ, BJ „EuroHPC“) ir tarptautinių organizacijų (BJ SESAR) piniginius įnašus.

2) IKOP įnašo siektinos reikšmės, dėl kurių susitarta BJ metiniuose darbo planuose, įskaitant sumažintus piniginius veiklos įnašus.

3) Dalyvaujančiosios valstybės finansuoja dalį, kurios nepadengia ES; privatieji nariai prisideda prie tos dalies, kuri viršija maksimalias tinkamas finansuoti

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis bendrųjų įmonių duomenimis.

2.13. BĮ SESAR atveju jos tarptautinės organizacijos narys Eurokontrolė įsipareigojo tik dėl maždaug 70 % savo įnašo tikslo. Todėl BĮ neturėjo visų planuotų įnašų, kad galėtų visiškai įgyvendinti savo programos „Horizontas 2020“ dalį.

2.14. 2023 m. EŽBE BĮ padidino savo tikslą dėl privačių narių IKAA įnašų iki 2444,5 milijono eurų, nes tai yra jų bendro 2 730 milijonų eurų tikslo dalis. Kadangi IKAA yra numatyti veiklai, neįtrauktai į BĮ mokslinių tyrimų darbo programą, dėl didelio IKAA tikslo kyla rizika, kad BĮ apskritai nepasieks programos „Horizontas 2020“ tikslų.

2.15. Iki 2023 m. pabaigos privatieji BĮ „EuroHPC“ nariai pranešė tik apie 18,4 milijono eurų nepiniginių įnašų į programos „Horizontas 2020“ projektus, t. y. gerokai mažiau nei minimalus 420 milijonų eurų tikslas, kuris turi būti pasiektas iki programos pabaigos. Kaip jau buvome nurodę savo 2022 m. metinėje ataskaitoje dėl ES bendrųjų įmonių (3.9.17 dalyje), BĮ „EuroHPC“ su dotacijomis susijusių veiksmų finansavimo tvarka nelėmė privačiųjų narių nepiniginių įnašų lygio, kuris buvo nustatytas jos steigimo reglamente dėl programos „Horizontas 2020“. Gerokai sumažinus kitų BĮ „EuroHPC“ narių (privačiųjų narių, tarptautinių organizacijų) nepiniginius įnašus, skirtus pagrindinei veiklai, kyla rizika, kad BĮ apskritai neįgyvendins savo programos „Horizontas 2020“ dalies.

BĮ „EuroHPC“ gali nepasiekti savo privačiųjų narių įnašų tikslų per programos „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programos laikotarpį

2.16. Pagal naująjį 2021–2027 m. DFP BĮ „EuroHPC“ steigimo reglamentą, privačių narių įnašo tikslas, palyginti su ankstesne DFP programa, padidėjo daugiau nei dvigubai (nuo 420 milijonų eurų iki 900 milijonų eurų). Kaip jau buvome nurodę savo 2022 m. metinėje ataskaitoje dėl BĮ (3.9.19 dalyje), jei BĮ finansavimo tvarka 2021–2027 m. programoms išliks tokia pati, ji nepasieks gerokai didesnio privačiųjų narių įnašų tikslo. Todėl kyla rizika, kad ji nepasieks BĮ bendrųjų 2021–2027 m. programos tikslų.

1 veiksmas

Siekiant užtikrinti, kad BĮ „EuroHPC“ galėtų pasiekti savo 2021–2027 m. programų (programos „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programos) privačiojo nario įnašo tikslą, ji turėtų padėti Komisijai iš naujo įvertinti dabartinį tikslą.

Įgyvendinimo terminas: 2025 m. vidurys.

Iki šiol BĮ vidutiniškai yra pasiekusios 16 % savo narių įnašų tikslų pagal 2021–2027 m. DFP programas

2.17. 2.3 lentelėje parodyta, kad iki 2023 m. pabaigos (trečiaisiais 2021–2027 m. DFP metais) BĮ pasiekė apie 16 % savo narių įnašų tikslų pagal naujas inovacijų ir mokslinių tyrimų programas („Europos horizontas“, „Skaitmeninė Europa“ ir EITP 2). Naujuosiuose BĮ steigimo reglamentuose leidžiama pasiekti privačiųjų narių tikslą pasitelkiant IKOP ir (arba) IKAA.

2.3 lentelė. Narių įnašai pagal programą „Europos horizontas“, Skaitmeninės Europos programą ir EITP 2 (mln. EUR)

Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą ir teisinius sprendimus)				Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)									
ES grynieji pinigai	Privačiųjų narių įnašai (1)	Kitų narių įnašai (2)	Iš viso	BĮ pagal programą „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programą	ES patvirtinti grynieji pinigai	ES nepatvirtinti grynieji pinigai	Patvirtinti privačiųjų narių įnašai	Privačiųjų narių pateikti, bet nepatvirtinti įnašai	Kitų narių patvirtinti įnašai	Kitų narių pateikti, bet nepatvirtinti įnašai	Iš viso	Igyvendinimo lygis	
600,0	500,0	500,0	1 600,0	BĮ SESAR 3	157,2	2,0	7,7	55,5	13,0	14,9	250,3	16 %	
1 700,0	2 400,0	n. d.	4 100,0	NA BĮ	376,7	176,9	3,8	507,8	n. d.	N. d.	1 065,2	26 %	
1 200,0	1 200,0	N. d.	2 400,0	NSSI BĮ	72,9	9,9	2,8	14,4	n. d.	N. d.	100,0	4 %	
1 200,0	1 000,0	N. d.	2 200,0	Švariojo H2 BĮ	277,8	61,1	685,3	247,2	n. d.	N. d.	1 271,4	58 %	
4 175,0	2 537,4	4 112,7	10 825,1	Lustų BĮ	241,8	278,7	1,5	76,0	81,9	n. d.	679,9	6 %	
1 000,0	1 000,0	N. d.	2 000,0	CBE	80,2	7,4	1,7	65,2	n. d.	N. d.	154,5	8 %	
600,0	600,0	N. d.	1 200,0	BĮ „EU-Rail“	178,6	8,9	75,8	70,3	n. d.	N. d.	333,6	28 %	
3 081,3	900,0	2 989,3	6 970,6	BĮ „EuroHPC 2“	100,7	657,0	0,0	0,8	36,6	101,9	897,0	13 %	
900,0	900,0	n. d.	1 800,0	PTP BĮ	288,9	14,6	0,7	219,9	n. d.	N. d.	524,1	29 %	
800,0	800,0	N. d.	1 600,0	Visuotinės sveikatos BĮ	48,9	1,2	N. d.	152,8	n. d.	N. d.	202,9	13 %	
15 256,3	11 837,4	7 602,0	34 695,8	Iš viso	1 823,6	1 217,7	779,3	1 409,8	131,5	116,8	5 478,8	16 %	

1) Apima privačiųjų narių IKOP, IKAA ir piniginius įnašus

2) Apima dalyvaujančiųjų valstybių (Lustų BĮ, BĮ „EuroHPC 2“) ir tarptautinių organizacijų (BĮ SESAR 3) piniginius įnašus.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis bendrųjų įmonių duomenimis.

BĮ susidūrė su sunkumais vykdydamos savo 2023 m. veiklos biudžetą

2.18. Apie 95 % BĮ mokėjimų biudžeto sudaro dotacijų mokėjimai paramos gavėjams (veiklos biudžetas). Kelios BĮ pranešė apie žemą veiklos biudžeto įvykdymo lygį (mažiau nei 70 %) 2023 m., daugiausia dėl lėčiau, nei tikėtasi, pradėtos vykdyti programos „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programos veiklos (NA BĮ, Lustų BĮ, BĮ „EuroHPC“). Lustų BĮ taip pat paaiškino, kad situacija pablogėjo, nes buvo vėluojama BST BĮ pertvarkyti į Lustų BĮ 2023 m. rugsėjo mėn., dėl kurio gerokai padidėjo jos 2023 m. veiklos mokėjimų biudžetas. Be to, programos „Horizontas 2020“ veiklos biudžeto vykdymui Lustų BĮ, BĮ „EuroHPC“ ir BĮ „EU-Rail“ atveju įtakos turėjo vėlavimai užbaigti vykdomą programos „Horizontas 2020“ veiklą.

2.19. BĮ F4E svarbūs išorės veiksniai ir vėlavimai, susiję su ilgalaikiu dabartinių 2016 m. atskaitos scenarijų atnaujinimo procesu, 2023 m. turėjo įtakos BĮ planuojamai veiklai. Dėl to labai padidėjo nepanaudotų įsipareigojimų asignavimų persikirstymas būsimuose biudžetuose.

Kelių BĮ 2023 m. administracinių mokėjimų biudžeto įvykdymo lygis buvo žemas

2.20. Maždaug 3–11 % 2023 m. BĮ biudžeto buvo atidėta administracinėms išlaidoms atlyginimams ir kitoms einamosioms išlaidoms (administracinis biudžetas). Kelių BĮ įvykdymo lygis buvo žemas (žemesnis nei 75 %) dėl didelio nepanaudotų atlyginimų išlaidų biudžeto perskirstymo (BĮ „EuroHPC“ ir EŽBE BĮ) ir (arba) paslaugų sutarčių, kurios buvo sudarytos vėlai arba jų vykdymas buvo sustabdytas metų pabaigoje ir dėl to nebuvo išrašytos sąskaitos faktūros (BĮ SESAR, Švariojo H2 BĮ, EŽBE BĮ, BĮ „EuroHPC“).

Kelios BĮ sukaupė daug nepanaudotų ES finansinių įnašų

2.21. Nepaisant žemo jų 2023 m. veiklos mokėjimų biudžetų įvykdymo lygio (19–51 %), NA BĮ, Lustų BĮ ir BĮ „EuroHPC“ 2023 m. paprašė papildomų ES finansinių įnašų, kurių lygiai gerokai viršija lygius, kurių joms reikėjo tais metais suplanuotiems mokėjimams atlikti. Todėl BĮ sukaupė maždaug 1,5 milijardo eurų perteklių, kurio ES negalėjo panaudoti kitai savo veiklai finansuoti 2023 m. Ši praktika atspindi šių trijų BĮ grynųjų pinigų planavimo trūkumus.

2 veiksmas

NA BĮ, Lustų BĮ ir BĮ „EuroHPC“ visų pirma turėtų parengti taisomuosius mechanizmus, kad sumažintų savo grynųjų pinigų perteklių iki pagrįsto lygio, ir, koordinuodamos savo veiksmus su Komisija, suderinti savo kiekvienų finansinių metų grynųjų pinigų prašymą (-us) su numatomais išlaidų poreikiais.

Įgyvendinimo terminas: 2025 m. pabaiga.

Nuolatinės sisteminės klaidos, susijusios su personalo išlaidomis ir įranga dotacijų mokėjimuose

2.22. Kaip ir ankstesniais metais, 2023 m. mums atlikus programos „Horizontas 2020“ dotacijų mokėjimų paramos gavėjams imties auditus nustatyta nuolatinių sisteminių klaidų, daugiausia susijusių su deklaruotomis personalo ir įrangos išlaidomis. Programos „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programos tarpinių mokėjimų populiacija buvo per maža, kad būtų įtraukta į mūsų 2023 m. imtį. Pagrindinės mūsų nustatytos klaidos dotacijų mokėjimuose buvo šios:

- neteisingas valandinių įkainių apskaičiavimas;
- reikalavimų neatitinkančių premijų deklaravimas;
- dvigubos viršutinės ribos principo nesilaikymas;

- o valandų, dirbtų ne ataskaitiniu laikotarpiu, atostogų laikotarpiais arba susijusių su darbuotojais, kurie dirbo išskirtinai kituose projektuose, įtraukimas;
- o netinkamų finansuoti įrangos išlaidų (pavyzdžiui, netinkamų finansuoti paskolų palūkanų) deklaravimas;
- o atskaitomo pridėtinės vertės mokesčio deklaravimas.

2.23. Ekstrapoliuodami visose BĮ aptiktas klaidas nustatėme, kad 2023 m. vidutinis klaidų lygis dotacijų išlaidose yra šiek tiek žemesnis už 2 % reikšmingumo ribą (tarpiniai ir galutiniai mokėjimai bei patvirtinimai). Be to, Komisijos Bendrosios audito tarnybos (BAT) apskaičiuoti likutiniai klaidų lygiai, pagrįsti konkrečios BĮ *ex post* auditų rezultatais, buvo žemesni už reikšmingumo ribą.

BĮ „EuroHPC“ nepasiekė savo įdarbinimo tikslo ir nustatėme jos įdarbinimo procedūrų trūkumų

2.24. BĮ „EuroHPC“ darbuotojų skaičius pagal 2021–2027 m. DFP buvo nustatytas teisinėse finansinėse pažymose, pridedamose prie Komisijos pasiūlymo dėl naujo steigimo reglamento [COM\(2020\) 569](#). Kad pagal DFP būtų panaudota apie 7 milijardai eurų, BĮ „EuroHPC“ gavo 39 papildomas darbuotojų pareigybes, į kurias darbuotojai turėjo būti įdarbinti iki 2023 m. pabaigos. Tačiau ji galėjo įdarbinti tik 21 papildomą darbuotoją, t. y. iš viso 36 darbuotojus. BĮ nuomone, ji susidūrė su dideliais sunkumais siekdama įdarbinimo tikslo dėl mažo administracijos darbuotojų skaičiaus ir sunkumų įdarbinant retų specializacijų ekspertus.

2.25. Be to, mūsų audituotų įdarbinimo procedūrų atveju atrankos komisija sudarė ne visų kandidatų, turinčių būtiną kvalifikaciją ir patirtį, sąrašą, o tik tų, kurie, komisijos nuomone, daugiausia atitiko reikalaujamą profilį. Visų pirma atrankos komisija nebuvo iš anksto susitarusi dėl vertinimo balais sistemos, kuria būtų galima aiškiai palyginti pagrindinius kriterijus, naudojimo ir nepakankamai dokumentavo susijusį sprendimų priėmimo procesą. Dėl to sumažėjo procedūrų skaidrumas ir kilo rizika bendrajam vienodo požiūrio į kandidatus principui.

3 veiksmas

BĮ „EuroHPC“ turėtų įdarbinti daugiau darbuotojų, kad iki 2024 m. pabaigos pasiektų savo įdarbinimo tikslą. Siekdama padidinti įdarbinimo procedūrų skaidrumą ir pagrįsti atrankos komisijos sprendimų priėmimą, BĮ „EuroHPC“ pirminės atrankos etape turėtų taikyti iš anksto sutartą balų lentelę, atitinkančią kitų BĮ ir ES įstaigų praktiką.

Įgyvendinimo terminas: 2024 m. pabaiga.

BĮ F4E rizikos vertinimo tvarka, planavimas, stebėseną ir ataskaitų dėl išteklių teikimas yra neišsamūs

2.26. Nuo 2019 m. BĮ F4E naudojosi išorės paslaugų teikėjų paslaugomis beveik taip pat kaip ir savo statutinių darbuotojų. 2023 m., taip pat savo 2019 ir 2021 m. metinėse ataskaitose dėl BĮ (atitinkamai 3.9.19 ir 2.55–2.58 dalyse) nurodėme, kad BĮ F4E ir toliau labai priklauso nuo išorės paslaugų teikėjų ir susijusią riziką. 2023 m. nustatėme, kad BĮ savo rizikos registre nepatvirtino kelių svarbių rizikos rūšių, susijusių su aukštu išorės paslaugų teikėjų paslaugų naudojimu ilguoju laikotarpiu lygiu, pavyzdžiui, padidėjusios priklausomybės nuo rangovų ir mažesnio darbo jėgos efektyvumo dėl decentralizuoto valdymo. Atsižvelgiant į tai, kad tokios rizikos nėra rizikos registre, BĮ vidaus kontrolės sistemoje gali nebūti tinkamų rizikos mažinimo priemonių.

2.27. 2023 m. Komisijos Vidaus audito tarnyba, atlikusi BĮ F4E žmogiškųjų išteklių valdymo ir etikos auditą pranešė, kad BĮ F4E dar nėra nustačiusi centralizuotos išorės paslaugų teikėjų koordinavimo ir valdymo funkcijos ir savo bendrų žmogiškųjų išteklių poreikių vertinimo metodikos. Todėl BĮ sprendimų dėl naudojimosi išorės paslaugų teikėjų paslaugomis priėmimas buvo grindžiamas turimais biudžeto ištekliais, o ne tikslu darbo krūvio ir reikiamų įgūdžių bei kompetencijų įvertinimu.

4 veiksmas

BĮ F4E turėtų nustatyti centralizuotą išorės paslaugų teikėjų koordinavimo ir valdymo funkciją ir patvirtinti išsamią metodiką, pagal kurią būtų reguliariai vertinami bendri jos žmogiškųjų išteklių poreikiai (statutinių darbuotojų ir išorės paslaugų teikėjų), remiantis darbo krūviu ir reikiama įgūdžiais. BĮ taip pat turėtų papildyti savo rizikos registrą, nurodant svarbiausias rizikas, kylančias dėl to, kad ilguoju laikotarpiu ji plačiai naudojasi išorės paslaugų teikėjų paslaugomis, rūšis.

Įgyvendinimo terminas: 2025 m. pabaiga.

BĮ F4E vidaus kontrolės sistemoje trūksta integruoto rizikos valdymo proceso

2.28. BĮ vidaus audito skyrius negalėjo pateikti pakankamų įrodymų, kad planuodama vidaus audito veiklą ji reguliariai naudoja rizikos valdymo informaciją. Be to, BĮ vidaus kontrolės sistema dar neapima integruoto rizikos valdymo proceso, kaip reikalaujama pagal [Komisijos principais grindžiamą vidaus kontrolės sistemą](#). Šis trūkumas gali trukdyti BĮ gebėjimui veiksmingai valdyti savo riziką ir pasiekti savo strateginius tikslus.

5 veiksmas

Kad galėtų veiksmingai valdyti savo riziką, BĮ F4E savo vidaus kontrolės sistemoje turėtų įgyvendinti integruotą rizikos valdymo procesą.

Įgyvendinimo terminas: 2025 m. vidurys.

Nepakankamos gairės dėl PTP BĮ ir Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ pirmą kartą teikiamų jų metinių finansinių ataskaitų

2.29. Kai steigiamos naujos BĮ, Komisija yra atsakinga už jų įsteigimą ir už visas pradines operacijas iki tol, kol jos pačios gali valdyti savo biudžetus. Tarptautiniuose viešojo sektoriaus apskaitos standartuose nepateikiama gairių dėl šių subjektų metinių finansinių ataskaitų pirmaisiais veiklos pajėgumo metais. Todėl 2023 m. naujos BĮ, pavyzdžiui, PTP BĮ ir Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ, susidūrė su sunkumais pateikdamos savo pirmąsias metines finansines ataskaitas, remiantis informacija, gauta iš Komisijos finansinio savarankiškumo įgijimo kontekste. Visų pirma buvo sunku atskirti finansinius išteklius, kuriuos valdė Komisija, ir finansinius išteklius, kuriuos valdė BĮ po to, kai jos įgijo finansinį savarankiškumą.

6 veiksmas

Turėtų būti parengtos apskaitos gairės, kuriose būtų nustatytos naujų BĮ pirmųjų metinių finansinių ataskaitų pateikimo taisyklės. Į šias gaires turėtų būti įtraukti nurodymai, kaip atskirti Komisijos įgyvendinamus finansinius išteklius nuo tų, kuriuos BĮ įgyvendino pati po to, kai ji įgijo finansinį savarankiškumą.

Įgyvendinimo terminas: 2025 m. vidurys.

Atsižvelgimas į mūsų ankstesnių metų pastabas ir vykdyti veiksmai

2.30. Šiame skyriuje apžvelgiame, kaip BĮ atsižvelgė į mūsų ankstesnių metų pastabas, išsamiai aprašytas **3 skyriuje** pateiktose atsižvelgimo lentelėse, ir kokių ėmėsi veiksmų, kuriuos rekomendavome mūsų 2021 ir 2022 m. metinių ataskaitų dėl BĮ 2 skyriuje.

Bendrosios įmonės į mūsų ankstesnių metų pastabas atsižvelgė dauguma atžvilgių

2.31. Bendrosios įmonės ėmėsi taisomųjų veiksmų, reaguodamos į mūsų ankstesnių metų specialiosiose metinėse ataskaitose pateiktas pastabas. Išsami informacija pateikta 3 skyriaus prieduose.

2.32. **2.1 langelyje** paaiškinami šioje ataskaitoje nurodyti tolesnių veiksmų būklės tipai ir pateikiama tipinių situacijų, kurioms jie taikomi, pavyzdžių.

2.1 langelis

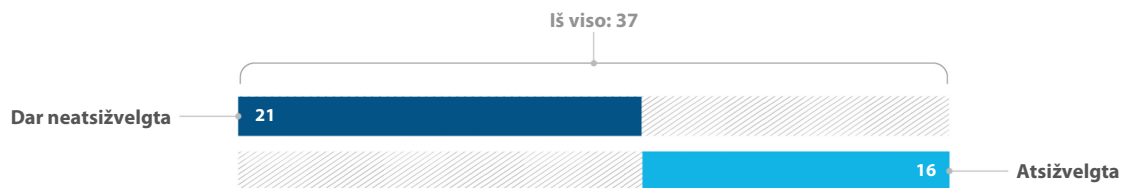
3 skyriuje naudotų tolesnių veiksmų būklės terminų paaiškinimai

Atsižvelgta: yra įrodymų, kad BĮ arba kitas subjektas ėmėsi taisomųjų veiksmų, skirtų atsižvelgti į pastabą, arba pastaba nebetaikoma. Pavyzdžiui, baigė galioti sutartis, dėl kurios buvo pateikta pastaba, arba dėl pasikeitusių aplinkybių klausimo sprendimo išlaidos būtų didesnės už naudą.

Dar neatsižvelgta: taisomųjų veiksmų, skirtų atsižvelgti į pastabą, nebuvo imtasi arba yra tam tikrų įrodymų, kad taisomųjų veiksmų buvo imtasi, tačiau procesas dar nėra visiškai užbaigtas.

2.33. Iš **2.1 diagramos** matyti, kad į 37 pastabas 2022 m. pabaigoje dar nebuvo pakankamai atsižvelgta. 2023 m. į 16 (43 %) pastabų buvo atsižvelgta, nes BĮ ėmėsi taisomųjų veiksmų. Į dvidešimt vieną pastabą (57 %) 2023 m. pabaigoje dar nebuvo atsižvelgta.

2.1 diagrama. Atsižvelgimo į ankstesnių metų pastabas būklė

Pastaba: į visas pastarųjų metų pastabas dėl NSSI BĮ ir Lustų BĮ buvo atsižvelgta, nes 2023 m. BĮ ėmėsi taisomųjų veiksmų.

Šaltinis: Audito Rūmai.

Bendrosios įmonės įgyvendino daugumą mūsų rekomendacijų dėl veiksmų, kurių turėjo būti imtasi iki 2023 m. pabaigos

2.34. 2023 m. pirmą kartą įvertinome, kaip buvo įgyvendinti mūsų 2021 ir 2022 m. metinių ataskaitų dėl BĮ 2 skyriuje rekomenduoti veiksmai, įskaitant veiksmų, susijusių su horizontaliųjų temų auditais, įgyvendinimą.

2.35. Savo vertinimą grindėme interviu su BĮ darbuotojais, dalyvaujančiais vykdant veiklos ir finansinių projektų stebėseną, vidaus kontrolę ir žmogiškųjų išteklių valdymą. Taip pat tikrinome BĮ pateiktus patvirtinamuosius dokumentus.

2.36. *2.4 priede* pateikti mūsų atsižvelgimo į rekomenduotus veiksmus peržiūros metu nustatyti faktai. Kitaip nei audito rekomendacijose, mūsų pasiūlyti veiksmai neturėjo įgyvendinimo termino. Vis dėlto iš 15 veiksmų, pasiūlytų mūsų 2021 ir 2022 m. metinėse ataskaitose, iki 2023 m. pabaigos devyni buvo visiškai įgyvendinti, o du įgyvendinti dauguma atžvilgių.

2.37. Trys veiksmai, kurie buvo įgyvendinti kai kuriais atžvilgiais, buvo susiję su rizika grindžiamu kontrolės metodu pagal naujas DFP programas, laiko registravimo sistemos įgyvendinimu ir BĮ F4E naudojimu išorės paslaugų teikėjų paslaugomis. Du veiksmai, kurie apskritai nebuvo įgyvendinti, buvo susiję su žmogiškųjų išteklių valdymu, sritimi, kurioje BĮ yra labai priklausomos nuo Komisijos ir jos žmogiškųjų išteklių platformų. Tiems veiksams, kurie dar nebuvo visiškai įgyvendinti, taip pat šiame skyriuje nurodytiems veiksams, šiuo metu nustatėme įgyvendinimo terminą, atsižvelgdami į BĮ nuomonę dėl jų įgyvendinamumo. (žr. *2.4 lentelę*).

2.4 lentelė. Atsižvelgimas į mūsų 2021 ir 2022 m. rekomendacijas dėl veiksmų

Įgyvendinimo lygis: visiškai; dauguma atžvilgių; tam tikrais atžvilgiais; neįgyvendinta.

Veiksmo numeris (metai)	Bendrosios įmonės	Audito Rūmų veiksmas	Audito Rūmų atlikta pažangos, padarytos įgyvendinant veiksmus, analizė	
			Įgyvendinimo lygis	Pastabos
2021 01	Visos bendrosios įmonės	<p>Pagal Tarnybos nuostatų 83a straipsnio 2 dalį, BĮ turėtų mokėti savo darbdavio įmokos į ES pensijų sistemą dalį, Komisijai pateikus metinį skaičiavimą.</p> <p>Šiuo atžvilgiu bendrosios įmonės turėtų bendradarbiauti su Komisija, kad būtų toliau derinamos Tarnybos nuostatų nuostatos ir bendrųjų įmonių individualūs steigimo reglamentai, susiję su darbdavių įmokomis į ES pensijų sistemą, pateikus pasiūlymus pakeisti atitinkamus teisės aktus.</p>	 	<p>BĮ atitinkamas darbdavio įmokas į ES pensijų sistemą už 2022 m. sumokėjo pagal Komisijos pateiktas sąskaitas faktūras. Metinės įmokos buvo apskaičiuotos vadovaujantis Komisijos gairėmis.</p> <p>Nors BĮ bendradarbiavo su Komisija, tolesni veiksmai, prieštaringu teisinių nuostatų klausimui spręsti, neapima jų įgaliojimų.</p>
2021 02	BĮ SESAR, NA BĮ, NSSI BĮ, Švariojo H2 BĮ, EŽBE BĮ, BST BĮ ir BĮ „EU-Rail“	Pagal Bendrąjį pagrindinį aktą veikiančios bendrosios įmonės turėtų nustatyti bendras gaires, kuriomis būtų suderinta visų bendrųjų įmonių administracinių išlaidų sąvoka, kuria remiantis būtų apskaičiuojami metiniai narių finansiniai įnašai.		2023 m. bendrosios įmonės taikė suderintą administracinių išlaidų apibrėžimo metodą. Pavyzdžiui, šiuo metu visos BĮ mano, kad išlaidos ekspertams, dalyvaujantiems kvietimuose teikti paraiškas ir dotacijų susitarimų rengimo procesuose, yra veiklos, o ne administracinės išlaidos.
2021 03	BĮ „EuroHPC“	BĮ „EuroHPC“ turėtų įgyvendinti patikimas nepiniginių įnašų sertifikavimo ir patvirtinimo procedūras.		2023 m. BĮ „EuroHPC“ parengė vidaus gaires ir įgyvendino nepiniginių įnašų sertifikavimo ir patvirtinimo procedūras. BĮ nariams (dalyvaujančiosioms valstybėms ir privatiesiems nariams) ir jų paskirtiems auditoriams taip pat pateikė metodiką ir gaires, kaip

Veiksmo numeris (metai)	Bendrosios įmonės	Audito Rūmų veiksmas	Audito Rūmų atlikta pažangos, padarytos įgyvendinant veiksmus, analizė	
			Įgyvendinimo lygis	Pastabos
				pranešti apie nepiniginius įnašus, skirtus pagrindinei veiklai, ir investiciniams projektams pagal programą „Horizontas 2020“. 2023 m. BĮ metinių finansinių ataskaitų patikimumo išorės auditoriai nenurodė jokių su tuo susijusių problemų.
2021 04	Visos BĮ (išskyrus BĮ F4E)	BĮ turėtų stiprinti savo vidaus kontrolės sistemas, primygtinai skatindamos tam tikrų kategorijų paramos gavėjus, kurie yra labiau linkę daryti klaidų, pavyzdžiui, MVĮ ir naujus paramos gavėjus, naudotis Personalo išlaidų vedliu.		BĮ aktyviai skatino paramos gavėjus naudotis Personalo išlaidų vedliu. Jos sistemingai informavo savo privačiuosius narius apie Komisijos reguliarius internetinius seminarus dėl personalo išlaidų deklaracijų ir primygtinai naujiems dalyviams ir ypač MVĮ rekomendavo juose dalyvauti.
2021 05	BĮ „EuroHPC“	BĮ turi užpildyti pagrindinių darbuotojų etatus, būtinus siekiant užtikrinti jos finansų ir vidaus kontrolės valdymą, taip pat veiklos tęstinumą ir pagrindinių veiklos tikslų įgyvendinimą.		2023 m. BĮ „EuroHPC“ buvo užimti visi pagrindiniai vadovaujantieji etatai. Projektų valdymo grupės buvo sustiprintos paskyrus patyrusius projektų pareigūnus.
2021 06	Visos bendrosios įmonės (išskyrus BĮ F4E)	Bendrosios įmonės turėtų įdiegti laiko registravimo sistemą, kad gautų objektyvius duomenis apie tai, kiek laiko darbuotojai skiria kiekvienai veiklos sričiai.		2023 m. pagal BĮ administravimo susitarimą dėl žmogiškųjų išteklių pradėtos derinti ir optimizuoti visoms BĮ prieinamos žmogiškųjų išteklių IT priemonės („Sysper“ ir „Systal“). 2024 m. Komisija pradėjo įgyvendinti naują integruotą žmogiškųjų išteklių platformą (HRT), apimančią laiko registravimo sistemą, kuri pakeis dabartines priemones. Tikslinė įgyvendinimo data: 2025 m. pabaiga
2021 07	Visos bendrosios įmonės	Bendrosios įmonės turėtų parengti oficialų modelį arba gaires, kaip įvertinti darbuotojų poreikius (įskaitant pagrindines kompetencijas)		Šio veiksmo įgyvendinimą turi visapusiškai remti Komisija (visų GD partneriai ir BUDG GD), kuri priima galutinius sprendimus dėl būsimo išteklių paskirstymo BĮ. Todėl jis gali būti veiksmingai įgyvendintas tik tada, kai bus parengti nauji BĮ įgaliojimai (maždaug

Veiksmo numeris (metai)	Bendrosios įmonės	Audito Rūmų veiksmas	Audito Rūmų atlikta pažangos, padarytos įgyvendinant veiksmus, analizė	
			Įgyvendinimo lygis	Pastabos
	(išskyrus BĮ F4E)	pagal veiklą ir padalinį, kad būtų optimizuotas darbuotojų išteklių panaudojimas.		2026 m. pabaigoje). Tam reikės glaudaus visų mokslinių tyrimų srities BĮ bendradarbiavimo ir aiškaus jų aukščiausiosios vadovybės įsipareigojimo. Tikslinė įgyvendinimo data: 2027 m. pabaiga
2021 8	BĮ F4E	BĮ vadovybė turėtų stiprinti priemones, kurių jau imtasi siekiant sumažinti riziką, susijusią su išorės darbuotojų samdymu, visų pirma neefektyvaus valdymo riziką nesant aiškaus statutinių ir išorės darbuotojų atsakomybės padalijimo.		2022 m. įsteigta darbo grupė, kurios užduotis – įvertinti didelę priklausomybę nuo išorės išteklių, siekiant geriau planuoti ir pagrįsti jų naudojimą. Vėliau darbo grupė parengė naudoti išorės paslaugų teikėjais politiką. Audito metu (2024 m. kovo mėn.) šią politiką patvirtino BĮ vadovybė. 2023 m. VAT 2023 m. VAT atlikus BĮ F4E žmogiškųjų išteklių valdymo ir etikos auditą nurodytos rimtos problemos, susijusios su išorės paslaugų teikėjų koordinavimo ir valdymo funkcija (žr. 2.27 dalį). Tikslinė įgyvendinimo data: 2025 m. pabaiga
2022 01	BĮ „EuroHPC“, NSSI BĮ, EŽBE BĮ ir Lustų BĮ	Bendrosios įmonės turėtų parengti pagal tvarkaraštį vykdomą veiksmų planą, skirtą pagal ankstesnes DFP patvirtintų projektų įgyvendinimui užbaigti.		Atnaujintoje e. dotacijų sistemoje („Compass“) numatytos naujos ataskaitų teikimo ir stebėsenos priemonės, kuriomis bendrosios įmonės gali naudotis vykdydamos laipsniško veiklos nutraukimo stebėseną ir vertindamos prašymus pratęsti ir sustabdyti mokėjimus. Tikslinė įgyvendinimo data: 2024 m. pabaiga

Veiksmo numeris (metai)	Bendrosios įmonės	Audito Rūmų veiksmas	Audito Rūmų atlikta pažangos, padarytos įgyvendinant veiksmus, analizė	
			Įgyvendinimo lygis	Pastabos
2022 02	BĮ „EuroHPC“ ir EŽBE BĮ	Siekdamos užtikrinti, kad būtų pasiekti 2021–2027 m. DFP nustatyti privačiųjų narių įnašų tikslai, BĮ „EuroHPC“ ir EŽBE BĮ, remdamosi strateginiu programų įgyvendinimo planu, turėtų vykdyti metinę privačiųjų narių atskirų įnašų tikslų įgyvendinimo stebėseną.		Abi BĮ parengė daugiamečią darbo programą ir su jų veikla susijusį biudžetą pagal 2021–2027 m. DFP, kad būtų galima parengti jų narių įnašų daugiamečio planavimo sąmatas. Europos Parlamentas paragino Komisiją iš naujo įvertinti BĮ „EuroHPC“ privačiųjų narių įnašų tikslą, nustatytą 2021–2027 m. DFP. Tikslinė įgyvendinimo data: 2024 m. pabaiga
2022 03	Visos bendrosios įmonės (išskyrus BĮ F4E)	Kad padidintų skaidrumą, visos bendrosios įmonės savo metinėse finansinėse ataskaitose turėtų atskleisti atitinkamą informaciją apie narių įnašus programos lygmeniu. Bendrosios įmonės dėl kiekvienos programos, pagal kurią jos vykdo veiklą, iki metų pabaigos turėtų pateikti visą svarbią informaciją pagal narių kategorijas, įskaitant atitinkamai programai nustatytus teisiškai įpareigojančius įnašų tikslus, gautų įnašų sumą ir teisinių įsipareigojimų sumą.		Išsami informacija apie įvairių rūšių narių įnašus buvo pateikta mokslinių tyrimų ir inovacijų sričių BĮ 2023 m. metinėse finansinėse ataskaitose, suskirstytose pagal programas. Pagal šią informaciją taip pat galima palyginti faktiškai gautus įnašus su teisiniais tikslais.
2022 04	BĮ SESAR	Dėl programos „Horizontas 2020“, BĮ turėtų sustiprinti savo rizikos stebėsenos metodą, taikomą <i>ex ante</i> patikroms, kad būtų nustatyti galimai rizikingi paramos gavėjai, kurie šiuo metu nėra įtraukti į tiriamąją visumą (pavyzdžiui, paramos gavėjai, kurių <i>ex post</i> auditas niekada nebuvo atliktas, ir nauji dalyviai) ir rizikingi projektai.		Šis veiksmas yra užbaigtas, nes 2023 m. paskutinį ketvirtį BĮ atliko visus likusius galutinius mokėjimus pagal programą „Horizontas 2020“.

Veiksmo numeris (metai)	Bendrosios įmonės	Audito Rūmų veiksmas	Audito Rūmų atlikta pažangos, padarytos įgyvendinant veiksmus, analizė	
			Įgyvendinimo lygis	Pastabos
2022 05	BĮ „EU-Rail“, BĮ „EuroHPC“ ir Lustų BĮ	BĮ „EU-Rail“ ir BĮ „EuroHPC“ turėtų įgyvendinti struktūrizuotą rizika grindžiamą <i>ex ante</i> kontrolės metodą, kuris apimtų su projektais ir paramos gavėjais susijusią atitinkamą riziką. Be to, BĮ „EU-Rail“, BĮ „EuroHPC“ ir Lustų BĮ turėtų parengti vidaus praktines gaires, kaip įgyvendinti rizika grindžiamą stebėseną projektų ir paramos gavėjų lygmeniu ir kaip darbuotojai turėtų naudoti sistemoje „Compass“ esantį rizikos valdymo modulį.		<p>2024 m. pradžioje BĮ „EuroHPC“ įgyvendino savo vidaus gaires dėl rizika grindžiamo metodo, susijusio su programos „Horizontas 2020“ veiklos ir projektų vidaus kontrole.</p> <p>BĮ „EU-Rail“ savo veiklai pagal programą „Europos horizontas“ įgyvendinti naudos tik vienkartinės dotacijas. 2023 m. pabaigoje BĮ „EU-Rail“ įgyvendino savo pačios programos „Europos horizontas“ <i>ex ante</i> kontrolės strategiją, kuri apima rizika grindžiamą metodą, susijusį su vienkartinėmis dotacijomis. Ši strategija taip pat bus taikoma pagal programą „Horizontas 2020“ teikiamoms vienkartinėms dotacijoms.</p> <p>2024 m. gegužės mėn. Lustų BĮ įgyvendino savo vidaus rizika grindžiamą <i>ex ante</i> kontrolės strategiją programos „Horizontas 2020“ ir programos „Europos horizontas“ veiklai.</p>
2022 06	BĮ SESAR, NA BĮ, Lustų BĮ, BĮ „EU-Rail“ ir BĮ „EuroHPC“	Bendrosios įmonės turėtų užtikrinti, kad kartu su visais sustiprintos stebėsenos veiksmais būtų imamasi konkrečių kontrolės veiksmų, skirtų nustatyti rizikai mažinti, ir kad jų būtų imamasi iki iš anksto nustatyto termino.		BĮ į savo atitinkamas rizika grindžiamą <i>ex ante</i> kontrolės strategijos instrukcijas įtraukė konkrečias gaires dėl sustiprintos stebėsenos. Iš naujausių ataskaitų dėl sustiprintos stebėsenos veiksmų matyti, kad BĮ darbuotojai ją taikė tinkamai.
2022 07	Visos bendrosios įmonės (išskyrus BĮ „EU-Rail“ ir BĮ F4E)	Pagal programą „Europos horizontas“, visos bendrosios įmonės dotacijų valdymui turėtų taikyti rizika grindžiamą metodą, apimantį pagrindinius dotacijų valdymo etapus – nuo dotacijos susitarimo parengimo iki mokėjimo. Šiomis aplinkybėmis bendrosios įmonės visų pirma turėtų užtikrinti, kad:		2024 m. vasario mėn. mokslinių tyrimų ir inovacijų sričių BĮ parengė bendrą Komisijos BAT kontrolės strategijos dėl programos „Europos horizontas“ įgyvendinimo metodą ir gaires, kuriose numatyti alternatyvūs patikinimo mechanizmai ir rodikliai, skirti kompensuoti tai, kad Komisijos programos „Europos horizontas“ kontrolės strategijoje nebuvo atsižvelgta į konkrečius BĮ patikinimo poreikius, susijusius su dotacijų mokėjimais. Visų pirma pagal programą „Europos horizontas“ Komisijos BAT nebeatliks reprezentatyvios

Veiksmo numeris (metai)	Bendrosios įmonės	Audito Rūmų veiksmas	Audito Rūmų atlikta pažangos, padarytos įgyvendinant veiksmus, analizė	
			Įgyvendinimo lygis	Pastabos
		<p>a) galimai rizikingiems paramos gavėjams ir projektams būtų taikomos griežtesnės <i>ex ante</i> kontrolės priemonės arba <i>ex post</i> auditai;</p> <p>b) atliekant rizikos vertinimą dėl <i>ex ante</i> kontrolės priemonių taikymo ateityje, būtų tinkamai atsižvelgiama į svarbius <i>ex post</i> auditų rezultatus.</p>		<p>paramos gavėjų imties <i>ex post</i> auditų ir neskaičiuos kiekvienos BĮ klaidų lygio. Šiuo metu Komisijos BAT testuoja BĮ bendrą metodą.</p> <p>BĮ „EU-Rail“, vienintelė BĮ, naudojanti vienkartinės dotacijas programai „Europos horizontas“, pasirinko ir 2023 m. gruodžio mėn. priėmė savo vienkartinę dotacijų kontrolės strategiją.</p> <p>Tikslinė įgyvendinimo data: 2024 m. pabaiga</p>

Šaltinis: Audito Rūmai.

Bendrųjų įmonių atsakymas į 1 ir 2 skyrių pastabas

1.13 Lustų BĮ nori pabrėžti, kad pagal Lustų aktą papildomas finansavimas yra didelis: 925 mln. eurų skiriama pagal programą „Europos horizontas“ ir 1 450 mln. eurų – pagal Skaitmeninės Europos programą.

2.29 Atsižvelgdamos į Audito Rūmų prašymą Komisijos valdomus finansinius išteklius atskirti nuo finansinį savarankiškumą įgijusių Pažangiųjų tinklų ir paslaugų ir Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendrųjų įmonių valdomų finansinių išteklių, bendrosios įmonės į savo 2023 m. galutinių metinių finansinių ataskaitų aiškinamuosius raštus įtraukė pakankamai papildomos informacijos, kad atskleista informacija būtų aiškesnė.

6 veiksmas Pažangiųjų tinklų ir paslaugų ir Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendrosios įmonės (pagal bendrųjų įmonių buhalterinės apskaitos tvarką) apie tai informuoja Komisijos Biudžeto generalinį direktoratą, kuris yra vienintelis ES organas, galintis spręsti, ar naujai įsteigtoms ES įstaigoms (pvz., bendrosioms įmonėms ir agentūroms) reikia parengti specialias gaires dėl pirmųjų metinių finansinių ataskaitų pateikimo.

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

3 skyrius.

ES bendrųjų įmonių patikinimo pareiškimai

3.1. Patikinimo pareiškimus patvirtinanti informacija

Pagrindas pareikšti nuomones

3.1.1. Savo auditą atlikome remdamiesi Tarptautinės buhalterijų federacijos (IFAC) tarptautiniais audito standartais (TAS) ir etikos kodeksais ir INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais (TAAIS). Mūsų pagal šiuos standartus nustatytos pareigos plačiau apibūdintos šios ataskaitos skirsnyje „Auditoriaus atsakomybė“. Laikėmės nepriklausomumo reikalavimų ir atlikome savo etikos pareigas pagal Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos Buhalterijų profesionalų etikos kodeksą. Esame įsitikinę, kad savo nuomonei pagrįsti surinkome pakankamą ir tinkamą audito įrodymų.

Vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė

3.1.2. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir BĮ finansinius reglamentus, kiekvienos BĮ vadovybė atsako už BĮ finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų, taip pat už tai, kad jose atspindimos operacijos būtų teisėtos ir tvarkingos. Ši atsakomybė apima vidaus kontrolės priemonių nustatymą, įgyvendinimą ir palaikymą, siekiant parengti ir pateikti finansinės būklės ataskaitas, kuriose nebūtų reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių iškraipymų. Vadovybė taip pat privalo užtikrinti, kad finansinės būklės ataskaitose atspindima veikla, finansinės operacijos ir informacija atitiktų jas reglamentuojančių teisės aktų sistemą. Galutinė atsakomybė už kiekvienos BĮ finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka kiekvienos BĮ vadovybei.

3.1.3. Rengdama finansines ataskaitas, vadovybė turi pareigą įvertinti BĮ gebėjimą toliau užtikrinti veiklos tęstinumą, kai taikytina, atskleisti su veiklos tęstinumu susijusius klausimus ir taikyti veiklos tęstinumo apskaitos principą, nebent vadovybė ketina likviduoti subjektą ar nutraukti operacijas arba yra priversta taikyti veiklos tęstinumo apskaitos principą tai padaryti, neturėdama kitos realios išeities.

3.1.4. Už valdymą atsakingi asmenys vykdo BĮ finansinės atskaitomybės proceso priežiūrą.

Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų auditą

3.1.5. Mūsų tikslai yra gauti pagrįstą patikinimą, kad BĮ finansinėse ataskaitose nėra jokių reikšmingų iškraipymų ir kad jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos, ir, remiantis savo auditu, pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimus dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Pagrįstas patikinimas yra aukšto lygio patikinimas, tačiau juo negarantuojama, kad audito metu visada bus nustatyta reikšmingų iškraipymų arba neatitikties atvejų. Jų gali atsirasti dėl sukčiavimo arba klaidos ir jie yra laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai tikėtis, kad jie pavieniui arba kartu turės įtakos naudotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis šiomis finansinėmis ataskaitomis.

3.1.6. Kalbant apie pajamas, pažymėtina, kad tikriname iš Komisijos, kitų partnerių arba dalyvaujančiųjų valstybių gautus įnašus ir vertiname BĮ procedūras, susijusias su kitų pajamų rinkimu, jeigu jų yra.

3.1.7. Išlaidų srityje tikriname mokėjimų operacijas, kai išlaidos buvo patirtos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis tikrinimas apima visų kategorijų mokėjimus tuo metu, kai jie atliekami, išskyrus išankstinius mokėjimus. Išankstinius mokėjimus tikriname, kai lėšų gavėjas pateikia jų tinkamo naudojimo pagrindimą ir kai BĮ sutinka su pagrindu patvirtindama išankstinį mokėjimą tais pačiais arba kitais metais.

3.1.8. Pagal TAS ir TAAIS, per visą auditą remiamės profesine nuovoka ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Taip pat imamės šių veiksmų:

- Nustatome ir įvertiname dėl sukčiavimo ar klaidų finansinėse ataskaitose atsiradusių reikšmingų iškraipymų ir jose atspindimų operacijų reikšmingos neatitikties Europos Sąjungos teisinio pagrindo reikalavimams riziką. Atsižvelgdami į šią riziką, parengiame ir vykdomė audito procedūras. Gauname audito įrodymų, kurie yra pakankami ir tinkami mūsų nuomonėms pagrįsti. Rizika neaptikti dėl sukčiavimo atsiradusio reikšmingo iškraipymo ar neatitikties yra didesnė nei rizika neaptikti klaidos, nes sukčiavimas gali būti susijęs su slaptais susitarimais, klastojimu, tyčiniu neveikimu, klaidingų duomenų pateikimu arba vidaus kontrolės nepaisymu.
- Susipažįstame su auditui svarbia vidaus kontrole tam, kad galėtume parengti audito procedūras, kurios būtų tinkamos atsižvelgiant į aplinkybes, tačiau ne tam, kad pareikštume nuomonę dėl šios vidaus kontrolės veiksmingumo.
- Įvertiname taikomų apskaitos metodų tinkamumą ir vadovybės atliktų apskaitinių įvertinimų ir susijusios informacijos pagrįstumą.
- Darome išvadas dėl vadovybės taikomo veiklos tęstinumo apskaitos principo tinkamumo ir dėl to, ar, remiantis gautais audito įrodymais, egzistuoja reikšmingas neapibrėžtumas,

susijęs su įvykiais arba sąlygomis, dėl kurių gali kilti reikšmingų abejonių dėl BĮ gebėjimo tęsti veiklą. Jei padarome išvadą, kad reikšmingas neapibrėžtumas egzistuoja, savo auditoriaus ataskaitoje privalome atkreipti dėmesį į susijusią finansinėse ataskaitose atskleidžiamą informaciją arba, jei ši atskleidžiama informacija yra netinkama, modifikuoti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, gautais iki mūsų auditoriaus ataskaitos pateikimo dienos. Tačiau būsimi įvykiai arba sąlygos gali lemti, kad subjektas negalės toliau tęsti veiklos.

- Įvertiname visą finansinėse ataskaitose pateiktą informaciją, jų struktūrą ir turinį, įskaitant atskleistą informaciją, ir tai, ar finansinėse ataskaitose operacijos ir įvykiai pateikti teisingai.
- Gauname pakankamai tinkamų audito įrodymų, susijusių su BĮ finansine informacija, kad pareikštume nuomonę dėl finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų. Esame atsakingi už vadovavimą auditui, jo priežiūrą ir vykdymą ir prisiimame visą atsakomybę už savo audito nuomones.
- Vertiname nepriklausomo išorės auditoriaus atliktą BĮ finansinių ataskaitų auditą, kaip nustatyta Finansinio reglamento 70 straipsnio 6 dalyje.

3.1.9. BĮ mokslinių tyrimų išlaidų pagal programą „Horizontas 2020“ *ex post* auditus atlieka Komisijos RTD GD Bendroji audito tarnyba (BAT). Kalbant apie BAT *ex post* audito rezultatus, Komisija savo pasiūlyme dėl programos „Horizontas 2020“ reglamento⁷ laikėsi nuomonės, kad 2–5 % intervalo metinis klaidų rizikos lygis yra realistinis tikslas, atsižvelgiant į kontrolės išlaidas ir mokslinių tyrimų projektų išlaidų kompensavimo taisyklių sudėtingumą. Komisija siekia, kad likutinis klaidų lygis užbaigiant programą „Horizontas 2020“ būtų kuo artimesnis 2 %. Už bendrųjų įmonių įgyvendinant programą „Europos horizontas“ patirtų mokslinių tyrimų išlaidų *ex post* auditą yra atsakinga BAT. Tačiau BAT perėjo prie rizika grindžiamo *ex post* audito metodo, todėl konkrečiai su BĮ susiję reprezentatyvūs klaidų lygiai nebeskaiciuojami.

3.1.10. Vadovybei pranešame apie tokius dalykus kaip planuojama audito apimtis ir tvarkaraštis bei reikšmingi audito metu nustatyti faktai, įskaitant bet kokius reikšmingus vidaus kontrolės trūkumus, kuriuos nustatome atlikdami auditą.

---

⁷ COM(2011) 809.

3.1.11. Iš dalykų, dėl kurių bendravome su BJ, nustatome tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditui ir kurie dėl šios priežasties yra pagrindiniai audito dalykai. Šiuos dalykus apibūdiname savo auditoriaus ataskaitoje, nebent tokio dalyko neleidžiama viešai atskleisti pagal įstatymą ar kitą teisės aktą arba kai ypač retomis aplinkybėmis nustatome, kad toks dalykas neturėtų būti aptartas mūsų ataskaitoje, nes pagrįstai galima tikėtis, jog neigiamos tokio veiksmo pasekmės nusvers tokio atskleidimo viešojo intereso naudą.

ES bendrąsias programas įgyvendinančios bendrosios įmonės

Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė (BĮ SESAR 3)

3.2. Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė (BĮ SESAR 3)

Įvadas

3.2.1. Briuselyje įsikūrusi [Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos BĮ \(BĮ SESAR 3\)](#) įsteigta 2021 m. lapkričio mėn. pagal programą „Europos horizontas“ laikotarpiui iki 2031 m. gruodžio 31 d.⁸ BĮ SESAR 3 pakeitė 2007 m. vasario mėn. pagal Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą (BP 7) aštuonerių metų laikotarpiui įsteigtą BĮ SESAR⁹ (SESAR 1). 2014 m. birželio mėn. pastarosios veikimo terminas buvo pratęstas, kad BĮ SESAR galėtų toliau vykdyti veiklą pagal programą „Horizontas 2020“¹⁰.

3.2.2. BĮ SESAR 3 – viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės pagrindu veikiantis subjektas, kurio paskirtis – Europoje plėtoti modernizuotą oro eismo valdymą ir moksliniais tyrimais bei inovacijomis paspartinti [Skaitmeninio Europos dangaus](#) iniciatyvos įgyvendinimą. Jos narės yra ES, kuriai atstovauja Komisija, Europos saugios oro navigacijos organizacija ([Eurokontrolė](#)) ir daugiau kaip 50 organizacijų, veikiančių visoje aviacijos vertės grandinėje, įskaitant oro uostus, visų kategorijų oro erdvės naudotojus, oro navigacijos paslaugų teikėjus, bepiločių orlaivių operatorius ir paslaugų teikėjus, taip pat gamybos pramonė ir mokslo bendruomenė.

---

⁸ Tarybos reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės.

⁹ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 219/2007 dėl bendrosios įmonės naujos kartos Europos oro eismo vadybos sistemai (SESAR) sukurti įsteigimo.

¹⁰ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 721/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 219/2007.

Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė (BĮ SESAR 3)

3.2.3. 3.2.1 lentelėje pateikiami pagrindiniai BĮ skaičiai.

3.2.1 lentelė. Pagrindiniai BĮ skaičiai

	2023	2022	Pokytis
Turimas mokėjimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	241,5	146,9	64 %
Turimas įsipareigojimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	111,2	158,8	-30 %
Iš viso darbuotojų gruodžio 31 d.	32	36	-11 %

1) Turimą biudžetą sudaro ankstesnių metų nepanaudoti asignavimai, kuriuos BĮ iš naujo įtraukė į einamųjų metų biudžetą, asignuotosios pajamos ir persikirstymai kitiems metams.

2) Darbuotojai – tai pareigūnai, laikinieji darbuotojai, sutartininkai ir deleguotieji nacionaliniai ekspertai.

Šaltinis: BĮ pateikti duomenys.

3.2.4. BĮ biudžeto dydžio pokyčiai, kaip parodyta **3.2.1 lentelėje**, labai priklauso nuo daugiamečių mokslinių tyrimų ir inovacijų programų įgyvendinimo etapo. Sumažintas 2023 m. įsipareigojimų biudžetas atspindi mažesnę kvietimų teikti paraišką dėl programos „Europos horizontas“ projektų skaičių. 2023 m. mokėjimų biudžeto padidinimas apėmė tarpinius mokėjimus, susijusius su vykdomais programos „Horizontas 2020“ projektais, ir didesnius išankstinio finansavimo mokėjimus, susijusius su dotacijų susitarimais ir sutartimis, kuriuos BĮ planavo pasirašyti iki 2023 m. pabaigos pagal programą „Europos horizontas“.

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

3.2.5. Mūsų audito metodas, mūsų nuomonės pagrindas, BĮ SESAR 3 vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė ir auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų auditą aprašyti **3.1** skirsnyje. Parašas **153** puslapyje yra neatsiejama nuomonės dalis.

Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė (BĮ SESAR 3)

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

3.2.6. Mes auditavome:

- a) BĮ SESAR 3 finansines ataskaitas, kurias sudaro 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinės būklės¹¹ ir biudžeto vykdymo ataskaitos¹², ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl negalutinių finansinių ataskaitų patikimumo

3.2.7. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų BĮ SESAR 3 finansinėse ataskaitose BĮ SESAR 3 finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles. Jos grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

---

¹¹ Finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kitos aiškinamosios pastabos.

¹² Biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro ataskaitos, kuriose apibendrinamos visos biudžetinės operacijos, ir aiškinamoji informacija;

Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė (BĮ SESAR 3)

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

3.2.8. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų BĮ SESAR 3 finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

3.2.9. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų BĮ SESAR 3 finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

3.2.10. Toliau pateiktos pastabos mūsų nuomonės nekeičia.

Pastabos dėl biudžeto valdymo

Programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimas

3.2.11. *3.2.2 lentelėje* apžvelgiami BĮ narių įnašų programai „Horizontas 2020“ tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė (BĮ SESAR 3)

3.2.2 lentelė. Programai „Horizontas 2020“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą ir dvišalius susitarimus)				Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Papildoma veikla ¹	Iš viso	Piniginiai įnašai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai	Papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai	Iš viso
ES (MOVE GD)	555,8	29,3	N. d.	585,0	563,0	N. d.	N. d.	N. d.	563,0
Eurokontrolė	467,0	25,0	N. d.	492,0	16,8	274,1	51,8	N. d.	342,7
Privatieji nariai	280,0	18,5	N. d.	298,5	14,0	234,1	53,3	N. d.	301,4
Iš viso	1 302,8	72,8	N. d.	1 375,5	593,7	508,2	105,1	N. d.	1 207,0

1) Papildoma veikla į Audito Rūmų audito apimtį nepatenka.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

Eurokontrolė pasiekė tik apie 70 % savo veiklos įnašo tikslo

3.2.12. Kad būtų galima susidaryti išsamų vaizdą apie BĮ pasiekimus įgyvendinant veiklą pagal programą „Horizontas 2020“, būtina atsižvelgti ir į dabartinį BĮ narių veiklos pareigų pagal pasirašytus dotacijų susitarimus ir sutartis lygį. Pagal ES ir privačių narių įsipareigojimus, susijusius su BĮ pagrindine veikla, jų veiklos įnašo tikslai 2022 m. pabaigoje jau buvo pasiekti. Tačiau Eurokontrolė prisiėmė galutinius teisinius įsipareigojimus, kurie sudaro tik 70 % jos veiklos įnašo tikslo. Todėl BĮ neturės visų planuotų įnašų, kad galėtų visiškai įgyvendinti savo programos dalį. 2023 m. pabaigoje BĮ vis dar turėjo sumokėti apie 36,8 milijono eurų (arba 6,6 %) už projektus ir sutartis, kurie dar turi būti įvykdyti, ir patvirtinti 105,1 milijono eurų vertės nepiniginius įnašus.

Programos „Europos horizontas“ įgyvendinimas

3.2.13. 3.2.3 lentelėje apžvelgiami pagal programą „Europos horizontas“ skirti BĮ narių įnašo tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

3.2.3 lentelė. Programai „Europos horizontas“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)			Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Iš viso	Patvirtinti grynjieji pinigai	Nepatvirtinti grynjieji pinigai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Iš viso
ES (MOVE GD)	570,0	30,0	600,0	157,2	2,0	N. d.	N. d.	159,2
Privatieji nariai	475,0	25,0	500,0	0,0	N. d.	7,7	55,5	63,2
Eurokontrolė	475,0	25,0	500,0	6,1	N. d.	7,0	14,9	27,9
Iš viso	1 520,0	80,0	1 600,0	163,3	2,0	14,7	70,3	250,3

1) Pagrindinei veiklai skirti nepiniginiai įnašai ir papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė (BĮ SESAR 3)

3.2.14. 2023 m. pabaigoje BĮ nariai įsipareigojo skirti 354 milijonus eurų pasirašytiems dotacijų susitarimams ir sutartims pagal programą „Europos horizontas“. Bendrajai įmonei patvirtinti 157,2 milijono eurų ES piniginiai įnašai daugiausia buvo susiję su išankstinio finansavimo mokėjimais.

Žemas 2023 m. administracinių mokėjimų biudžeto įvykdymo lygis

3.2.15. 2023 m. pabaigoje administracinių mokėjimų biudžeto (2 antraštinė dalis) įvykdymo lygis sumažėjo iki 55 % (2022 m. – 81 %). BĮ teigimu, taip atsitiko dėl to, kad Eurokontrolė atidėjo sąskaitų faktūrų išrašymą pagal reikšmingą 2023 m. IT paslaugų sutartį iki 2024 m.

Pastabos dėl valdymo ir kontrolės sistemų

3.2.16. Programoms „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ tenkančių išlaidų *ex post* auditus atliko Komisijos RTD GD Bendroji audito tarnyba (BAT). BĮ nurodė, kad programos „Horizontas 2020“ išlaidų (patvirtinimų ir galutinių mokėjimų) srityje reprezentatyvusis klaidų lygis yra 4,8 %, o likutinis klaidų lygis – 0,6 %¹³. Kalbant apie programą „Europos horizontas“, BAT perėjo prie rizika grindžiamo *ex post* audito metodo BĮ atveju, todėl konkrečiai su BĮ susijusių klaidų lygiai nebeskaiciuojami. Pirmieji rizika grindžiami *ex post* auditai dar neatlikti, nes pirmieji tarpiniai mokėjimai numatyti tik 2024 m.

3.2.17. Siekdami įvertinti BĮ veiklos mokėjimų kontrolės priemones, atlikome atsitiktine tvarka į imtį įtrauktų pagal programą „Horizontas 2020“ 2023 m. atliktų mokėjimų auditą galutinių paramos gavėjų lygmeniu¹⁴. Į imtį įtrauktų BĮ paramos gavėjų lygmeniu rimtų kiekybiškai įvertinamų klaidų ar kontrolės trūkumų nenustatėme.

Neatnaujinti veiklos tęstinumo ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planai

3.2.18. Pagal BĮ vidaus kontrolės sistemą, grindžiamą [Europos Komisijos vidaus kontrolės principais](#), ES įstaigos turėtų reguliariai atnaujinti ir testuoti savo veiklos tęstinumo planą ir susijusį veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą, kad jie atspindėtų organizacinius pokyčius ir naujus veiklos aplinkos rizikos veiksnius. 2023 m. Komisijos vidaus audito tarnyba,

¹³ BĮ SESAR 3 2023 m. konsoliduotosios metinės veiklos ataskaitos 4.1.1.3 skyrius.

¹⁴ Kalbant apie dotacijų mokėjimo operacijas, patikrintas paramos gavėjų lygmeniu, pranešimo apie kiekybiškai įvertinamas klaidas riba yra 1 % audituotų išlaidų.

Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė (BĮ SESAR 3)

veikianti kaip BĮ vidaus auditorius, pastebėjo, kad BĮ veiklos tęstinumo planas nuo 2016 m. sausio mėn. nebuvo atnaujintas. Todėl šie planai šiuo metu neatspindi reikšmingų BĮ veiklos aplinkos pokyčių, pavyzdžiui: buvo paskirta nauja už sienos perėjimo punktą atsakinga BĮ vadovybė, 2023 m. vasario mėn. ji buvo perkelta į Eurokontrolės būstinę Briuselyje, įvyko IT operacinių sistemų pokyčių, padidėjo darbuotojų nuotolinio darbo ir atsirado naujų kibernetinio saugumo grėsmių.

Nėra vidaus kontrolės politikos dėl jautrių funkcijų

3.2.19. Jautrios funkcijos, tiek potencialios, tiek faktinės, turėtų būti apibrėžtos ir valdomos atsižvelgiant į BĮ vidaus kontrolės sistemą, [grindžiamą Europos Komisijos vidaus kontrolės principais](#). 2023 m. pabaigoje BĮ dar neturėjo jautrių funkcijų valdymo politikos. Tokia politika užtikrinama būtina vidaus kontrolė, kad BĮ galėtų nustatyti jautrias funkcijas, jas nuolat atnaujinti ir apibrėžti tinkamas kontrolės priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią netinkamų ar sukčiavimo veiksmy, pavyzdžiui, klaidingų ataskaitų teikimo, turto praradimo, neskelbtinos informacijos atskleidimo ir korupcijos, rizikai arba ją sumažinti.

Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

3.2.20. *Priede* pateikiama taisomųjų veiksmy, kurių imtasi reaguojant į mūsų ankstesnių metų pastabas, apžvalga.

Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė (BĮ SESAR 3)

Priedas

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
1	2022	2022 m. metinėse finansinėse ataskaitose BĮ neatskleidė svarbios informacijos apie narių įnašus programos lygmeniu, o tai būtina siekiant užtikrinti, kad informacija apie BĮ pasiektus tikslus metų pabaigoje būtų išsami. Visų pirma BĮ nepalygino iš kiekvienos narių kategorijos iki metų pabaigos pagal kiekvieną programą gautų įnašų su atitinkamai programai nustatytais teisiškai įpareigojančiais įnašo tikslais.	Išsami informacija apie įvairių rūšių narių įnašus buvo pateikta BĮ 2023 m. metinėse finansinėse ataskaitose programos lygmeniu. Remiantis šia informacija, taip pat galima palyginti faktinius pasiekimus ir teisinius tikslus.	Atsižvelgta
2	2022	Programos „Horizontas 2020“ veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis sumažėjo iki 54 % (2021 m. – 93 %). Remiantis BĮ 2022 m. biudžeto ir finansų valdymo ataskaita, tai susiję su didėjančiomis išlaidomis ir tiekimo problemomis, kurių paramos gavėjams kilo dėl COVID-19 krizės. Todėl daugumos programos „Horizontas 2020“ projektų trukmė turėjo būti pratęsta, o galutiniai mokėjimai turėjo būti atidėti iki 2023 m.	Paskutinius mokėjimus pagal programą „Horizontas 2020“ BĮ atliko 2024 m. sausio mėn. ir užbaigė programą.	Atsižvelgta

Trečiosios bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė (BĮ SESAR 3)

Bendrosios įmonės atsakymas

3.2.18 Bendroji įmonė SESAR 3 pripažįsta Europos Audito Rūmų pastabą ir pradėjo naujinti savo veiklos tęstinumo planą.

3.2.19 Bendroji įmonė SESAR 3 sutinka su Europos Audito Rūmais ir parengs politiką dėl jautrių funkcijų valdymo. Atsižvelgdama į tai, bendroji įmonė SESAR 3 norėtų pabrėžti, kad ji jau įgyvendino griežtas kontrolės priemones, kad sumažintų auditorių nustatytą riziką. Šios kontrolės priemonės apima aiškiai apibrėžtas valdymo struktūras, aiškius vaidmenis finansiniuose procesuose, pareigų atskyrimą ir išsamias kovos su sukčiavimu priemones.

3.3. Netaršios aviacijos bendroji įmonė (NA BĮ)

Įvadas

3.3.1. Briuselyje įsikūrusi Netaršios aviacijos (NA) BĮ įsteigta 2021 m. lapkričio mėn. pagal programą „Europos horizontas“ laikotarpiui iki 2031 m. gruodžio 31 d.¹⁵ NA BĮ pakeitė 2007 m. gruodžio mėn. pagal Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą (BP 7) dešimties metų laikotarpiui įsteigtą bendrąją įmonę, skirtą aeronautikos srities jungtinei technologijų iniciatyvai įgyvendinti¹⁶, („Švarus dangus 1“). 2014 m. gegužės mėn. pastarosios veikimo terminas pagal programą „Horizontas 2020“ buvo pratęstas¹⁷ („Švarus dangus 2“).

3.3.2. NA BĮ yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės pagrindu veikiantis subjektas, kurio veikla orientuota į mokslinius tyrimus ir inovacijas siekiant pertvarkyti aviaciją taip, kad ji būtų tvari ir klimatui neutrali. Jos narės yra ES, kuriai atstovauja Komisija, ir Bendrojo pagrindinio akto I priede išvardytos aviacijos sektoriaus organizacijos¹⁸. Be to, NA BĮ turi asocijuotųjų narių, atrinktų paskelbus kvietimus pareikšti susidomėjimą.

3.3.3. 3.3.1 lentelėje pateikiami pagrindiniai BĮ skaičiai.

3.3.1 lentelė. Pagrindiniai BĮ skaičiai

	2023	2022	Pokytis
Turimas mokėjimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	486,4	415,3	17 %
Turimas įsipareigojimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	269,0	411,2	-35 %
Iš viso darbuotojų gruodžio 31 d. ²	38	41	-7 %

1) Turimą biudžetą sudaro ankstesnių metų nepanaudoti asignavimai, kuriuos BĮ iš naujo įtraukė į einamųjų metų biudžetą, asignuotosios pajamos ir persikirstymai kitiems metams.

2) Darbuotojai – tai pareigūnai, laikinieji darbuotojai, sutartininkai ir deleguotieji nacionaliniai ekspertai.

Šaltinis: BĮ pateikti duomenys.

¹⁵ Tarybos reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės.

¹⁶ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 71/2008 dėl BĮ „Švarus dangus 1“ įsteigimo.

¹⁷ Tarybos reglamentas (ES) Nr. 558/2014, kuriuo įsteigiama BĮ „Švarus dangus 2“.

¹⁸ Tarybos reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės.

Netaršios aviacijos bendroji įmonė (NA BĮ)

3.3.4. BĮ biudžeto dydžio pokyčiai, kaip parodyta **3.3.1 lentelėje**, labai priklauso nuo daugiamečių mokslinių tyrimų ir inovacijų programų įgyvendinimo etapo. 2023 m. BĮ toliau įgyvendino programas „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“. Sumažintas 2023 m. įsipareigojimų biudžetas atspindėjo mažesnę 2023 m. paskelbto kvietimo dėl programos „Europos horizontas“ projektų vertę. 2023 m. mokėjimų biudžeto padidinimas apėmė tarpinius mokėjimus, susijusius su vykdomais programos „Horizontas 2020“ projektais, ir reikšmingus išankstinio finansavimo mokėjimus, susijusius su dotacijų susitarimais, kuriuos BĮ planavo pasirašyti iki 2023 m. pabaigos pagal programą „Europos horizontas“.

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

3.3.5. Mūsų audito metodas, mūsų nuomonės pagrindas, NA BĮ vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė ir auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų auditą aprašyti **3.1** skirsnyje. Parašas **153** puslapyje yra neatsiejama nuomonės dalis.

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

3.3.6. Mes auditavome:

- a) NA BĮ finansines ataskaitas, kurias sudaro 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinės būklės¹⁹ ir biudžeto vykdymo ataskaitos²⁰, ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

¹⁹ Finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kitos aiškinamosios pastabos.

²⁰ Biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro ataskaitos, kuriose apibendrinamos visos biudžetinės operacijos, ir aiškinamoji informacija;

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

3.3.7. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų NA BĮ finansinėse ataskaitose NA BĮ finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles. Jos grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

Kiti dalykai

3.3.8. Atkreipiame dėmesį į 2023 m. metinių finansinių ataskaitų 4.12 pastabą, kurioje aprašomas tolesnis naujos biudžeto, apskaitos ir finansų sistemos (SUMMA) įgyvendinimas kaip bandomasis šios sistemos kūrimo ir testavimo NA BĮ projektas, skirtas Europos Komisijai. Šiuo klausimu sąlyginės nuomonės neteikiame.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

3.3.9. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų NA BĮ finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

3.3.10. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

3.3.11. Toliau pateiktos pastabos mūsų nuomonės nekeičia.

Netaršios aviacijos bendroji įmonė (NA BĮ)

Pastabos dėl biudžeto valdymo**Programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimas**

3.3.12. 3.3.2 lentelėje apžvelgiami BĮ narių įnašų programai „Horizontas 2020“ tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

3.3.2 lentelė. Pagal programą „Horizontas 2020“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą ir teisinius sprendimus)				Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Papildoma veikla ¹	Iš viso	Piniginiai įnašai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai	Papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai	Iš viso
ES (RTD GD)	1 716,0	39,0	N. d.	1 755,0	1 713,5	N. d.	N. d.	N. d.	1 713,5
Privatieji nariai	1 189,6	39,0	965,3	2 193,8	30,5	829,3	244,3	1 407,7	2 511,8
Iš viso	2 905,6	78,0	965,3	3 948,8	1 744,0	829,3	244,3	1 407,7	4 225,3

1) Papildoma veikla nepatenka į Audito Rūmų audito apimtį.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

Narių teisiniai įsipareigojimai viršijo jų įnašų tikslus

3.3.13. Kad būtų galima susidaryti išsamų vaizdą apie BĮ įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ pasiektus tikslus, būtina atsižvelgti ir į dabartinį BĮ narių veiklos pareigų pagal pasirašytus dotacijų susitarimus lygį. Narių įsipareigojimai, susiję su BĮ pagrindine ir papildoma veikla 2023 m. pabaigoje viršijo jų veiklos įnašo tikslus. 2023 m. pabaigoje BĮ vis dar turėjo sumokėti apie 41 milijoną eurų (arba 2,4 %) už dar neužbaigtus projektus ir patvirtinti su BĮ pagrindine veikla susijusius 244,3 milijono eurų nepiniginius įnašus, o su papildoma veikla – 153,4 milijono eurų nepiniginius įnašus.

Programos „Europos horizontas“ įgyvendinimas

3.3.14. 3.3.3 lentelėje apžvelgiami pagal programą „Europos Horizontas“ skirti BĮ narių įnašo tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

Netaršios aviacijos bendroji įmonė (NA BĮ)

3.3.3 lentelė. Programai „Europos horizontas“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)			Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Iš viso	Patvirtinti grynieji pinigai	Nepatvirtinti grynieji pinigai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Iš viso
ES (RTD GD)	1 660,8	39,2	1 700,0	376,7	176,9	N. d.	N. d.	553,6
Privatieji nariai	2 360,8	39,2	2 400,0	3,8	N. d.	0,0	507,8	511,6
Iš viso	4 021,6	78,4	4 100,0	380,5	176,9	0,0	507,8	1 065,2

1) Pagrindinei veiklai skirti nepiniginiai įnašai ir papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

3.3.15. 2023 m. pabaigoje BĮ buvo įsipareigojusi skirti 616,9 milijono eurų pasirašytiems susitarimams dėl dotacijų ir sutartims pagal programą „Europos horizontas“. Bendrajai įmonei patvirtinti 376,7 milijono eurų ES piniginiai įnašai daugiausia buvo susiję su išankstinio finansavimo mokėjimais.

Žemas 2023 m. infrastruktūros išlaidų biudžeto (2 antraštinė dalis) įvykdymo lygis

3.3.16. 2023 m. pabaigoje infrastruktūrai skirtų mokėjimų biudžeto (2 antraštinė dalis) įvykdymo lygis išliko žemas – 60 % (2022 m. – 55 %). BĮ teigimu, žemą įgyvendinimo lygį daugiausia lėmė išorės paslaugos, dėl kurių įsipareigota 2023 m., bet kurios dar nebuvo suteiktos ar už jas išrašyta sąskaita faktūra.

Sukaupti nepanaudoti ES finansiniai įnašai

3.3.17. 2023 m. veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis sumažėjo iki 51 %. Anot BĮ, tokią situaciją daugiausia lėmė lėčiau, nei tikėtasi, pradėta techniškai sudėtinga BĮ veikla pagal programą „Europos horizontas“, dėl to sumažėjo išlaidų deklaracijų, buvo pratęsta projektų trukmė, todėl sumažėjo išankstinio finansavimo poreikiai ir buvo vėluojama užbaigti vykdomą programos „Horizontas 2020“ veiklą. 2023 m. BĮ paprašė papildomų 178 milijonų eurų finansinių įnašų, viršijančių grynujų pinigų poreikius planuojamiems mokėjimams tais metais. Todėl 2023 m. pabaigoje BĮ sukaupe 237 milijonus eurų grynujų pinigų perteklių. Dėl to šio sukaupto grynujų pinigų pertekliaus 2023 m. ES negalėjo panaudoti kitai ES veiklai finansuoti, o tai rodo, kad yra BĮ biudžeto ir grynujų pinigų planavimo trūkumų.

Pastabos dėl valdymo ir kontrolės sistemų

3.3.18. Programoms „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ tenkančių išlaidų *ex post* auditus atliko Komisijos RTD GD Bendroji audito tarnyba (BAT). BĮ nurodė, kad jos pagal programą „Horizontas 2020“ patirtų išlaidų (patvirtinimų ir galutinių mokėjimų) srityje reprezentatyvusis klaidų lygis yra 1,8 %, o likutinis klaidų lygis – 0,9 %²¹. Programos „Europos horizontas“ srityje BAT perėjo prie rizika grindžiamo *ex post* audito metodo BĮ atveju, todėl konkrečiai su BĮ susiję reprezentatyvūs klaidų lygiai nebeskaiciuojami. Pirmieji rizika grindžiami *ex post* auditai dar nebuvo atlikti.

3.3.19. Siekiami įvertinti BĮ veiklos mokėjimų kontrolės priemonės, atlikome atsitiktine tvarka į imtį įtrauktų pagal programą „Horizontas 2020“ 2023 m. atliktų mokėjimų auditą galutinių paramos gavėjų lygmeniu²². Vienu atveju nustatėme ir kiekybiškai įvertinome didelę klaidą, kai paramos gavėjas tiesioginių išlaidų deklaracijoje neteisingai įvertino netiesiogines išlaidas, ir buvo neteisingai taikomas valiutos kursas.

Neatnaujinti veiklos tęstinumo ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planai

3.3.20. Pagal BĮ vidaus kontrolės sistemą, grindžiamą [Europos Komisijos vidaus kontrolės principais](#), ES įstaigos turėtų reguliariai atnaujinti ir testuoti savo veiklos tęstinumo planą ir susijusį veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą, kad jie būtų pritaikyti prie organizacinių pokyčių ir naujos veiklos aplinkos rizikos. 2018 m. BĮ su kitomis tame pačiame pastate Briuselyje esančiomis BĮ patvirtino bendrą veiklos tęstinumo planą ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą. Tačiau dalyvaujančios BĮ bendrą veiklos tęstinumo planą paskutinį kartą atnaujino 2020 m. vasario mėn., o bendrą veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą paskutinį kartą testavo 2019 m. sausio mėn. Todėl šie planai šiuo metu neatspindi reikšmingų BĮ veiklos aplinkos pokyčių, kurie įvyko vėliau, pavyzdžiui, kad buvo paskirta nauja už veiklos tęstinumo planą atsakinga BĮ vadovybė, įvyko IT operacinių sistemų pokyčių, padaugėjo darbuotojų nuotolinio darbo valandų ir atsirado naujų kibernetinio saugumo grėsmių.

Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

3.3.21. *Priede* pateikiama taisomųjų veiksmų, kurių imtasi reaguojant į mūsų ankstesnių metų pastabas, apžvalga.

²¹ 2023 m. NA BĮ konsoliduotoji metinė veiklos ataskaita, 4.1.1 skyrius.

²² Kalbant apie dotacijų mokėjimo operacijas, patikrintas paramos gavėjų lygmeniu, pranešimo apie kiekybiškai įvertinamas klaidas riba yra 1 % audituotų išlaidų.

Netaršios aviacijos bendroji įmonė (NA BĮ)

Priedas

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
1	2020	BĮ gerokai padidino laikinojo įdarbinimo įmonių darbuotojų skaičių. Tokia praktika sukuriama <i>de facto</i> nuolatinės pareigybės, kuriomis viršijamas personalo etatų planuose numatytas tokių pareigybių skaičius. Tai rodo, kad BĮ statutinių darbuotojų nepakanka BĮ mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkei ir susijusiems darbo planams įgyvendinti. Dėl šių priežasčių BĮ taip pat kyla reikšminga rizika, susijusi su pagrindinių kompetencijų išlaikymu, neaiškiais atskaitomybės kanalais ir mažesniu darbuotojų efektyvumu – visa tai galėtų turėti neigiamą poveikį bendram BĮ veiksmingumui.	2023 m. paslaugas BĮ toliau teikė daug laikinojo įdarbinimo įmonių darbuotojų, o tai ji paaiškino nustatyto personalo plano apribojimais ir išskirtiniu darbo krūviu, susidariusiu dėl lygiagrečios programų „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ įgyvendinimo.	Dar neatsižvelgta
2	2022	2022 m. metinėse finansinėse ataskaitose BĮ neatskleidė svarbios informacijos apie narių įnašus programos lygmeniu, o tai būtina siekiant užtikrinti, kad informacija apie BĮ pasiektus tikslus metų pabaigoje būtų išsami. Visų pirma BĮ nepalygino iš kiekvienos narių kategorijos iki metų pabaigos pagal kiekvieną programą gautų įnašų su atitinkamai programai nustatytais teisiškai įpareigojančiais įnašo tikslais.	Išsami informacija apie įvairių rūšių narių įnašus buvo pateikta BĮ 2023 m. metinėse finansinėse ataskaitose programos lygmeniu. Remiantis šia informacija, taip pat galima palyginti faktinius pasiekimus ir teisinius tikslus.	Atsižvelgta

Netaršios aviacijos bendroji įmonė (NA BĮ)

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
3	2022	Su programos „Horizontas 2020“ veikla susijusių veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis buvo 78 % (2021 m. – 83 %). Dėl COVID-19 daugelio programos „Horizontas 2020“ projektų techninė veikla buvo atidėta arba turėjo būti sumažintas jos mastas. Todėl šie projektai turėjo būti iš dalies pakeisti arba pratęsti, o galutiniai mokėjimai turėjo būti atidėti iki 2023 m.	2023 m. veiklos mokėjimų asignavimų, susijusių su programų „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ veikla, įvykdymo lygis sumažėjo iki 51 % (žr. 3.3.17 dalį).	Dar neatsižvelgta
4	2022	2022 m. pabaigoje BĮ administracinių mokėjimų biudžeto (2 antraštinė dalis) įvykdymo lygis buvo žemas – 54 %. Remiantis BĮ biudžeto ir finansų valdymo ataskaita, tai daugiausia susiję su IT ir ryšių paslaugomis, kurios buvo suteiktos 2022 m. paskutinį ketvirtį ir turėjo būti apmokėtos 2023 m., ir su sumažėjusiomis Komisijos teikiamų paslaugų sąnaudomis.	2023 m. pabaigoje infrastruktūros išlaidų biudžeto (2 antraštinė dalis) įvykdymo lygis išliko žemas – 60 % (žr. 3.3.16 dalį)	Dar neatsižvelgta

Bendrosios įmonės atsakymas

3.3.16. Netaršios aviacijos bendroji įmonė (NA BĮ) pripažįsta Audito Rūmų pastabą. Tačiau ji norėtų patikslinti, kad žemas infrastruktūros išlaidų biudžeto (2 antraštinė dalis) vykdymo lygis sudarė tik 0,4 proc. viso NA BĮ 2023 m. mokėjimų biudžeto.

3.3.17 NA BĮ valdo techniškai sudėtingus projektus, kuriems įtakos taip pat turi nuo BĮ nepriklausantys įvykiai. Todėl NA BĮ pasinaudojo savo finansiniame reglamente numatytu lankstumu, susijusiu su finansavimo įgyvendinimu per visą programos laikotarpį, visų pirma tuo, kad per ateinančius trejus biudžetinius metus jai leidžiama iš karto naudoti gautus ES įnašus grynaisiais pinigais.

NA BĮ naudojami Europos Komisijos lėšų tarnybos paslaugomis kaip virtualia banko sąskaita ir įmonių tarpusavio sandoriams, todėl sumažėja rizika, susijusi su didele sukauptų grynųjų pinigų suma. Galiausiai, BĮ atnaujino savo 2024 m. grynųjų pinigų poreikį mokėjimams ir jau sumažino savo prašomų 2024 m. ES finansinių įnašų sumą.

3.3.19 Netaršios aviacijos bendroji įmonė (NA BĮ) pripažįsta Audito Rūmų pastabą. Netaršios aviacijos BĮ norėtų pabrėžti, kad ji įgyvendino keletą *ex ante* veiksmų, kuriais siekiama sumažinti tokių klaidų skaičių didinant gavėjų ir BĮ pareigūnų, atsakingų už dotacijų įgyvendinimą, informuotumą.

3.3.20 Pagal Bendrojo pagrindinio akto 13 straipsnį Netaršios aviacijos BĮ kartu su kitomis bendrosiomis įmonėmis nustatė netiesioginio aptarnavimo padalinio tvarką informacinių ir ryšių technologijų (IRT) srityje.

Ta tvarka apima IRT valdymą tarp bendrųjų įmonių, bendros IRT infrastruktūros valdymą, IRT priemonių ir paslaugų valdymą, taip pat saugumo ir atitikties valdymą (įskaitant kibernetinį saugumą).

Jos 2024 m. bendrajame metiniame darbo plane (priimtame 2023 m. gruodžio 15 d.) numatyti, be kita ko, konkretūs veiksmai dėl veiklos tęstinumo plano / veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių plano peržiūros ir atnaujinimo 2024 m.

3.4. Novatoriškų sveikatos sprendimų iniciatyvos bendroji įmonė (NSSI BĮ)

Įvadas

3.4.1. Briuselyje įsikūrusi **Novatoriškų sveikatos sprendimų iniciatyvos (NSSI) BĮ** įsteigta 2021 m. lapkričio mėn. pagal programą „Europos horizontas“ laikotarpiui iki 2031 m. gruodžio 31 d.²³ NSSI BĮ pakeitė 2007 m. gruodžio mėn. pagal Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą (BP 7) dešimties metų laikotarpiui įsteigtą Naujoviškų vaistų iniciatyvos (NVI) BĮ²⁴. 2014 m. gegužės mėn. pastarosios veikimo terminas pagal programą „Horizontas 2020“ buvo pratęstas²⁵ (2 NVI BĮ).

3.4.2. NSSI BĮ – tai viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės pagrindu veikiantis subjektas, kurio veikla orientuota į tarpdalykinius, tvarius ir pacientų poreikiams pritaikytus sveikatos srities mokslinius tyrimus ir inovacijas. Jos narės yra ES, kuriai atstovauja Komisija, ir Europos pramonės asociacijos.

3.4.3. **3.4.1 lentelėje** pateikiami pagrindiniai BĮ skaičiai.

3.4.1 lentelė. Pagrindiniai BĮ skaičiai

	2023	2022	Pokytis
Turimas mokėjimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	225,9	174,8	29 %
Turimas įsipareigojimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	223,2	272,4	-18 %
Iš viso darbuotojų gruodžio 31 d. ²	44	49	-10 %

1) Turimą biudžetą sudaro ankstesnių metų nepanaudoti asignavimai, kuriuos BĮ iš naujo įtraukė į einamųjų metų biudžetą, asignuotosios pajamos ir persikirstymai kitiems metams.

2) Darbuotojai – tai pareigūnai, laikinieji darbuotojai, sutartininkai ir deleguotieji nacionaliniai ekspertai.

Šaltinis: BĮ pateikti duomenys.

3.4.4. BĮ biudžeto dydžio pokyčiai, kaip parodyta **3.4.1 lentelėje**, labai priklauso nuo daugiamečių mokslinių tyrimų ir inovacijų programų įgyvendinimo etapo. 2023 m. mokėjimų

²³ Tarybos reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės.

²⁴ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2008 dėl BĮ įsteigimo, siekiant įgyvendinti jungtinę technologijų iniciatyvą „Naujoviški vaistai“.

²⁵ Tarybos reglamentas (ES) Nr. 557/2014, kuriuo įsteigiama II naujoviškų vaistų iniciatyvos bendroji įmonė.

Novatoriškų sveikatos sprendimų iniciatyvos bendroji įmonė (NSSI BĮ)

biudžeto padidinimas apėmė tarpinius mokėjimus, susijusius su vykdomais BP 7 ir programos „Horizontas 2020“ projektais, ir didelius išankstinio finansavimo mokėjimus, susijusius su dotacijų susitarimais ir sutartimis, kuriuos BĮ planavo pasirašyti iki 2023 m. pabaigos pagal programą „Europos horizontas“.

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

3.4.5. Mūsų audito metodas, mūsų nuomonės pagrindas, NSSI BĮ vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė ir auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų auditą aprašyti 3.1 skirsnyje. Parašas 153 puslapyje yra neatsiejama nuomonės dalis.

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

3.4.6. Mes auditavome:

- a) NSSI BĮ finansines ataskaitas, kurias sudaro 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinės būklės²⁶ ir biudžeto vykdymo ataskaitos²⁷, ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

²⁶ Finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kitos aiškinamosios pastabos.

²⁷ Biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro ataskaitos, kuriose apibendrinamos visos biudžetinės operacijos, ir aiškinamoji informacija;

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

3.4.7. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų NSSI BĮ finansinėse ataskaitose NSSI BĮ finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisyklės. Jos grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

3.4.8. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų NSSI BĮ finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

3.4.9. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų NSSI BĮ finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

3.4.10. Toliau pateiktos pastabos mūsų nuomonės nekeičia.

Novatoriškų sveikatos sprendimų iniciatyvos bendroji įmonė (NSSI BJ)

Pastabos dėl biudžeto valdymo

BP 7 vykdymas

2023 m. pabaigoje BJ dar nebuvo užbaigusi BP 7 programos įgyvendinimo

3.4.11. *3.4.2 lentelėje* apžvelgiami pagal BP 7 skirti BJ narių įnašo tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BJ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

3.4.2 lentelė. BP 7 skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)				Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Papildoma veikla ¹	Iš viso	Piniginiai įnašai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai	Papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai	Iš viso
ES (RTD GD)	966,0	34,0	N. d.	1 000,0	938,4	N. d.	N. d.	N. d.	938,4
Privatieji nariai	966,0	34,0	N. d.	1 000,0	21,9	816,3	30,3	N. d.	868,5
Iš viso	1 932,0	68,0	N. d.	2 000,0	960,3	816,3	30,3	N. d.	1 806,9

1) Papildoma veikla į Audito Rūmų audito apimtį nepatenka.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BJ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

3.4.12. Pagal ES ir privačių narių teisinius įsipareigojimus, susijusius su BJ pagrindine veikla, jų atitinkamo įnašo tikslai dėl BP 7 2023 m. pabaigoje buvo pasiekti apie 97 % ir 95 %. 2024 m., praėjus 11 metų nuo programos pabaigos, 2024 m. spalio mėn. NSSI BJ yra suplanavusi užbaigti paskutinį vykdomą BP 7 projektą, ir tada užbaigti programą.

Programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimas

3.4.13. *3.4.3 lentelėje* apžvelgiami BJ narių įnašų programai „Horizontas 2020“ tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus ir deklaruotus įnašus.

3.4.3 lentelė. Pagal programą „Horizontas 2020“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)				Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Papildoma veikla ¹	Iš viso	Piniginiai įnašai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai	Papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai	Iš viso
ES (RTD GD)	1 595,4	42,6	N. d.	1 638,0	1 125,0	N. d.	N. d.	N. d.	1 125,0
EFPIA ir asocijuotieji partneriai	1 595,4	42,6	N. d.	1 638,0	39,3	1 072,3	182,3	N. d.	1 293,9
Iš viso	3 190,8	85,2	N. d.	3 276,0	1 164,3	1 072,3	182,3	N. d.	2 418,9

1) Papildoma veikla į Audito Rūmų audito apimtį nepatenka.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BJ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

Novatoriškų sveikatos sprendimų iniciatyvos bendroji įmonė (NSSI BJ)

Narių teisiniai įsipareigojimai pasiekė 91 % ir 94 % jų atitinkamų įnašų tikslų

3.4.14. Kad būtų galima susidaryti išsamų vaizdą apie BJ įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ pasiektus tikslus, būtina atsižvelgti ir į dabartinį BJ narių veiklos pareigų pagal pasirašytus dotacijų susitarimus lygį. Pagal ES ir privačių narių įsipareigojimus, jų atitinkamo įnašo tikslai 2022 m. pabaigoje buvo pasiekti. 2023 m. pabaigoje BJ vis dar turėjo sumokėti apie 356,5 milijono eurų (arba 24,6 %) už dar neužbaigtus projektus ir patvirtinti 182,3 milijono eurų vertės nepiniginius įnašus.

Programos „Europos horizontas“ įgyvendinimas

3.4.15. 3.4.4 lentelėje apžvelgiami BJ narių įnašų pagal programą „Europos horizontas“ tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BJ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

3.4.4 lentelė. Programai „Europos horizontas“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)			Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Iš viso	Patvirtinti grynieji pinigai	Nepatvirtinti grynieji pinigai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Iš viso
ES (RTD GD)	1 169,8	30,2	1 200,0	72,9	9,9	N. d.	N. d.	82,8
Privatieji nariai ir prisidedantieji partneriai	1 169,8	30,2	1 200,0	2,7	N. d.	0,1	14,4	17,2
Iš viso	2 339,6	60,4	2 400,0	75,6	9,9	0,1	14,4	100,0

1) Pagrindinei veiklai skirti nepiniginiai įnašai ir papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai. BJ lygmeniu papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai neturi viršyti 40 % visų privačiųjų narių nepiniginių įnašų.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BJ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

3.4.16. 2023 m. pabaigoje BJ buvo įsipareigojusi skirti 382,2 milijono eurų, o jos privatieji nariai ir prisidedantieji partneriai – 216 milijonų eurų pagal programą „Europos horizontas“ pasirašytiems dotacijų susitarimams. Bendrajai įmonei patvirtinti 72,9 milijono eurų ES piniginiai įnašai daugiausia buvo susiję su išankstinio finansavimo mokėjimais.

Žemas 2023 m. infrastruktūros išlaidų biudžeto (2 antraštinė dalis) įvykdymo lygis

3.4.17. 2023 m. pabaigoje įsipareigojimų ir mokėjimų infrastruktūrai skirtų išlaidų biudžeto (2 antraštinė dalis) įvykdymo lygis buvo žemas – atitinkamai 69 % ir 67 %. Pasak BJ, jos komunikacijos ir renginių išlaidos 2023 m. gerokai sumažėjo dėl dažnesnio virtualių posėdžių ir renginių organizavimo.

Pastabos dėl valdymo ir kontrolės sistemų

3.4.18. BP 7 išlaidų *ex post* auditus BĮ atliko iki 2023 m. pabaigos. Todėl kaip galutinius BP 7 išlaidų klaidų lygius ji paskelbė 2,1 % reprezentatyvųjį klaidų lygį ir 0,8 % likutinį klaidų lygį. Kalbant apie programų „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ išlaidas, už *ex post* auditus yra atsakinga Komisijos RTD GD Bendroji audito tarnyba (BAT). BĮ nurodė, kad jos pagal programą „Horizontas 2020“ patirtų išlaidų (patvirtinimų ir galutinių mokėjimų) srityje reprezentatyvusis klaidų lygis yra 2,6 %, o likutinis klaidų lygis – 1,6 %²⁸. Programos „Europos horizontas“ srityje BAT perėjo prie rizika grindžiamo *ex post* audito metodo BĮ atveju, todėl konkrečiai su BĮ susiję reprezentatyvūs klaidų lygiai nebeskaiciuojami. Pirmieji rizika grindžiami *ex post* auditai dar neatlikti, nes pirmieji tarpiniai mokėjimai numatyti tik 2024 m.

3.4.19. Siekiami įvertinti BĮ veiklos mokėjimų kontrolės priemonės, atlikome atsitiktine tvarka į imtį įtrauktų pagal programą „Horizontas 2020“ 2023 m. atliktų mokėjimų auditą galutinių paramos gavėjų lygmeniu²⁹. Vienu atveju nustatėme ir kiekybiškai įvertinome didelę klaidą, atsiradusią dėl netinkamų finansuoti personalo išlaidų pritaikius neteisingą skaičiavimo metodą, ir reikalaujant padengti personalo išlaidas darbuotojams, kurie dirbo išskirtinai kituose projektuose.

Reikšmingos viešųjų pirkimų procedūros struktūros ir vertinimo trūkumai

3.4.20. Vienos 2023 m. analitinių paslaugų viešųjų pirkimų procedūros, kurios vertė – apie 0,5 milijono eurų, atveju vidaus kontrolę atlikusi BĮ nenustatė konkurso struktūros ir finansinių pasiūlymų vertinimo proceso trūkumų, dėl kurių galėjo būti iškraipyta konkurencija. Jei į šiuos trūkumus nebus atsižvelgta būsimose viešųjų pirkimų procedūrose, dėl jų gali būti sudarytos netinkamos sutartys ir atlikti netinkami mokėjimai.

---

²⁸ NSSI BĮ 2023 m. konsoliduotoji metinė veiklos ataskaita, 4.1.1 skyrius.

²⁹ Kalbant apie dotacijų mokėjimo operacijas, patikrintas paramos gavėjų lygmeniu, pranešimo apie kiekybiškai įvertinamas klaidas riba yra 1 % audituotų išlaidų.

Novatoriškų sveikatos sprendimų iniciatyvos bendroji įmonė (NSSI BĮ)

Neatnaujinti veiklos tęstinumo ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planai

3.4.21. Pagal BĮ vidaus kontrolės sistemą, grindžiamą [Europos Komisijos vidaus kontrolės principais](#), ES įstaigos turėtų reguliariai atnaujinti ir testuoti savo veiklos tęstinumo planą ir susijusį veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą, kad jie būtų pritaikyti prie organizacinių pokyčių ir naujos veiklos aplinkos rizikos. 2018 m. BĮ su kitomis tame pačiame pastate Briuselyje esančiomis BĮ patvirtino bendrą veiklos tęstinumo planą ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą. Tačiau dalyvaujančios BĮ bendrą veiklos tęstinumo planą paskutinį kartą atnaujino 2020 m. vasario mėn., o bendrą veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą paskutinį kartą testavo 2019 m. sausio mėn. Todėl šie planai šiuo metu neatspindi reikšmingų BĮ veiklos aplinkos pokyčių, kurie įvyko vėliau, pavyzdžiui, kad buvo paskirta nauja už veiklos tęstinumo planą atsakinga BĮ vadovybė, įvyko IT operacinių sistemų pokyčių, padaugėjo darbuotojų nuotolinio darbo valandų ir atsirado naujų kibernetinio saugumo grėsmių.

Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

3.4.22. *Priede* pateikiama taisomųjų veiksmų, kurių imtasi reaguojant į mūsų ankstesnių metų pastabas, apžvalga.

Novatoriškų sveikatos sprendimų iniciatyvos bendroji įmonė (NSSI BĮ)

Priedas

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
1	2022	2022 m. metinėse finansinėse ataskaitose BĮ neatskleidė svarbios informacijos apie narių įnašus programos lygmeniu, o tai būtina siekiant užtikrinti, kad informacija apie BĮ pasiektus tikslus metų pabaigoje būtų išsami. Visų pirma BĮ nepalygino iš kiekvienos narių kategorijos iki metų pabaigos pagal kiekvieną programą gautų įnašų su atitinkamai programai nustatytais teisiškai įpareigojančiais įnašų tikslais.	Išsami informacija apie įvairių rūšių narių įnašus buvo pateikta BĮ 2023 m. metinėse finansinėse ataskaitose programos lygmeniu. Remiantis šia informacija, taip pat galima palyginti faktinius pasiekimus ir teisinius tikslus.	Atsižvelgta

Bendrosios įmonės atsakymas

3.4.14. Tokią padėtį daugiausia lėmė tai, kad pagal 2019 m. kvietimus teikti pasiūlymus nebuvo panaudota apie 139 mln. eurų planuoto ES finansavimo. ES biudžetas buvo atitinkamai sumažintas bendrosios įmonės valdybos sprendimu.

Vertinant visą II NVI programą, privačiųjų narių dideli teisiniai įsipareigojimai pagal programą „Horizontas 2020“ bendrosios įmonės vykdomai veiklai viršija ES įsipareigojimus. 2023 m. pabaigoje vis dar buvo vykdomi 59 programos „Horizontas 2020“ projektai. Todėl NSSI bendroji įmonė tikisi pasiekti Tarybos reglamente Nr. 557/2014 nustatytus programos tikslus ir toliau įgyvendinti programą „Horizontas 2020“ iki 2028–2029 m.

3.4.17. Iki 2023 m. pabaigos nepanaudota apie 1 mln. eurų infrastruktūros išlaidų biudžeto (2 antraštinės dalies) mokėjimų asignavimų (arba 0,5 proc. viso bendrosios įmonės 2023 m. mokėjimų biudžeto).

3.4.20. NSSI bendroji įmonė labai rimtai vertina Audito Rūmų pastabas ir imasi veiksmų, kad pašalintų nustatytus trūkumus, kuriuos iš esmės lėmė išteklių ir specialių kompetencijų bei laiko trūkumas.

NSSI bendroji įmonė jau įgyvendino šias trūkumų šalinimo priemones:

- peržiūrėjusi vidaus procesą ir darbo eigą užtikrino atsakomybę už procesą, taip pat „keturių akių“ principą, kad sustiprintų viešųjų pirkimų dokumentų tikrinimo procesą;
- reguliariai rengia privalomus mokymus visiems darbuotojams, vykdančioms viešųjų pirkimų užduotis;
- daugiau naudojami tarpinstitucinėmis preliminariosiomis sutartimis.

Iki 2024 m. pabaigos NSSI bendroji įmonė pradės naudoti viešųjų pirkimų valdymo priemonę. Tikimasi, kad ši priemonė padės dar labiau suderinti darbo procesus, pašalinti procedūrinius trūkumus ir užtikrinti, kad būtų laikomasi pareigų atskyrimo ir „keturių akių“ principų.

3.4.21. Pagal Bendrojo pagrindinio akto 13 straipsnį NSSI bendroji įmonė kartu su kitomis bendrosiomis įmonėmis nustatė netiesioginio aptarnavimo padalinio tvarką dėl informacinių ir ryšių technologijų. Šioje tvarkoje nustatyta, kaip turi būti valdomos bendrųjų įmonių IRT, bendra IRT infrastruktūra, IRT priemonės ir paslaugos, taip pat saugumas ir atitiktis (įskaitant kibernetinį saugumą).

2024 m. bendrame metiniame grupės darbo plane, patvirtintame 2023 m. gruodžio 15 d., be kita ko, numatyti konkretūs veiksmai, susiję su veiklos tęstinumo plano ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių plano peržiūra ir atnaujinimu 2024 m. Šių veiksmų įgyvendinimui vadovaujanti NSSI bendroji įmonė 2024 m. liepos mėn. pateikė šių planų projektą bendrųjų įmonių tarpusavio konsultacijoms ir patvirtinimui.

3.5. Švariojo vandenilio bendroji įmonė (Švariojo H2 BĮ)

Įvadas

3.5.1. Briuselyje įsikūrusi Švariojo vandenilio (Švariojo H2) BĮ įsteigta 2021 m. lapkričio mėn. pagal programą „Europos horizontas“ laikotarpiui iki 2031 m. gruodžio 31 d.³⁰ Švariojo H2 BĮ pakeitė 2008 m. gegužės mėn. pagal Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą (BP 7) laikotarpiui iki 2017 m. gruodžio 31 d. įsteigtą bendrąją įmonę, skirtą Kuro elementų ir vandenilio jungtinei technologijų iniciatyvai įgyvendinti (KEV 1 BĮ)³¹. 2014 m. gegužės mėn. pastarosios veikimo terminas pagal programą „Horizontas 2020“ buvo pratęstas³² (KEV 2 BĮ).

3.5.2. Švariojo H2 BĮ yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės pagrindu vandenilio ir kuro elementų technologijų tyrimų ir inovacijų srityje veikiantis subjektas. Jos narės yra ES, kuriai atstovauja Komisija, pramonės asociacija („Hydrogen Europe“) ir mokslinių tyrimų asociacija („Hydrogen Europe Research“).

3.5.3. 3.5.1 lentelėje pateikiami pagrindiniai BĮ skaičiai.

3.5.1 lentelė. Pagrindiniai BĮ skaičiai

	2023	2022	Pokytis
Turimas mokėjimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	327,8	118,3	177 %
Turimas įsipareigojimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	268,9	314,3	-14 %
Iš viso darbuotojų gruodžio 31 d. ²	28	29	-3 %

1) Turimą biudžetą sudaro ankstesnių metų nepanaudoti asignavimai, kuriuos BĮ iš naujo įtraukė į einamųjų metų biudžetą, asignuotosios pajamos ir persikirstymai kitiems metams.

2) Darbuotojai – tai pareigūnai, laikinieji darbuotojai, sutartininkai ir deleguotieji nacionaliniai ekspertai.

Šaltinis: BĮ pateikti duomenys.

3.5.4. BĮ biudžeto dydžio pokyčiai, kaip parodyta 3.5.1 lentelėje, labai priklauso nuo daugiamečių mokslinių tyrimų ir inovacijų programų įgyvendinimo etapo. 2023 m. reikšmingas mokėjimų biudžeto padidėjimas, kuris apėmė papildomus 36 milijonus eurų „RePowerEU“

³⁰ Tarybos reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės.

³¹ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 521/2008, įsteigiantis Kuro elementų ir vandenilio BĮ.

³² Tarybos reglamentas (ES) Nr. 559/2014, kuriuo įsteigiama II kuro elementų ir vandenilio BĮ.

Švariojo vandenilio bendroji įmonė (Švariojo H2 BĮ)

lėšų, buvo skirtas tarpiniams mokėjimams, susijusiems su vykdomais BP 7 ir programos „Horizontas 2020“ projektais, ir dideliems išankstinio finansavimo mokėjimams, susijusiems su dotacijų susitarimais ir sutartimis, kuriuos BĮ planavo pasirašyti iki 2023 m. pabaigos pagal programas „Europos horizontas“ ir „RePowerEU“.

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

3.5.5. Mūsų audito metodas, mūsų nuomonės pagrindas, Švariojo H2 BĮ vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė ir auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir atspindimų operacijų auditą aprašyti 3.1 skirsnyje. Parašas 153 puslapyje yra neatsiejama nuomonės dalis.

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

3.5.6. Mes auditavome:

- a) Švariojo H2 BĮ finansines ataskaitas, kurias sudaro 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinės būklės³³ ir biudžeto vykdymo ataskaitos³⁴, ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

³³ Finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kitos aiškinamosios pastabos.

³⁴ Biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro ataskaitos, kuriose apibendrinamos visos biudžetinės operacijos, ir aiškinamoji informacija;

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

3.5.7. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų Švariojo H2 BĮ finansinėse ataskaitose Švariojo H2 BĮ finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles. Jos grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

3.5.8. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Švariojo H2 BĮ finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

3.5.9. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Švariojo H2 BĮ finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

3.5.10. Toliau pateiktos pastabos mūsų nuomonės nekeičia.

Švariojo vandenilio bendroji įmonė (Švariojo H2 BĮ)

Pastabos dėl biudžeto valdymo

BP 7 vykdymas

2023 m. BĮ užbaigė BP 7 programą pasiekusi šiek tiek mažiau, nei numatyta, įnašo tikslų

3.5.11. 3.5.2 lentelėje apžvelgiami pagal BP 7 skirti BĮ narių įnašo tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

3.5.2 lentelė. BP 7 skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą ir teisinius sprendimus)				Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Papildoma veikla ¹	Iš viso	Piniginiai įnašai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai	Papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai	Iš viso
ES (RTD GD)	450,0	20,0	N. d.	470,0	410,4	19,1	N. d.	N. d.	429,5
Privatieji nariai	450,0	20,0	N. d.	470,0	17,9	457,8	0,0	N. d.	475,7
Iš viso	900,0	40,0	N. d.	940,0	428,3	476,9	0,0	N. d.	905,2

1) Papildoma veikla į Audito Rūmų audito apimtį nepatenka.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

3.5.12. 2023 m., praėjus 10 metų nuo BP 7 programos pabaigos BĮ atliko galutinį maždaug 3 milijonų eurų mokėjimą ir patvirtino visus privačių narių deklaruotus nepiniginius įnašus. BĮ užbaigė programą, pasiekusi 96 % pagrindinei veiklai skirto narių teisinio įnašo tikslų.

Programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimas

3.5.13. 3.5.3 lentelėje apžvelgiami BĮ narių įnašų programai „Horizontas 2020“ tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

3.5.3 lentelė. Pagal programą „Horizontas 2020“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą ir teisinius sprendimus)				Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Papildoma veikla ¹	Iš viso	Piniginiai įnašai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai	Papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai	Iš viso
ES (RTD GD)	646,0	19,0	N. d.	665,0	634,4	N. d.	N. d.	N. d.	634,4
Privatieji nariai	76,0	19,0	285,0	380,0	18,2	68,8	47,7	1 039,1	1 173,8
Iš viso	722,0	38,0	285,0	1 045,0	652,6	68,8	47,7	1 039,1	1 808,2

1) Papildoma veikla į Audito Rūmų audito apimtį nepatenka.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

Švariojo vandenilio bendroji įmonė (Švariojo H2 BĮ)

Narių teisiniai įsipareigojimai pasiekė įnašų tikslus

3.5.14. Kad būtų galima susidaryti išsamų vaizdą apie BĮ įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ pasiektus tikslus, būtina atsižvelgti ir į dabartinį BĮ narių veiklos pareigų pagal pasirašytus dotacijų susitarimus ir sutartis lygį. Narių įsipareigojimai, susiję su BĮ pagrindine ir papildoma veikla 2022 m. pabaigoje viršijo jų veiklos įnašo tikslus. 2023 m. pabaigos duomenimis, per keletą ateinančių metų BĮ vis dar turėjo sumokėti apie 53 milijonus eurų (arba 8 %) už dar neužbaigtus projektus ir neįvykdytas sutartis, ir patvirtinti 47,7 milijono eurų nepiniginį įnašus, susijusius su BĮ pagrindine veikla.

Vėluojama įgyvendinti programos „Horizontas 2020“ veiklai skirtą 2023 m. veiklos mokėjimų biudžetą

3.5.15. 2023 m. BĮ negavo jokių naujų veiklos įsipareigojimų asignavimų, nes paskutinį kvietimą teikti pasiūlymus dėl programos „Horizontas 2020“ ji buvo užbaigusi 2020 m. Veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis dar labiau sumažėjo iki 69 % (2022 m. – 81 %). Pasak BĮ, taip atsitiko dėl to, kad sudėtingų inovacijų veiksmų, kuriems reikėjo nacionalinio ir regioninio bendro finansavimo, paramos gavėjai atidėjo projektų arba jų finansinių ataskaitų teikimą. Be to, BĮ pranešė, kad dėl COVID-19 pandemijos ir Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą padidėjusios išlaidos ir tiekimo grandinės problemos 2023 m. toliau darė poveikį paramos gavėjams. Todėl keletą svarbių programos „Horizontas 2020“ inovacijų veiksmų trukmė turėjo būti pratęsta, o mokėjimai – atidėti iki 2024 m.

Programų „Europos horizontas“ įgyvendinimas, įskaitant „RePowerEU“

3.5.16. *3.5.4 lentelėje* apžvelgiami pagal programą „Europos Horizontas“ skirti BĮ narių įnašo tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

3.5.4 lentelė. Programai „Europos Horizontas“, įskaitant „RePowerEU“, skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)			Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Iš viso	Patvirtinti gryniesi pinigai	Nepatvirtinti gryniesi pinigai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Iš viso
ES (RTD GD)	1 169,8	30,2	1 200,0	277,8	61,1	N. d.	N. d.	338,9
Privatieji nariai	969,8	30,2	1 000,0	0,0	N. d.	685,3	247,2	932,5
Iš viso	2 139,6	60,4	2 200,0	277,8	61,1	685,3	247,2	1 271,4

1) Pagrindinei veiklai skirti nepiniginiai įnašai ir papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

Švariojo vandenilio bendroji įmonė (Švariojo H2 BĮ)

Pažanga įgyvendinant programą „Europos horizontas“, įskaitant „RePowerEU“

3.5.17. 2023 m. pabaigoje BĮ buvo įsipareigojusi skirti 452 milijonus eurų pasirašytiems susitarimams dėl dotacijų ir sutartims pagal programą „Europos horizontas“. Komisija BĮ programai „Europos horizontas“ skyrė papildomus 200 milijonus eurų pagal „RePowerEU“, kad padvigubintų vandenilio slėnių, kuriuos BĮ įgyvendins 2023–2025 m. laikotarpiu, skaičių. Bendrajai įmonei patvirtinti 277,8 milijono eurų ES piniginiai įnašai daugiausia buvo susiję su išankstinio finansavimo mokėjimais. Be to, privatieji nariai pranešė apie 932,5 milijono eurų vertės nepiniginį įnašus, iš kurių apie 685,3 milijono eurų buvo susiję su patvirtintais papildomai veiklai skirtais nepiniginiais įnašais.

2023 m. infrastruktūros išlaidų biudžeto (2 antraštinė dalis) įvykdymo lygis vis dar yra žemas

3.5.18. 2023 m. pabaigoje infrastruktūros išlaidų administracinių įsipareigojimų ir mokėjimų biudžeto (2 antraštinė dalis) įvykdymo lygis, nors ir pagerėjo, išliko žemas – atitinkamai 71 % ir 61 % (2022 m. – 62 % ir 51 %). BĮ teigimu, dviejų svarbių preliminariųjų sutarčių pasirašymas buvo sustabdytas. Todėl susijusių planuojamų specialiųjų sutarčių nebuvo galima sudaryti, o mokėjimai turėjo būti atidėti iki 2024 m.

Pastabos dėl valdymo ir kontrolės sistemų

3.5.19. BP 7 išlaidų *ex post* auditus BĮ atliko iki 2021 m. pabaigos. Todėl kaip galutinius BP 7 išlaidų klaidų lygius ji paskelbė 2021 m. pabaigoje pasiektus lygius: 2,0 % reprezentatyvų klaidų lygį ir 1,1 % likutinį klaidų lygį. Kalbant apie programą „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ išlaidas, už *ex post* auditus yra atsakinga Komisijos RTD GD Bendroji audito tarnyba (BAT). BĮ nurodė, kad jos pagal programą „Horizontas 2020“ patirtų išlaidų (patvirtinimų ir galutinių mokėjimų) srityje reprezentatyvusis klaidų lygis yra 2,8 %, o likutinis klaidų lygis – 0,6 %³⁵. Programos „Europos horizontas“ srityje BAT perėjo prie rizika grindžiamo *ex post* audito metodo BĮ atveju, todėl konkrečiai su BĮ susiję reprezentatyvūs klaidų lygiai nebeskaičiuojami. Pirmieji rizika grindžiami *ex post* auditai dar neatlikti, nes pirmieji tarpiniai mokėjimai numatyti tik 2024 m.

3.5.20. Siekdami įvertinti BĮ veiklos mokėjimų kontrolės priemones, atlikome atsitiktine tvarka į imtį įtrauktų pagal programą „Horizontas 2020“ 2023 m. atliktų mokėjimų auditą galutinių paramos gavėjų lygmeniu³⁶. Vienu atveju nustatėme ir kiekybiškai įvertinome didelę

³⁵ 2023 m. Švariojo H2 BĮ 2konsoliduotoji metinė veiklos ataskaita, 4.1 skyrius.

³⁶ Kalbant apie dotacijų mokėjimo operacijas, patikrintas paramos gavėjų lygmeniu, pranešimo apie kiekybiškai įvertinamas klaidas riba yra 1 % audituotų išlaidų.

Švariojo vandenilio bendroji įmonė (Švariojo H2 BĮ)

klaidą, atsiradusią dėl neteisingai pateikto prašymo grąžinti atskaitytiną pridėtinės vertės mokestį.

Neatnaujinti veiklos tęstinumo ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planai

3.5.21. Pagal BĮ vidaus kontrolės sistemą, grindžiamą [Europos Komisijos vidaus kontrolės principais](#), ES įstaigos turėtų reguliariai atnaujinti ir testuoti savo veiklos tęstinumo planą ir susijusį veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą, kad jie būtų pritaikyti prie organizacinių pokyčių ir naujos veiklos aplinkos rizikos. 2018 m. BĮ su kitomis tame pačiame pastate Briuselyje esančiomis BĮ patvirtino bendrą veiklos tęstinumo planą ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą. Tačiau dalyvaujančios BĮ bendrą veiklos tęstinumo planą paskutinį kartą atnaujino 2020 m. vasario mėn., o bendrą veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą paskutinį kartą testavo 2019 m. sausio mėn. Todėl šie planai šiuo metu neatspindi reikšmingų BĮ veiklos aplinkos pokyčių, kurie įvyko vėliau, pavyzdžiui, kad buvo paskirta nauja už veiklos tęstinumo planą atsakinga BĮ vadovybė, įvyko IT operacinių sistemų pokyčių, padaugėjo darbuotojų nuotolinio darbo valandų ir atsirado naujų kibernetinio saugumo grėsmių.

Nėra vidaus kontrolės politikos dėl jautrių funkcijų

3.5.22. Jautrios funkcijos, tiek potencialios, tiek faktinės, turėtų būti apibrėžtos ir valdomos atsižvelgiant į BĮ vidaus kontrolės sistemą, [grindžiamą Europos Komisijos vidaus kontrolės principais](#). 2023 m. pabaigoje BĮ dar neturėjo jautrių funkcijų valdymo politikos, kad galėtų stebėti susijusias vidaus kontrolės priemones. Tokia politika užtikrinama būtina vidaus kontrolė, kad BĮ galėtų nustatyti jautrias funkcijas, jas nuolat atnaujinti ir apibrėžti tinkamas kontrolės priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią netinkamų ar sukčiavimo veiksmų, pavyzdžiui, klaidingų ataskaitų teikimo, turto praradimo, neskelbtinos informacijos atskleidimo ir korupcijos, rizikai arba ją sumažinti.

Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

3.5.23. *Priede* pateikiama taisomųjų veiksmų, kurių imtasi reaguojant į mūsų ankstesnių metų pastabas, apžvalga.

Švariojo vandenilio bendroji įmonė (Švariojo H2 BĮ)

Priedas

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisyminis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
1	2022	2022 m. metinėse finansinėse ataskaitose BĮ neatskleidė svarbios informacijos apie narių įnašus programos lygmeniu, o tai būtina siekiant užtikrinti, kad informacija apie BĮ pasiektus tikslus metų pabaigoje būtų išsami. Visų pirma BĮ nepalygino iš kiekvienos narių kategorijos iki metų pabaigos pagal kiekvieną programą gautų įnašų su atitinkamai programai nustatytais teisiškai įpareigojančiais įnašo tikslais.	Išsami informacija apie įvairių rūšių narių įnašus buvo pateikta BĮ 2023 m. metinėse finansinėse ataskaitose programos lygmeniu. Remiantis šia informacija, taip pat galima palyginti faktinius pasiekimus ir teisinius tikslus.	Atsižvelgta
2	2022	Programos „Horizontas 2020“ veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis buvo 81 % (2021 m. – 88 %); anot BĮ, tai susiję su didėjusiomis išlaidomis ir tiekimo problemomis, kurių paramos gavėjams kilo dėl COVID-19 pandemijos ir Rusijos agresijos karo Ukrainoje. Todėl daugumos programos „Horizontas 2020“ projektų trukmė turėjo būti pratęsta, o galutiniai mokėjimai turėjo būti atidėti iki 2023 m.	Programos „Horizontas 2020“ veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis dar sumažėjo iki 69 %, daugiausia dėl išorės veiksnių, kurių BĮ negali kontroliuoti (žr. 3.5.15 dalį).	Dar neatsižvelgta
3	2022	2022 m. pabaigoje administracinio biudžeto (2 antraštinė dalis) įvykdymo lygis buvo žemas – jį sudarė 62 % įsipareigojimų asignavimų ir 51 % mokėjimų asignavimų.	2023 m. infrastruktūros išlaidų biudžeto įvykdymo lygis išliko žemas – 71 % įsipareigojimų	Dar neatsižvelgta

Švariojo vandenilio bendroji įmonė (Švariojo H2 BĮ)

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
			asignavimų ir 61 % mokėjimų asignavimų (žr. 3.5.18 dalį).	
4	2022	Pagal Tarnybos nuostatus ³⁷ ir BĮ gaires, personalo komitetas turėtų paskirti bent vieną narį į atrankos komisiją išorės įdarbinimo procedūroms vykdyti. Nustatėme, kad audituotos įdarbinimo procedūros atrankos komisijoje nebuvo personalo komiteto paskirto nario.	2023 m. BĮ įsteigė naują Personalo komitetą.	Atsižvelgta

³⁷ 9 straipsnis kartu su 1a straipsniu.

Bendrosios įmonės atsakymas

3.5.12. Švariojo H2 BĮ sutinka, kad BĮ užbaigė BP 7 užtikrindama 96 proc. visų narių teisiškai įpareigojančių įnašų, skirtų operacinei veiklai, tikslų. Tačiau pažymėtina, kad privatieji nariai pasiekė 101,2 proc. savo įnašų tikslų.

3.5.18. 2023 m. pabaigoje infrastruktūros išlaidų biudžeto (2 antraštinė dalis) nepanaudota mokėjimų asignavimų suma buvo apie 1,3 mln. EUR (arba 0,4 proc. viso BĮ 2023 m. mokėjimų biudžeto).

3.5.20. Viename iš atsitiktine tvarka atrinktų ir audituotų programos „Horizontas 2020“ mokėjimų nustatyta klaida buvo susijusi su 203 000 EUR (arba 0,2 proc. visų BĮ pagal programą „Horizontas 2020“ atliktų mokėjimų) ir netinkamu finansuoti pridėtinės vertės mokesčiu (PVM).

3.5.21. Švariojo H2 BĮ kartu su kitomis bendrosiomis įmonėmis parengė Pagal Bendrojo pagrindinio akto 13 straipsnį Netiesioginio aptarnavimo padalinio tvarką informacinių ir ryšių technologijų (IRT) srityje. Ši tvarka apima IRT valdymą tarp bendrųjų įmonių, bendros IRT infrastruktūros valdymą, IRT priemonių ir paslaugų valdymą, taip pat saugumo ir atitikties valdymą (įskaitant kibernetinį saugumą). Jos 2024 m. bendrajame metiniame darbo plane (priimtame 2023 m. gruodžio 15 d.) numatyti, be kita ko, konkretūs veiksmai dėl veiklos tęstinumo plano / veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių plano peržiūros ir atnaujinimo 2024 m. NSSI BĮ vadovauja šių veiksmų įgyvendinimui ir 2024 m. liepos mėn. ketina pateikti šių planų projektą BĮ tarpusavio konsultacijoms ir vėlesniam patvirtinimui.

3.5.22. Šiuo metu įgyvendinamos vidaus kontrolės priemonės su jautriomis funkcijomis susijusiai rizikai mažinti – pavyzdžiui, pareigų atskyrimas siekiant laikytis keturių akių principo, reikalavimas pasirašyti interesų konfliktų deklaracijas, įsipareigojimų ir nepriklausomumo deklaracijas, mokymai etikos klausimais, duomenų apsauga ir neskelbtinos informacijos valdymas. Būsimoje Švariojo H2 BĮ jautrių funkcijų politikoje bus nustatyti vaidmenys ir atsakomybė, patikslintos apibrėžtys, nurodyti atitinkami principai ir metodika, galimai jautrių funkcijų sąrašas ir rizikos mažinimo priemonės.

3.6. Lustų bendroji įmonė

Įvadas

3.6.1. Briuselyje įsikūrusi **Lustų BĮ** įsteigta 2023 m. rugsėjo mėn. pagal „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programas laikotarpiui iki 2031 m. gruodžio 31 d., iš dalies pakeitus Bendrąjį pagrindinį aktą³⁸. Ji pakeitė pagal programą „Europos horizontas“ 2021 m. lapkričio mėn. įsteigtą Bazinių skaitmeninių technologijų (BST) bendrąją įmonę³⁹.

3.6.2. Lustų BĮ skatina novatoriškų naujos kartos puslaidininkių technologijų plėtojimą ir stiprina Europos lustų gamybos pajėgumus pagal **Europos lustų iniciatyvą**. Jos narės yra ES, kuriai atstovauja Komisija, **dalyvaujančiosios valstybės** ir trys pramonės asociacijos.

3.6.3. **3.6.1 lentelėje** pateikiami pagrindiniai BĮ skaičiai.

3.6.1 lentelė. Pagrindiniai BĮ skaičiai

	2023	2022	Pokytis
Turimas mokėjimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	518,4	222,2	133 %
Turimas įsipareigojimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	835,7	261,4	220 %
Iš viso darbuotojų gruodžio 31 d. ²	33	25	32 %

Turimą biudžetą sudaro ankstesnių metų nepanaudoti asignavimai, kuriuos BĮ iš naujo įtraukė į einamųjų metų biudžetą, asignuotosios pajamos ir persikirstymai kitiems metams.

Darbuotojai – tai pareigūnai, laikinieji darbuotojai, sutartininkai ir deleguotieji nacionaliniai ekspertai.

Šaltinis: BĮ pateikti duomenys.

3.6.4. Kaip parodyta **3.6.1 lentelėje**, BĮ įsipareigojimų ir mokėjimų biudžetas labai padidėjo dėl 2023 m. Bendrojo pagrindinio akto pakeitimo⁴⁰, kuriuo BST BĮ pertvarkyta į Lustų BĮ.

³⁸ Tarybos reglamentas (ES) 2023/1782, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės, kiek tai susiję su Lustų bendrąja įmone.

³⁹ Tarybos reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės.

⁴⁰ Tarybos reglamentas (ES) 2023/1782, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės, kiek tai susiję su Lustų bendrąja įmone.

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

3.6.5. Mūsų audito metodas, mūsų nuomonės pagrindas, Lustų BĮ vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė ir auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų auditą aprašyti **3.1** skirsnyje. Parašas **153** puslapyje yra neatsiejama nuomonės dalis.

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

3.6.6. Mes auditavome:

- a) Lustų BĮ finansines ataskaitas, kurias sudaro 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinės būklės⁴¹ ir biudžeto vykdymo ataskaitos⁴², ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

3.6.7. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų Lustų BĮ finansinėse ataskaitose Lustų BĮ finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles. Jos grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

⁴¹ Finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kitos aiškinamosios pastabos.

⁴² Biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro ataskaitos, kuriose apibendrinamos visos biudžetinės operacijos, ir aiškinamoji informacija;

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

3.6.8. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Lustų BĮ finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

3.6.9. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Lustų BĮ finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

3.6.10. Toliau pateiktos pastabos mūsų nuomonės nekeičia.

Pastabos dėl biudžeto valdymo

Programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimas

3.6.11. *3.6.2 lentelėje* apžvelgiami BĮ narių įnašų programai „Horizontas 2020“ tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

Lustų bendroji įmonė

3.6.2 lentelė. Programai „Horizontas 2020“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)				Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Papildoma veikla ¹	Iš viso	Piniginiai įnašai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai	Apskaičiuoti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai	Papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai	Iš viso
ES (CNCT GD)	1 169,7	15,3	N. d.	1 185,0	1 172,5	N. d.	N. d.	N. d.	1 172,5
Privatieji nariai	1 617,5	40,0	N. d.	1 657,5	25,4	608,0	1 052,0	N. d.	1 685,4
Dalyvaujančiosios valstybės ²	1 170,0	n. d.	N. d.	1 170,0	990,7	0,0	0,0	N. d.	990,7
Iš viso	3 957,2	55,3	N. d.	4 012,5	2 188,6	608,0	1 052,0	N. d.	3 848,6

1) Papildoma veikla į Audito Rūmų audito apimtį nepatenka.

2) Dalyvaujančiųjų valstybių piniginiai įnašai, kurie sudaro 990,7 milijono eurų, yra BĮ įverčiai.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

Dauguma BĮ privačiųjų narių nepiniginių įnašų dar turi būti patvirtinti

3.6.12. Kad būtų galima susidaryti išsamų vaizdą apie BĮ pasiektus tikslus, būtina atsižvelgti ir į dabartinį BĮ narių veiklos pareigų pagal dotacijų susitarimus lygį. 2023 m. pabaigoje BĮ buvo visiškai įsipareigojusi skirti maksimalų ES veiklos įnašą – 1 169,7 milijono eurų – pagal programą „Horizontas 2020“ pasirašytiems dotacijų susitarimams. Todėl jiems įgyvendinti ES BĮ jau skyrė 1 147 milijono eurų piniginių įnašų. Iš šios įsipareigotos skirti sumos artimiausiais metais apie 75 milijonus eurų (arba 6,4 %) dar reikės sumokėti už dar neužbaigtus projektams.

3.6.13. 2023 m. pabaigoje BĮ apskaičiavo, kad galimi galutiniai privačiųjų narių pagrindinei veiklai pagal programą „Horizontas 2020“ skirti nepiniginiai įnašai sudarė 1 660 milijonų eurų, arba 103 % minimalaus 1 617,5 milijono eurų tikslo. Privačiųjų narių nepiniginių įnašų sumą BĮ gali apskaičiuoti ir patvirtinti tik tada, kai tiek BĮ, tiek dalyvaujančiosios valstybės yra atlikusios visus mokėjimus ir yra gauti visi projekto pabaigos sertifikatai ir susiję finansinių ataskaitų sertifikatai. Kadangi 2023 m. pabaigoje buvo užbaigti tik keli programos „Horizontas 2020“ projektai, patvirtinti pramonės narių nepiniginiai įnašai sudarė 608 milijonus eurų (arba 38 % tikslo).

Dauguma BĮ dalyvaujančiųjų valstybių įnašų dar turi būti deklaruoti

3.6.14. Remiantis Lustų BĮ 2023 m. metinių finansinių ataskaitų 4.12 pastaba, šiuo metu BĮ peržiūri procesus ir techninį metodą, naudojamus pranešant apie dalyvaujančiųjų valstybių piniginius įnašus į vykdomas programas („Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“) ir juos tvirtinant. Anot BĮ, dėl techninių sunkumų rengiant galutines finansines ataskaitas duomenys apie dalyvaujančiųjų valstybių įnašus buvo neišsamūs. Todėl BĮ galėjo patvirtinti tik 672 milijonų eurų dalyvaujančiųjų valstybių įnašus į bendrą programos „Horizontas 2020“ ir programos „Europos horizontas“ veiklą.

Lustų bendroji įmonė

„Europos horizontas“ Skaitmeninės Europos programų įgyvendinimas

3.6.15. 3.6.3 lentelėje apžvelgiami BĮ narių įnašų pagal programą „Europos horizontas“ tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

3.6.3 lentelė. „Europos Horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programoms skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal Bendrąjį pagrindinį aktą)			Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Iš viso	Patvirtinti grynųjų pinigai	Nepatvirtinti grynųjų pinigai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai ³	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai ³	Iš viso
ES (CNECT GD) ¹	4 112,7	62,3	4 175,0	241,8	278,7	N. d.	N. d.	520,5
Privatieji nariai	2 511,1	26,3	2 537,4	1,5	N. d.	0,0	76,0	77,5
Dalyvaujančiosios valstybės ²	4 112,7	N. d.	4 112,7	81,9	0,0	N. d.	N. d.	81,9
Iš viso	10 736,5	88,6	10 825,1	325,2	278,7	0,0	76,0	679,9

1) ES finansiniai įnašai paskirstomi taip: a) iki 2 720 milijonų eurų pagal programą „Europos horizontas“; b) iki 1 450 milijonų eurų pagal Skaitmeninės Europos

2) Dalyvaujančiųjų valstybių piniginiai įnašai, kurie sudaro 81,9 milijono eurų, yra BĮ įverčiai.

3) Pagrindinei veiklai skirti nepiniginiai įnašai (IKOP) ir papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai (IKAA).

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

„Europos Horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programos vėluojama įgyvendinti

3.6.16. 2023 m. pabaigoje ES ir BĮ privatieji nariai veiklai pagal programą „Europos horizontas“ ir Skaitmeninės Europos programą skyrė tik 598 milijonus eurų. Bendrajai įmonei patvirtinti 241,8 milijono eurų ES piniginiai įnašai daugiausia buvo susiję su išankstinio finansavimo mokėjimais. Be to, privatieji nariai pranešė apie maždaug 76 milijardų eurų nepiniginius įnašus, skirtus įgyvendinti veiklai. BĮ teigimu, tokią padėtį lėmė vėlyvas BST BĮ pertvarkymas į Lustų BĮ 2023 m. rugsėjo mėn. ir lėtesnė, nei tikėtasi, sudėtingos veiklos pagal jos naują kompetenciją pradžia.

Sukaupti nepanaudoti ES finansiniai įnašai

3.6.17. 2023 m. veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis dar labiau sumažėjo ir tesiekė 36 %. BĮ teigimu, šią padėtį daugiausia lėmė vėlyvas BST BĮ pertvarkymas į Lustų BĮ 2023 m. rugsėjo mėn. Kartu su pertvarkymu buvo gerokai padidinti 2023 m. veiklos mokėjimų asignavimai naujai pagrindinei veiklai pagal Skaitmeninės Europos ir „Europos horizontas“ programas. Tačiau BĮ susidūrė su lėtesne, nei tikėtasi, sudėtingos veiklos pagal naujus įgaliojimus pradžia ir ji vėlavo užbaigti esamus programos „Horizontas 2020“ projektus. Dėl COVID-19 padarinių šių projektų trukmė turėjo būti pratęsta, o galutiniai mokėjimai – atidėti iki po 2023 m. 2023 m. BĮ paprašė papildomų 196 milijonų eurų finansinių įnašų, viršijančių grynųjų pinigų poreikius planuojamiems mokėjimams tais metais. Todėl 2023 m. pabaigoje BĮ sukaupe 438 milijonų eurų grynųjų pinigų perteklių. Dėl to šio sukaupto grynųjų pinigų

Lustų bendroji įmonė

pertekliaus 2023 m. ES negalėjo panaudoti kitai ES veiklai finansuoti, o tai rodo, kad yra BĮ biudžeto ir grynųjų pinigų planavimo trūkumų.

Pastabos dėl valdymo ir kontrolės sistemų

3.6.18. Programoms „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ tenkančių išlaidų *ex post* auditus atliko Komisijos RTD GD Bendroji audito tarnyba (BAT). BĮ nurodė, kad jos pagal programą „Horizontas 2020“ patirtų išlaidų (patvirtinimų ir galutinių mokėjimų) srityje reprezentatyvusis klaidų lygis yra 2,3 %, o likutinis klaidų lygis – 1,3 %⁴³. Programos „Europos horizontas“ srityje BAT perėjo prie rizika grindžiamo *ex post* audito metodo BĮ atveju, todėl konkrečiai su BĮ susiję reprezentatyvūs klaidų lygiai nebeskaičiuojami. Pirmieji rizika grindžiami *ex post* auditai dar neatlikti, nes pirmieji tarpiniai mokėjimai numatyti tik 2024 m.

3.6.19. Siekdami įvertinti BĮ veiklos mokėjimų kontrolės priemones, atlikome atsitiktine tvarka į imtį įtrauktų pagal programą „Horizontas 2020“ 2023 m. atliktų mokėjimų auditą galutinių paramos gavėjų lygmeniu⁴⁴. Į imtį įtrauktų BĮ paramos gavėjų lygmeniu rimtų kiekybiškai įvertinamų klaidų ar kontrolės trūkumų nenustatėme.

Reikšmingos viešųjų pirkimų procedūros struktūros ir vertinimo trūkumai

3.6.20. 2023 m. vienos apie 0,3 milijono eurų vertės viešųjų pirkimų procedūros, susijusios su pirmuoju Lustų BĮ simpoziumu, atveju vidaus kontrolę atlikusi BĮ konkurso struktūros ir finansinių pasiūlymų vertinimo proceso trūkumų, dėl kurių galėjo būti iškraipyta konkurencija. Jei į šiuos trūkumus nebus atsižvelgta būsimose viešųjų pirkimų procedūrose, dėl jų gali būti sudarytos netinkamos sutartys ir atlikti netinkami mokėjimai būsimuose viešuosiuose pirkimuose.

Neatnaujinti veiklos tęstinumo ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planai

3.6.21. Pagal BĮ vidaus kontrolės sistemą, grindžiamą [Europos Komisijos vidaus kontrolės principais](#), ES įstaigos turėtų reguliariai atnaujinti ir testuoti savo veiklos tęstinumo planą ir susijusį veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą, kad jie būtų pritaikyti prie organizacinių pokyčių ir naujos veiklos aplinkos rizikos. 2018 m. BĮ su kitomis tame pačiame pastate

⁴³ 2023 m. Lustų BĮ konsoliduotoji metinė veiklos ataskaita, 4.1.1 skyrius.

⁴⁴ Kalbant apie dotacijų mokėjimo operacijas, patikrintas paramos gavėjų lygmeniu, pranešimo apie kiekybiškai įvertinamas klaidas riba yra 1 % audituotų išlaidų.

Lustų bendroji įmonė

Briuselyje esančiomis BĮ patvirtino bendrą veiklos tęstinumo planą ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą. Tačiau dalyvaujančios BĮ bendrą veiklos tęstinumo planą paskutinį kartą atnaujino 2020 m. vasario mėn., o bendrą veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą paskutinį kartą testavo 2019 m. sausio mėn. Todėl šie planai neatspindi reikšmingų BĮ veiklos aplinkos pokyčių, kurie įvyko vėliau, pavyzdžiui, kad buvo paskirta nauja už veiklos tęstinumo planą atsakinga BĮ vadovybė, įvyko IT operacinių sistemų pokyčių, padaugėjo darbuotojų nuotolinio darbo valandų ir atsirado naujų kibernetinio saugumo grėsmių.

Nėra vidaus kontrolės politikos, susijusios su jautriomis funkcijomis ir nevykdoma vyresniųjų pareigūnų stebėseną pasibaigus tarnybos laikui

3.6.22. Jautrios funkcijos, tiek potencialios, tiek faktinės, turėtų būti apibrėžtos ir valdomos atsižvelgiant į BĮ vidaus kontrolės sistemą, [grindžiamus Europos Komisijos vidaus kontrolės principais](#). 2023 m. pabaigoje BĮ dar neturėjo jautrių funkcijų valdymo politikos. Tokia politika užtikrinama būtina vidaus kontrolė, kad BĮ galėtų nustatyti jautrias funkcijas, jas nuolat atnaujinti ir apibrėžti tinkamas kontrolės priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią netinkamų ar sukčiavimo veiksmų, pavyzdžiui, klaidingų ataskaitų teikimo, turto praradimo, neskelbtinos informacijos atskleidimo ir korupcijos, rizikai arba ją sumažinti.

3.6.23. Iš tarnybos išėję BĮ darbuotojai, priimdami pasiūlymą eiti konkrečias naujas pareigas ar naudodamiesi tam tikromis privilegijomis, toliau laikosi pareigos elgtis principingai ir diskretiškai. Neseniai iš BĮ tarnybos išėjęs vyresnysis darbuotojas neinformavo BĮ apie savo ketinimą vykdyti naują profesinę veiklą. BĮ neatliko jokių stebėsenos veiksmų, kad nustatytų buvusių vyresniųjų darbuotojų profesinę veiklą. Aktyviai nestebėdama naujos buvusių vyresniųjų darbuotojų profesinės veiklos, BĮ negali užtikrinti, kad būtų laikomasi visų buvusiems darbuotojams nustatytų apribojimų dėl interesų konflikto, ir nustatyti bet kokių nedeklaruotų „sukamųjų durų“ reiškinio atvejų.

Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

3.6.24. *Priede* pateikiama taisomųjų veiksmų, kurių imtasi reaguojant į mūsų ankstesnių metų pastabas, apžvalga.

Lustų bendroji įmonė

Priedas

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisyminis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
1	2021	Komisijos pasiūlymu, kuriuo iš dalies keičiamas Bendrasis pagrindinis aktas ⁴⁵ , BST BĮ bus pertvarkyta į būsimą Lustų BĮ. Pagal šį pasiūlymą, įgyvendinama naują 2021–2027 m. DFP, BĮ vykdys maždaug 10,9 milijardo eurų vertės projektus ir turėtų įdarbinti dar 19 darbuotojų, kad iki 2025 m. būtų pasiektas planuotas 50 statutinių darbuotojų skaičius. Kadangi 2021 m. pabaigoje BĮ dirbo 29 darbuotojai, bet 2022 m. pabaigoje – tik 25, be naujų administracinių ir veiklos procesų, kuriuos dar reikia parengti, valdydama šiuos naujus įdarbinimo procesus, ji gali susidurti su dideliais iššūkiais žmogiškųjų išteklių srityje.	2023 m. rugsėjo mėn. įsteigus Lustų BĮ, 2023 m. lapkričio mėn. etatų planas buvo iš dalies pakeistas ir padidintas iki 36 etatų. 2023 m. gruodžio 31 d. duomenimis buvo užimti 33 etatai.	Atsižvelgta
2	2022	2022 m. metinėse finansinėse ataskaitose BĮ neatskleidė svarbios informacijos apie narių įnašus programos lygmeniu, o tai būtina siekiant užtikrinti, kad informacija apie BĮ pasiektus tikslus metų pabaigoje būtų išsami. Visų pirma BĮ nepalygino iš kiekvienos narių kategorijos iki metų pabaigos pagal kiekvieną	Išsami informacija apie įvairių rūšių narių įnašus buvo pateikta BĮ 2023 m. metinėse finansinėse ataskaitose programos lygmeniu. Remiantis šia informacija, taip pat	Atsižvelgta

⁴⁵ Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo keičiamas Reglamento (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės, nuostatos, susijusios su Lustų bendrąja įmone, COM(2022) 47.

Lustų bendroji įmonė

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
		programą gautų įnašų su atitinkamai programai nustatytais teisiškai įpareigojančiais įnašo tikslais.	galima palyginti faktinius pasiekimus ir teisinius tikslus.	
3	2022	Veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis sumažėjo iki 74 % (2021 m. – 85 %); anot BJ, tai susiję su problemomis, kurių paramos gavėjams kilo dėl COVID-19. Buvo vėluojama vykdyti daugelio pagal programą „Horizontas 2020“ įgyvendinamų projektų techninę veiklą, nes arba trūko lustų medžiagų, arba darbuotojai negalėjo naudotis kūrimo ir bandymų įranga. Todėl šie projektai turėjo būti iš dalies pakeisti arba pratęsti, o galutiniai mokėjimai turėjo būti atidėti iki 2023 m.	2023 m. veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis buvo 36 %. BJ teigimu, šią padėtį daugiausia lėmė vėlyvas BST BJ pertvarkymas į Lustų BJ (žr. 3.6.17 dalį).	Dar neatsižvelgta

Bendrosios įmonės atsakymas

3.6.17. Lustų bendroji įmonė (Lustų BĮ) valdo sudėtingus projektus, kuriems įtakos turi ir nuo BĮ nepriklausantys įvykiai. Nepaisant to, BĮ naudojasi savo finansiniame reglamente (BĮ finansinių taisyklių 6 straipsnio 5 dalis) numatytu lankstumu, susijusiu su finansavimo įgyvendinimu per visą programos laikotarpį, t. y. jai leidžiama panaudoti gautus ES piniginius įnašus per ateinančius trejus biudžetinius metus. Be to, Lustų BĮ yra įsipareigojusi 2024 m. pasiekti aukštesnį veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygį.

3.6.20. Dėl laiko trūkumo, susijusio su Leidinių biuru, ir nustatytų viešojo pirkimo teisinių terminų, BĮ nebegalėjo pratęsti pasiūlymų teikimo termino ar atšaukti ir iš naujo pradėti vykdyti procedūrą, kad galėtų nurodyti naujas simpoziumo datas tuo metu, kai ji gavo Komisijos prašymą pakeisti simpoziumo datas. 2024 m. Lustų BĮ pakeitė savo simpoziumų konkurso specifikacijas ir viešųjų pirkimų procesams skyrė daugiau išteklių ir kompetencijų.

3.6.21. Pagal Bendrojo pagrindinio akto 13 straipsnį Lustų BĮ kartu su kitomis bendrosiomis įmonėmis parengė informacinių ir ryšių technologijų netiesioginio aptarnavimo padalinio tvarką (IRT NAPT). Ši tvarka apima BĮ IRT valdymą, bendros IRT infrastruktūros valdymą, IRT priemonių ir paslaugų valdymą, taip pat saugumo ir atitikties valdymą (įskaitant kibernetinį saugumą).

IRT NAPT bendrame 2024 m. metiniame darbo plane (patvirtintame 2023 m. gruodžio 15 d.), be kita ko, numatyti konkretūs veiksmai, susiję su veiklos tęstinumo plano / veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių plano peržiūra ir atnaujinimu 2024 m. Šių veiksmų įgyvendinimui vadovauja Novatoriškų sveikatos sprendimų iniciatyvos bendroji įmonė (NSSI BĮ). 2024 m. liepos mėn. ji ketina pateikti šių planų projektą BĮ tarpusavio konsultacijoms, kad bendrosios įmonės vėliau galėtų planus priimti.

3.6.22. 2024 m. birželio 5 d. vykdomojo direktoriaus sprendimu priimta Lustų BĮ jautrių funkcijų valdymo politika.

3.6.23. Remiantis BĮ turima informacija, buvęs vyresnysis darbuotojas per paskutinius trejus tarnybos metus nevykdė tokios darbinės veiklos, dėl kurios būtų galėjęs kilti konfliktas, susijęs su BĮ teisėtais interesais. Todėl 2024 m. gegužės 13 d. Lustų BĮ valdyba nusprendė buvusiam vyresniajam darbuotojui suteikti leidimą užsiimti veikla baigus tarnybą. BĮ yra įsipareigojusi aktyviai stebėti bet kokią naują buvusių vyresniųjų darbuotojų profesinę veiklą.

3.7. Europos žiedinės biožaliavinės ekonomikos bendroji įmonė (EŽBE BĮ)

Įvadas

3.7.1. Briuselyje įsikūrusi **Europos žiedinės biožaliavinės ekonomikos (EŽBE) BĮ** įsteigta 2021 m. lapkričio mėn. pagal programą „Europos horizontas“ laikotarpiui iki 2031 m. gruodžio 31 d.⁴⁶ EŽBE BĮ pakeitė 2014 m. gegužės mėn. pagal programą „Horizontas 2020“ įsteigtą Biologinės pramonės sektorių (BPS) BĮ⁴⁷.

3.7.2. EŽBE BĮ yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės pagrindu veikiantis subjektas, kurio veikla orientuota į mokslinius tyrimus ir inovacijas, kuriais siekiama, kad žiedinės biožaliavinės pramonės sektorius būtų tvarus ir konkurencingas. Jos nariai yra ES, kuriai atstovauja Komisija, ir pramonės partneriai, kuriems atstovauja Biožaliavinės pramonės sektorių konsorciumas.

3.7.3. **3.7.1 lentelėje** pateikiami pagrindiniai BĮ skaičiai.

3.7.1 lentelė. Pagrindiniai BĮ skaičiai

	2023	2022	Pokytis
Turimas mokėjimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	137,4	80,3	71 %
Turimas įsipareigojimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	227,4	264,2	-14 %
Iš viso darbuotojų gruodžio 31 d. ²	28	26	8 %

1) Turimą biudžetą sudaro ankstesnių metų nepanaudoti asignavimai, kuriuos BĮ iš naujo įtraukė į einamųjų metų biudžetą, asignuotosios pajamos ir persikirstymai kitiems metams.

2) Darbuotojai – tai pareigūnai, laikinieji darbuotojai, sutartininkai ir deleguotieji nacionaliniai ekspertai.

Šaltinis: BĮ pateikti duomenys.

3.7.4. BĮ biudžeto dydžio pokyčiai, kaip parodyta **3.7.1 lentelėje**, labai priklauso nuo daugiamečių mokslinių tyrimų ir inovacijų programų įgyvendinimo etapo. 2023 m. mokėjimų biudžeto padidėjimas apėmė tarpinius mokėjimus, susijusius su vykdomais programos „Horizontas 2020“ projektais, ir didelius išankstinio finansavimo mokėjimus, susijusius su dotacijų susitarimais ir sutartimis, kuriuos BĮ planavo pasirašyti iki 2023 m. pabaigos pagal programą „Europos horizontas“.

⁴⁶ Tarybos reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės.

⁴⁷ Tarybos reglamentas (ES) Nr. 560/2014, kuriuo įsteigiama BPS BĮ.

Europos žiedinės biožaliavinės ekonomikos bendroji įmonė (EŽBE BĮ)

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

3.7.5. Mūsų audito metodas, mūsų nuomonės pagrindas, EŽBE BĮ vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė ir auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų auditą aprašyti **3.1** skirsnyje. Parašas **153** puslapyje yra neatsiejama nuomonės dalis.

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

3.7.6. Mes auditavome:

- a) EŽBE BĮ finansines ataskaitas, kurias sudaro 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinės būklės⁴⁸ ir biudžeto vykdymo ataskaitos⁴⁹, ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

3.7.7. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų EŽBE BĮ finansinėse ataskaitose EŽBE BĮ finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles. Jos grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

⁴⁸ Finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kitos aiškinamosios pastabos.

⁴⁹ Biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro ataskaitos, kuriose apibendrinamos visos biudžetinės operacijos, ir aiškinamoji informacija;

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

3.7.8. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų EŽBE BĮ finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

3.7.9. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų EŽBE BĮ finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

3.7.10. Toliau pateiktos pastabos mūsų nuomonės nekeičia.

Pastabos dėl biudžeto valdymo

Programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimas

3.7.11. *3.7.2 lentelėje* apžvelgiami BĮ narių įnašų programai „Horizontas 2020“ tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

3.7.2 lentelė. Programai „Horizontas 2020“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą ir teisinius sprendimus)				Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla ¹	Administracinės išlaidos	Papildoma veikla ²	Iš viso	Piniginiai įnašai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai	Apskaičiuoti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai	Papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai	Iš viso
ES (RTD GD)	816,1	18,9	N. d.	835,0	783,3	N. d.	N. d.	N. d.	783,3
Privatieji nariai	266,6	18,9	2 444,5	2 730,0	22,2	91,9	58,6	2 150,6	2 323,3
Iš viso	1 082,7	37,8	2 444,5	3 565,0	805,5	91,9	58,6	2 150,6	3 106,6

1) ES ir privačiųjų narių piniginių įnašų tikslai sumažinti 140 milijonų eurų. Privačiųjų narių nepiniginių įnašų tikslai nurodyti tokie, kokie nustatyti BĮ metinėse darbo programose.

2) Papildoma veikla į Audito Rūmų audito apimtį nepatenka. Minimalus 1 755 milijonų eurų privačiųjų narių įnašų tikslas buvo padidintas iki 2 444,5 milijono eurų, kad būtų įgyvendintas bent 2 730 milijonų eurų bendro minimalaus įnašo įsipareigojimas.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

3.7.12. Patvirtintų privačiųjų narių pagrindinei veiklai skirtų nepiniginių įnašų lygis išliko žemas – 91,9 milijono eurų (35 % tikslo), nes BĮ juos patvirtina tik tada, kai programos „Horizontas 2020“ projektams atliekami galutiniai mokėjimai ir turi būti pateikti finansinių ataskaitų sertifikatai.

Privatieji nariai labai klio vėsi savo indėliu į papildomą veiklą, kad pasiektų bendrą įnašo tikslą

3.7.13. Kad būtų galima susidaryti išsamų vaizdą apie BĮ įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ pasiektus tikslus, būtina atsižvelgti ir į dabartinį BĮ narių veiklos pareigų pagal pasirašytus dotacijų susitarimus lygį. Pagal narių įsipareigojimus, susijusius su BĮ pagrindine veikla, jų įnašo tikslai 2022 m. pabaigoje jau buvo pasiekti. 2023 m. pabaigos duomenimis, per keletą ateinančių metų BĮ vis dar turėjo sumokėti apie 52 milijonus eurų (arba 6,4 %) už dar neužbaigtus projektus ir neįvykdytas sutartis, ir patvirtinti 58,6 milijono eurų nepiniginius įnašus, susijusius su BĮ pagrindine veikla, apie kuriuos pranešta 2023 m. pabaigoje.

3.7.14. Siekdama užtikrinti, kad iki programos laikotarpio pabaigos būtų pasiektas BĮ steigimo reglamente nustatytas bendras privačiųjų narių 2 730 milijonų eurų įnašų tikslas, BĮ peržiūrėjo savo tikslą, susijusį su privačiųjų narių nepiniginiais įnašais papildomai veiklai, ir įnašą padidino iki 2 444,5 milijonų eurų (arba 90 % bendro tikslo). Tuo tarpu savo orientacinį nepiniginių įnašų į BĮ pagrindinę veiklą tikslą (475,3 milijono eurų, kaip nustatyta BĮ metinėse darbo programose) ji sumažino iki 266,6 milijono eurų (arba 45 %). 2023 m. pabaigoje privatieji nariai pranešė, kad bendra papildomai veiklai skirtų nepiniginių įnašų suma sudarė 2 150,6 milijono eurų (arba 88 % naujo tikslo); dėl 1 734,5 milijono eurų (arba 71 % naujo tikslo) iš šios sumos sertifikavimo procesas buvo užbaigtas. Nors BĮ nurodė, kad pasiekė veiklos tikslus, susijusius su savo kvietimais teikti pasiūlymus pagal programą „Horizontas 2020“, dėl didelio tikslo, susijusio su nepiniginiais įnašais papildomai veiklai (IKAA), kyla rizika bendram BĮ programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimui. Taip yra todėl, kad IKAA yra numatyti veiklai, neįtrauktai į BĮ mokslinių tyrimų darbo programą.

Europos žiedinės biožaliavinės ekonomikos bendroji įmonė (EŽBE BĮ)

Programos „Europos horizontas“ įgyvendinimas

3.7.15. 3.7.3 lentelėje apžvelgiami BĮ narių įnašų pagal programą „Europos horizontas“ tikslai, palyginti su narių įnašų (piniginių ir nepiniginių) lygiu, nustatytu pagal 2023 m. pabaigoje patvirtintus, deklaruotus ir BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nurodytus įnašus.

3.7.3 lentelė. Programai „Europos horizontas“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)			Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Iš viso	Patvirtinti gryniesi pinigai	Nepatvirtinti gryniesi pinigai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Iš viso
ES (RTD GD)	976,5	23,5	1 000,0	80,2	7,4	N. d.	N. d.	87,6
Privatieji nariai	976,5	23,5	1 000,0	1,7	N. d.	0,0	65,2	66,9
Iš viso	1 953,0	47,0	2 000,0	81,9	7,4	0,0	65,2	154,5

1) Pagrindinei veiklai skirti nepiniginiai įnašai ir papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

3.7.16. 2023 m. pabaigoje BĮ nariai jau buvo įsipareigoję skirti 160 milijonų eurų pasirašytiems dotacijų susitarimams ir sutartims pagal programą „Europos horizontas“. Bendrajai įmonei patvirtinti 80,2 milijono eurų ES piniginiai įnašai daugiausia buvo susiję su išankstinio finansavimo mokėjimais.

Žemas 2023 m. administracinio biudžeto įvykdymo lygis (1 ir 2 antraštinės dalys)

3.7.17. 2023 m. pabaigoje BĮ atlyginimų biudžeto (1 antraštinė dalis) įvykdymo lygis išliko žemas – jį sudarė 64 % įsipareigojimų asignavimų ir 57 % mokėjimų asignavimų (2022 m. – 63 % ir 55 %). Be to, administracinio biudžeto (2 antraštinė dalis) įvykdymo lygis siekė 88 % įsipareigojimų asignavimų, tačiau 54 % mokėjimų asignavimų (2022 m. – 60 % ir 68 %).

3.7.18. Tokia padėtis susidarė dėl to, kad 2023 m. BĮ gavo naują administracinį biudžetą (1,7 milijono eurų iš ES ir tokią pačią sumą iš privačiojo nario) pagal programą „Europos horizontas“, be to, atnaujintas didelis maždaug 2,6 milijono eurų perteklius iš ankstesnių metų nepanaudoto administracinio biudžeto. Todėl toliau buvo kaupiami nepanaudoti administracinių mokėjimų asignavimai, o tai neatitinka patikimo finansų valdymo principo.

Pastabos dėl valdymo ir kontrolės sistemų

3.7.19. Kalbant apie programų „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ išlaidas, už *ex post* auditus yra atsakinga Komisijos RTD GD Bendroji audito tarnyba (BAT). BĮ nurodė, kad programos „Horizontas 2020“ išlaidų (patvirtinimų ir galutinių mokėjimų) srityje reprezentatyvusis klaidų lygis yra 1,9 %, o likutinis klaidų lygis – 1,2 %⁵⁰. Kalbant apie programą „Europos horizontas“, BAT perėjo prie rizika grindžiamo *ex post* audito metodo BĮ atveju, todėl konkrečiai su BĮ susijusių klaidų lygiai nebeskaičiuojami. Pirmieji rizika grindžiami *ex post* auditai dar neatlikti, nes pirmieji tarpiniai mokėjimai numatyti tik 2024 m.

3.7.20. Siekdami įvertinti BĮ veiklos mokėjimų kontrolės priemones, atlikome atsitiktine tvarka į imtį įtrauktų pagal programą „Horizontas 2020“ 2023 m. atliktų mokėjimų auditą galutinių paramos gavėjų lygmeniu⁵¹. Vienu atveju nustatėme ir kiekybiškai įvertinome didelę klaidą, atsiradusią dėl netinkamų finansuoti paskolų palūkanų ir neteisingos paramos gavėjo apskaitos.

Neatnaujinti veiklos tęstinumo ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planai

3.7.21. Pagal BĮ vidaus kontrolės sistemą, grindžiamą [Europos Komisijos vidaus kontrolės principais](#), ES įstaigos turėtų reguliariai atnaujinti ir testuoti savo veiklos tęstinumo planą ir susijusį veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą, kad jie būtų pritaikyti prie organizacinių pokyčių ir naujos veiklos aplinkos rizikos. 2018 m. BĮ su kitomis tame pačiame pastate Briuselyje esančiomis BĮ patvirtino bendrą veiklos tęstinumo planą ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą. Tačiau dalyvaujančios BĮ bendrą veiklos tęstinumo planą paskutinį kartą atnaujino 2020 m. vasario mėn., o bendrą veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą paskutinį kartą testavo 2019 m. sausio mėn. Todėl šie planai neatspindi reikšmingų BĮ veiklos aplinkos pokyčių, kurie įvyko vėliau, pavyzdžiui, kad buvo paskirta nauja už veiklos tęstinumo planą atsakinga BĮ vadovybė, įvyko IT operacinių sistemų pokyčių, padaugėjo darbuotojų nuotolinio darbo valandų ir atsirado naujų kibernetinio saugumo grėsmių.

Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

3.7.22. *Priede* pateikiama taisomųjų veiksmų, kurių imtasi reaguojant į mūsų ankstesnių metų pastabas, apžvalga.

⁵⁰ 2023 m. EŽBE BĮ konsoliduotoji metinė veiklos ataskaita, 4.1.2 skyrius.

⁵¹ Kalbant apie dotacijų mokėjimo operacijas, patikrintas paramos gavėjų lygmeniu, pranešimo apie kiekybiškai įvertinamas klaidas riba yra 1 % audituotų išlaidų.

Europos žiedinės biožaliavinės ekonomikos bendroji įmonė (EŽBE BĮ)

Priedas

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
1	2020, 2021, 2022	<p>Pagal BĮ steigimo reglamentą, pramonės narių piniginis įnašas BĮ veiklos sąnaudoms padengti turėtų sudaryti bent 182,5 milijono eurų. Vis dėlto pramonės narių piniginių įnašų BĮ veiklos sąnaudoms padengti lygis išliko žemas – 3,3 milijono eurų. Dėl šios priežasties Komisija savo piniginių įnašų į BĮ tikslą sumažino 140 milijonų eurų.</p> <p>2022 m. pabaigoje privatieji nariai buvo teisiškai įsipareigoję suteikti 266,5 milijono eurų vertės nepiniginius ir finansinius įnašus, arba 56 % BĮ priimtose metinėse darbo programose nustatyto pradinio orientacinio 475,3 milijono eurų tikslo. Kadangi visi programos „Horizontas 2020“ kvietimai teikti pasiūlymus buvo užbaigti 2020 m. pabaigoje, iki programos laikotarpio pabaigos BĮ nebus pasiekusi orientacinio su privačiais nariais susijusio tikslo.</p>	<p>BĮ privačiųjų narių piniginių įnašų BĮ veiklos sąnaudoms padengti lygis išliko žemas – 3,3 milijono eurų.</p> <p>Kalbant apie privačiųjų narių nepiniginius įnašus į BĮ pagrindinę veiklą, 2023 m. pabaigoje padėtis nepasikeitė (žr. 3.7.14 dalį).</p>	Dar neatsižvelgta
2	2021, 2022	<p>Siekdama užtikrinti, kad iki programos laikotarpio pabaigos būtų pasiektas BĮ steigimo reglamente nustatytas bendras privačiųjų narių 2 730 milijonų eurų įnašų tikslas, BĮ peržiūrėjo savo tikslą, susijusį su privačių narių nepiniginiais įnašais papildomai veiklai, ir įnašą padidino iki 2 235,5 milijono eurų. 2022 m. pabaigoje privatieji nariai pranešė, kad bendra papildomai veiklai skirtų nepiniginių įnašų suma</p>	<p>2023 m. BĮ turėjo dar labiau padidinti privačiųjų narių nepiniginių įnašų į papildomą veiklą tikslą, kad būtų pasiektas jų bendro įnašo tikslas (žr. 3.7.14 dalį).</p>	Dar neatsižvelgta

Europos žiedinės biožaliavinės ekonomikos bendroji įmonė (EŽBE BĮ)

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
		sudarė 1 797,9 milijono eurų, arba 73,8 % naujo tikslo, tačiau dėl 658 milijonų eurų, arba 37 % nurodytos sumos, nebuvo užbaigtas sertifikavimo procesas.		
3	2022	2022 m. metinėse finansinėse ataskaitose BĮ neatskleidė svarbios informacijos apie narių įnašus programos lygmeniu, o tai būtina siekiant užtikrinti, kad informacija apie BĮ pasiektus tikslus metų pabaigoje būtų išsami. Visų pirma BĮ nepalygino iš kiekvienos narių kategorijos iki metų pabaigos pagal kiekvieną programą gautų įnašų su atitinkamai programai nustatytais teisiškai įpareigojančiais įnašo tikslais.	Išsami informacija apie įvairių rūšių narių įnašus buvo pateikta BĮ 2023 m. metinėse finansinėse ataskaitose programos lygmeniu. Remiantis šia informacija, taip pat galima palyginti faktinius pasiekimus ir teisinius tikslus.	Atsižvelgta
4	2022	Programos „Horizontas 2020“ veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis sumažėjo iki 65 % (2021 m. – 85 %). Pasak BĮ, tai susiję su padidėjusiomis išlaidomis ir tiekimo problemomis, kurių paramos gavėjams kilo dėl COVID-19 pandemijos ir Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą. Todėl daugumos programos „Horizontas 2020“ projektų trukmė turėjo būti pratęsta, o galutiniai mokėjimai turėjo būti atidėti iki 2023 m.	Programos „Horizontas 2020“ veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis padidėjo ir siekė 89 %. Likę programos „Horizontas 2020“ projektai turi būti užbaigti 2024 m.	Atsižvelgta
5	2022	2022 m. pabaigoje BĮ atlyginimams mokėti skirto biudžeto (1 antraštinė dalis) įvykdymo lygis buvo žemas – 55 %. Anot BĮ, tai	2023 m. pabaigoje padėtis nepagerėjo (žr. 3.7.17 ir 3.7.18 dalis).	Dar neatsižvelgta

Europos žiedinės biožaliavinės ekonomikos bendroji įmonė (EŽBE BĮ)

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
		susiję su tuo, kad buvo atidėtas 2022 m. įdarbintų darbuotojų darbo sutarčių įsigaliojimas.		

Bendrosios įmonės atsakymas

3.7.14. EŽBE bendroji įmonė pripažįsta Audito Rūmų susirūpinimą, tačiau norėtų pareikšti, kad nepiniginiai įnašai papildomai veiksiai padeda siekti bendrųjų EŽBE BĮ iniciatyvos, skirtos programai „Horizontas 2020“, tikslų ir jie yra įtraukiami į metinius planus, kuriuos turi patvirtinti valdyba.

3.7.18. EŽBE BĮ sutinka su Europos Audito Rūmų aprašyta padėtimi ir pažymi, kad nuo 2025 m. BĮ administracinis biudžetas bus išimtinai finansuojamas pagal programą „Europos horizontas“. EŽBE BĮ ir toliau pirmenybę teiks nepanaudotų ankstesniais metais atnaujintų asignavimų vykdymui. BĮ bendradarbiaus su Europos Komisija, kad sustiprintų biudžeto sudarymo procesą, atsižvelgdama į patikimo finansų valdymo principą.

3.8. Europos geležinkelių bendroji įmonė (BĮ „EU-Rail“)

Įvadas

3.8.1. Briuselyje įsikūrusi Europos geležinkelių BĮ (BĮ „EU-Rail“) įsteigta 2021 m. lapkričio mėn. pagal programą „Europos horizontas“ laikotarpiui iki 2031 m. gruodžio 31 d.⁵² BĮ „EU-Rail“ pakeitė 2014 m. birželio mėn. pagal programą „Horizontas 2020“ įsteigtą BĮ „Shift2Rail“ (S2R).⁵³

3.8.2. BĮ „EU-Rail“ yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės pagrindu veikiantis subjektas, vykdamas su moksliniais tyrimais ir inovacijomis geležinkelių sektoriuje susijusią veiklą. Jos nariai yra ES, kuriai atstovauja Komisija, ir geležinkelių pramonės partneriai (įskaitant geležinkelių įrangos gamintojus, geležinkelių bendroves, infrastruktūros valdytojus ir mokslinių tyrimų centrus).

3.8.3. 3.8.1 lentelėje pateikiami pagrindiniai BĮ skaičiai.

3.8.1 lentelė. Pagrindiniai BĮ skaičiai

	2023	2022	Pokytis
Turimas mokėjimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	120,3	180,8	-33 %
Turimas įsipareigojimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	102,6	171,4	-40 %
Iš viso darbuotojų gruodžio 31 d. ²	29	28	4 %

1) Turimą biudžetą sudaro ankstesnių metų nepanaudoti asignavimai, kuriuos BĮ iš naujo įtraukė į einamųjų metų biudžetą, asignuotosios pajamos ir persikirstymai kitiems metams.

2) Darbuotojai – tai pareigūnai, laikinieji darbuotojai, sutartininkai ir deleguotieji nacionaliniai ekspertai.

Šaltinis. BĮ pateikti duomenys.

3.8.4. 3.8.1 lentelėje parodyti BĮ biudžeto dydžio pokyčiai labai priklauso nuo daugiamečių mokslinių tyrimų ir inovacijų programų įgyvendinimo etapo. 2023 m. įsipareigojimų ir mokėjimų biudžetai buvo sumažinti dėl mažesnės kvietimų teikti paraiškas dėl programos „Europos horizontas“ projektų vertės ir mažėjančio mokėjimų, susijusių su programos „Horizontas 2020“ projektais, lygo.

⁵² Tarybos reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės.

⁵³ Tarybos reglamentas (ES) Nr. 642/2014, kuriuo įsteigiama BĮ „Shift2Rail“.

Europos geležinkelių bendroji įmonė (BĮ „EU-Rail“)

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

3.8.5. Mūsų audito metodas, mūsų nuomonės pagrindas, BĮ „EU-Rail“ vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė ir auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų auditą aprašyti **3.1** skirsnyje. Parašas **153** puslapyje yra neatsiejama nuomonės dalis.

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

3.8.6. Mes auditavome:

- a) BĮ „EU-Rail“ finansines ataskaitas, kurias sudaro 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinės būklės⁵⁴ ir biudžeto vykdymo ataskaitos⁵⁵, ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

3.8.7. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų BĮ „EU-Rail“ finansinėse ataskaitose BĮ „EU-Rail“ finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles. Jos grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

⁵⁴ Finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kitos aiškinamosios pastabos.

⁵⁵ Biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro ataskaitos, kuriose apibendrinamos visos biudžetinės operacijos, ir aiškinamoji informacija;

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

3.8.8. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų BĮ „EU-Rail“ finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

3.8.9. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų BĮ „EU-Rail“ finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

3.8.10. Toliau pateiktos pastabos mūsų nuomonės nekeičia.

Pastabos dėl biudžeto valdymo

Programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimas

3.8.11. *3.8.2 lentelėje* apžvelgiami pagal programą „Horizontas 2020“ skirti BĮ narių įnašo tikslai, palyginti su narių (piniginių ir nepiniginių) įnašų lygiu, kuris 2023 m. pabaigoje buvo patvirtintas, deklaruotas ir nurodytas BĮ metinėse finansinėse ataskaitose.

3.8.2 lentelė. Pagal programą „Horizontas 2020“ skirti narių įnašai (milijonais eurų)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)				Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Papildoma veikla ¹	Iš viso	Piniginiai įnašai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai	Papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai	Iš viso
ES (MOVE GD)	384,5	13,5	0,0	398,0	395,7	0,0	0,0	0,0	395,7
Privatieji nariai	336,5	13,5	120,0	470,0	13,0	315,4	44,7	266,8	639,9
Iš viso	721,0	27,0	120,0	868,0	408,7	315,4	44,7	266,8	1 035,6

1) Papildoma veikla į Audito Rūmų audito apimtį nepatenka.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

Europos geležinkelių bendroji įmonė (BĮ „EU-Rail“)

Narių teisiniai įsipareigojimai viršijo jų įnašo tikslus ir BĮ programą planuoja užbaigti 2024 m.

3.8.12. Kad būtų galima susidaryti išsamų vaizdą apie BĮ pasiekimus įgyvendinant programą „Horizontas 2020“, būtina atsižvelgti ir į dabartinį BĮ narių veiklos pareigų pagal pasirašytus dotacijų susitarimus ir sutartis lygį. Narių įsipareigojimai, susiję su BĮ pagrindine ir papildoma veikla 2022 m. pabaigoje viršijo jų veiklos įnašo tikslus. 2023 m. pabaigoje BĮ vis dar turėjo sumokėti apie 40,5 milijono eurų (arba 10,8 %) už projektus ir sutartis, kurie dar turi būti užbaigti, ir patvirtinti 44,7 milijono eurų vertės nepiniginius įnašus, susijusius su BĮ pagrindine veikla. Programos „Horizontas 2020“ veiklai skirto 2023 m. mokėjimų biudžeto vykdymo lygis buvo žemesnis nei tikėtasi, nes paramos gavėjai ir toliau susiduria su techninėmis problemomis, susijusiomis su galutiniais rezultatais.

3.8.13. Nors 2023 m. veiklos mokėjimų asignavimų panaudojimo lygis padidėjo iki 67 % (2022 m. – 47 %), jis išliko mažesnis, nei tikėtasi, ir BĮ neužbaigė programos 2023 m., kaip buvo planuota, o galutinius mokėjimus atidėjo iki 2024 m. BĮ paaiškino, kad tokia padėtis susidarė daugiausia dėl techninių problemų, su kuriomis paramos gavėjai susidūrė siekdami fiksuotųjų sumų rezultatų, todėl BĮ vėlavo patvirtinti galutinius mokėjimus. Be to, kelių projektų atveju paramos gavėjai nepateikė visų prašymų dėl projekto biudžeto lėšų, todėl veiklos mokėjimų poreikis sumažėjo dar labiau, maždaug 4,1 milijardo eurų.

Programos „Europos horizontas“ įgyvendinimas

3.8.14. *3.8.3 lentelėje* apžvelgiami pagal programą „Europos horizontas“ skirti BĮ narių įnašo tikslai, palyginti su narių (piniginių ir nepiniginių) įnašų lygiu, kuris 2023 m. pabaigoje buvo patvirtintas, deklaruotas ir nurodytas BĮ metinėse finansinėse ataskaitose.

3.8.3 lentelė. Pagal programą „Europos horizontas“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)			Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Iš viso	Patvirtinti gryniesi pinigai	Nepatvirtinti gryniesi pinigai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Iš viso
ES (RTD GD)	576,0	24,0	600,0	178,6	8,9	N. d.	N. d.	187,5
Privatieji nariai	576,0	24,0	600,0	5,9	0,0	69,9	70,3	146,1
Iš viso	1 152,0	48,0	1 200,0	184,5	8,9	69,9	70,3	333,6

1) Pagrindinei veiklai skirti nepiniginiai įnašai ir papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai.

Šaltinis. Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

3.8.15. 2023 m. pabaigoje BĮ buvo įsipareigojusi skirti 262 milijonus eurų pasirašytiems susitarimams dėl dotacijų ir sutarčių pagal programą „Europos horizontas“. Todėl ES BĮ skyrė 187,5 milijono eurų piniginių įnašų, daugiausia susijusių su išankstinio finansavimo mokėjimais.

Europos geležinkelių bendroji įmonė (BĮ „EU-Rail“)

Pastabos dėl valdymo ir kontrolės sistemų

3.8.16. Kalbant apie programų „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ išlaidas, Komisijos RTD GD BAT yra atsakinga tik už BĮ „EURail“ dotacijų, grindžiamų faktiškai patirtų išlaidų kompensavimu, *ex post* auditus. Programos „Horizontas 2020“ išlaidų (patvirtinimų ir galutinių mokėjimų), susijusių su šia dotacijos forma, atveju BĮ pranešė apie reprezentatyvųjį 2 % klaidų lygį ir 0,9 % likutinį klaidų lygį⁵⁶. Programos „Europos horizontas“ atveju BĮ „EU-Rail“ naudoja tik vienkartinės dotacijas, kurių *ex post* auditų BAT neatlieka.

3.8.17. Siekdami įvertinti BĮ veiklos mokėjimų kontrolės priemones, atlikome atsitiktine tvarka į imtį įtrauktų pagal programą „Horizontas 2020“ 2023 m. atliktų mokėjimų auditą galutinių paramos gavėjų lygmeniu⁵⁷. Vienu atveju nustatėme ir kiekybiškai įvertinome didelę klaidą, atsiradusią dėl per didelių deklaruotų personalo išlaidų, nes paramos gavėjas netaikė teisingų finansinių metų valandinių įkainių.

Neatnaujinti veiklos tęstinumo ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planai

3.8.18. Pagal BĮ vidaus kontrolės sistemą, grindžiamą [Europos Komisijos vidaus kontrolės principais](#), ES įstaigos turėtų reguliariai atnaujinti ir testuoti savo veiklos tęstinumo planą ir susijusį veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą, kad jie būtų pritaikyti prie organizacinių pokyčių ir naujos veiklos aplinkos rizikos. 2018 m. BĮ su kitomis tame pačiame pastate Briuselyje esančiomis BĮ patvirtino bendrą veiklos tęstinumo planą ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą. Tačiau dalyvaujančios BĮ bendrą veiklos tęstinumo planą paskutinį kartą atnaujino 2020 m. vasario mėn., o bendrą veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą paskutinį kartą testavo 2019 m. sausio mėn. Todėl šie planai neatspindi reikšmingų BĮ veiklos aplinkos pokyčių, kurie įvyko vėliau, pavyzdžiui, kad buvo paskirta nauja už veiklos tęstinumo planą atsakinga BĮ vadovybė, įvyko IT operacinių sistemų pokyčių, padaugėjo darbuotojų nuotolinio darbo valandų ir atsirado naujų kibernetinio saugumo grėsmių.

Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

3.8.19. *Priede* pateikiama taisomųjų veiksmų, kurių imtasi reaguojant į mūsų ankstesnių metų pastabas, apžvalga.

⁵⁶ 2023 m. BĮ „EU-Rail“ konsoliduotoji metinė veiklos ataskaita, 4 skyrius.

⁵⁷ Kalbant apie dotacijų mokėjimo operacijas, patikrintas paramos gavėjų lygmeniu, pranešimo apie kiekybiškai įvertinamas klaidas riba yra 1 % audituotų išlaidų.

Europos geležinkelių bendroji įmonė (BĮ „EU-Rail“)

Priedas

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisyminis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
1	2021	BĮ 2021 m. turimo veiklos mokėjimų biudžeto, įskaitant nepanaudotus ir perskirstytus veiklos asignavimus, įvykdymo lygis sumažėjo nuo 76 % 2020 m. iki 61 % 2021 m. Tokią padėtį daugiausia lėmė prasta paramos gavėjų techninių ataskaitų kokybė ir papildomų įrodymų, patvirtinančių pasiektus projekto rezultatus, poreikis ir tai, kad vieno paramos gavėjo vėlavimais turi įtakos visos vienkartinės išmokos mokėjimui.	Nors 2022 m. BĮ parengė veiksmų planą, kuriuo siekiama pagerinti paramos gavėjų finansinių ataskaitų teikimą, tokia padėtis išliko ir 2023 m., žr. 3.8.13 dalį.	Dar neatsižvelgta
2	2022	2022 m. metinėse finansinėse ataskaitose BĮ neatskleidė svarbios informacijos apie narių įnašus programos lygmeniu, o tai būtina siekiant užtikrinti, kad informacija apie BĮ pasiektus tikslus metų pabaigoje būtų išsami. Visų pirma BĮ nepalygino iš kiekvienos narių kategorijos iki metų pabaigos pagal kiekvieną programą gautų įnašų su atitinkamai programai nustatytais teisiškai įpareigojančiais įnašo tikslais.	Išsami informacija apie įvairių rūšių narių įnašus buvo pateikta BĮ 2023 m. metinėse finansinėse ataskaitose programos lygmeniu. Remiantis šia informacija, taip pat galima palyginti faktinius pasiekimus ir teisinius tikslus.	Atsižvelgta
3	2022	Su programa „Horizontas 2020“ susijusių veiklos mokėjimų asignavimų, įskaitant nepanaudotus ir perskirstytus veiklos asignavimus, įvykdymo lygis sumažėjo iki 47 % (2021 m. – 61 %). Anot BĮ, tai susiję su padidėjusiomis išlaidomis ir tiekimo	Nors 2023 m. veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis padidėjo iki 67 %, jis išliko mažesnis, nei tikėtasi, ir BĮ	Dar neatsižvelgta

Europos geležinkelių bendroji įmonė (BĮ „EU-Rail“)

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
		<p>problemomis, kurių paramos gavėjams kilo dėl COVID-19 pandemijos ir Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą. Todėl daugumos programos „Horizontas 2020“ projektų trukmė turėjo būti pratęsta, o galutiniai mokėjimai turėjo būti atidėti iki 2023 m.</p>	<p>galutinius mokėjimus atidėjo iki 2024 m. (žr. 3.8.13 dalį).</p>	

Bendrosios įmonės atsakymas

3.8.13. Žemesnis veiklos biudžeto įvykdymo lygis taip pat paaiškinamas tuo, kad kai kurie programos „Horizontas 2020“ projektai turėjo būti pratęsti dėl vis pasireiškiančių COVID-19 krizės padarinių, dėl kurių buvo vėluojama atlikti galutinius mokėjimus. Vis dėlto bendroji įmonė programoje „Horizontas 2020“ numatytą savo veiklą užbaigė iki 2023 m. pabaigos, kaip planuota, – net prieš Reglamente nustatytą terminą. Likusius galutinius mokėjimus numatoma atlikti 2024 m.

3.8.18. Bendroji įmonė „EU-Rail“ kartu su kitomis bendrosiomis įmonėmis nustatė netiesioginio aptarnavimo padalinio tvarką dėl informacinių ir ryšių technologijų pagal Bendrojo pagrindinio akto 13 straipsnį. Ši tvarka apima nuostatas dėl bendrai naudojamų IRT valdymo, bendros IRT infrastruktūros valdymo, IRT priemonių ir paslaugų valdymo, taip pat saugumo ir atitikties valdymo (įskaitant kibernetinį saugumą). Jų 2024 m. Bendrajame metiniame darbo plane (patvirtintame 2023 m. gruodžio 15 d.), be kita ko, numatyti konkretūs veiksmai dėl veiklos tęstinumo plano / veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių plano peržiūros ir atnaujinimo 2024 m. NSSI BĮ vadovauja šių veiksmų įgyvendinimui. 2024 m. liepos mėn. ji ketina pateikti šių planų projektą bendrųjų įmonių tarpusavio konsultacijoms ir patvirtinimui.

3.9. Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BĮ „EuroHPC“)

Įvadas

3.9.1. Liuksemburge įsikūrusi Europos našiosios kompiuterijos BĮ (BĮ „EuroHPC“) įsteigta 2018 m. spalio mėn. laikotarpiui iki 2026 m. gruodžio 31 d.⁵⁸ 2021 m. liepos mėn. Taryba priėmė naują steigimo reglamentą, kuriuo pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą (DFP) BĮ veiklos laikotarpis ir įgaliojimai pratęsimi iki 2033 m. gruodžio 31 d.⁵⁹

3.9.2. BĮ „EuroHPC“ yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės pagrindu veikiantis subjektas, sudarantis sąlygas telkti ES, dalyvaujančiųjų valstybių ir privačiųjų narių išteklius siekiant Europoje plėtoti ir diegti našiąją kompiuteriją. Jos nariai yra ES, kuriai atstovauja Komisija, dalyvaujančiosios valstybės ir trys privatieji nariai, kuriems atstovauja asociacija „Europos našiosios kompiuterijos technologijų platforma“, Didžiųjų duomenų vertės asociacija ir Europos kvantinės pramonės konsorciumas.

3.9.3. 2023 m. Komisija paskelbė ir iš dalies pradėjo naują iniciatyvą, kuria siekiama, kad ES superkompiuterių pajėgumai būtų prieinami ir novatoriškiems Europos startuoliams patikimo dirbtinio intelekto srityje, kad jie galėtų mokyti savo modelius. Atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą, Taryba pakeitė BĮ steigimo reglamentą ir nustatė dar vieną BĮ tikslą, apimantį superkompiuterių indėlį į šią naują iniciatyvą⁶⁰.

3.9.4. 3.9.1 lentelėje pateikiami pagrindiniai BĮ skaičiai.

---

⁵⁸ Tarybos reglamentas (ES) 2018/1488 dėl Europos našiosios kompiuterijos bendrosios įmonės sukūrimo.

⁵⁹ Tarybos reglamentas (ES) 2021/1173 dėl Europos našiosios kompiuterijos bendrosios įmonės įsteigimo ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) 2018/1488.

⁶⁰ 2024 m. birželio 17 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/1732, kuriuo dėl startuoliams skirtos „EuroHPC“ iniciatyvos, kuria siekiama stiprinti Europos lyderystę patikimo dirbtinio intelekto srityje, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1173.

Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BĮ „EuroHPC“)

3.9.1 lentelė. Pagrindiniai BĮ skaičiai

	2023	2022	Pokytis
Turimas mokėjimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	1 058,0	629,9	68 %
Turimas įsipareigojimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	1 136,0	1 374,5	-17 %
Iš viso darbuotojų gruodžio 31 d. ²	36	23	57 %

1) Turimą biudžetą sudaro ankstesnių metų nepanaudoti asignavimai, kuriuos BĮ iš naujo įtraukė į einamųjų metų biudžetą, asignuotosios pajamos ir perskirstymai kitiems metams.

2) Darbuotojai – tai pareigūnai, laikinieji darbuotojai, sutartininkai ir deleguotieji nacionaliniai ekspertai.

Šaltinis: BĮ pateikti duomenys.

3.9.5. 3.9.1 lentelėje parodyti BĮ biudžeto dydžio pokyčiai labai priklauso nuo daugiamečių mokslinių tyrimų ir inovacijų programų įgyvendinimo etapo. 2023 m. mokėjimų biudžeto padidinimas apėmė tarpinius mokėjimus, susijusius su vykdomais programos „Horizontas 2020“ projektais, ir didelius išankstinio finansavimo mokėjimus, susijusius su dotacijų susitarimais ir sutartimis, kuriuos BĮ planavo pasirašyti iki 2023 m. pabaigos pagal programą „Europos horizontas“, Skaitmeninės Europos programą ir Europos infrastruktūros tinklų priemonę.

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

3.9.6. Mūsų audito metodas, mūsų nuomonės pagrindas, BĮ „EuroHPC“ vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė ir auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų auditą aprašyti 3.1 skirsnyje. Parašas 153 puslapyje yra neatsiejama nuomonės dalis.

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

3.9.7. Mes auditavome:

- a) BĮ „EuroHPC“ finansines ataskaitas, kurias sudaro 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinės būklės⁶¹ ir biudžeto vykdymo ataskaitos⁶², ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

3.9.8. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų BĮ „EuroHPC“ finansinėse ataskaitose BĮ „EuroHPC“ finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles. Jos grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

Dalyko pabrėžimas

3.9.9. Atkreipiame dėmesį į BĮ „EuroHPC“ 2023 m. metinių finansinių ataskaitų 4.10 pastabą, kurioje nurodyta, kad nuo 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų pasikeitė BĮ „EuroHPC“ gautų piniginių įnašų apskaitos tvarka. Dėl šio apskaitos tvarkos pasikeitimo buvo pataisyti atitinkami praėjusių metų lyginamieji duomenys.

⁶¹ Finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kitos aiškinamosios pastabos.

⁶² Biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro ataskaitos, kuriose apibendrinamos visos biudžetinės operacijos, ir aiškinamoji informacija;

Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BĮ „EuroHPC“)

Taisymas buvo būtinas, kad būtų atsižvelgta į konkrečias ES apskaitos pareigūno pateiktas gaires.

Be to, Audito Rūmai atkreipia dėmesį į BĮ „EuroHPC“ 2023 m. metinių finansinių ataskaitų 4.2 pastabą, susijusią su preliminariu BĮ poveikio vertinimu ir neapibrėžtumu bei rizikos pozicija, susijusia su tiekėjui išmokėtais avansais, atsižvelgiant į neseniai viešai atskleistą informaciją apie tiekėjo finansinę padėtį. BĮ „EuroHPC“ išanalizavo visų sutartinių ryšių su tiekėju vertes, daugiausia dėmesio skirdama pagal sutartis ir susitarimus dėl dotacijų sumokėtiems avansams ir įvertindama galimą poveikį, kuris, kaip apskaičiuota, siekia 88 milijonus eurų.

Savo nuomonės šiuo klausimu nekeičiame.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

3.9.10. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų BĮ „EuroHPC“ finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

3.9.11. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų BĮ „EuroHPC“ finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

3.9.12. Toliau pateiktos pastabos mūsų nuomonės nekeičia.

Pastabos dėl biudžeto valdymo

Programos „Horizontas 2020“ ir Europos infrastruktūros tinklų priemonės 1 (EITP 1) programos įgyvendinimas

3.9.13. 3.9.2 lentelėje apžvelgiami pagal programas „Horizontas 2020“ ir EITP 1 skirti BĮ narių įnašo tikslai, palyginti su narių (piniginių ir nepiniginių) įnašų lygiu, kuris 2023 m. pabaigoje buvo patvirtintas, deklaruotas ir nurodytas BĮ metinėse finansinėse ataskaitose.

3.9.2 lentelė. Pagal programas „Horizontas 2020“ ir EITP 1 skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)				Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Papildoma veikla ²	Iš viso	Piniginiai įnašai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai	Papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai	Iš viso
ES (CNECT GD) ¹	526,0	10,0	N. d.	536,0	445,0	N. d.	N. d.	N. d.	445,0
Dalyvaujančiosios valstybės ^{3,4}	476,0	10,0	N. d.	486,0	129,6	0,0	51,9	N. d.	181,5
Privatieji nariai ³	420,0	2,0	N. d.	422,0	0,0	0,0	18,4	N. d.	18,4
Iš viso	1 422,0	22,0	N. d.	1 444,0	574,6	0,0	70,3	N. d.	644,9

1) ES finansinis įnašas sudaro 100 milijonų eurų, skirtų pagal EITP1 programą.

2) Papildoma veikla į Audito Rūmų audito apimtį nepatenka.

3) Naujuoju steigimo reglamentu panaikinta dalyvaujančiųjų valstybių ir privačiųjų narių pareiga prisidėti dengiant administracines išlaidas.

4) Dalyvaujančiųjų valstybių piniginiai įnašai, tiesiogiai sumokėti rangovams ir (arba) paramos gavėjams, BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nepateikiami.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

Privatieji nariai nepasieks savo įnašo tikslo

3.9.14. Kad būtų galima susidaryti išsamų vaizdą apie BĮ pasiekimus įgyvendinant programas „Horizontas 2020“ EITP 1, būtina atsižvelgti ir į dabartinį BĮ narių veiklos pareigų lygį pagal pasirašytus dotacijų susitarimus ir sutartis. Pagal ES narės įsipareigojimus, susijusius su BĮ pagrindine veikla, 2022 m. jau pasiektas jos veiklos įnašo tikslas. 2023 m. pabaigoje BĮ vis dar turėjo sumokėti apie 260,1 milijono eurų už projektus, kurie dar turi būti užbaigti, ir patvirtinti 51,9 milijono eurų nepiniginius įnašus, susijusius su BĮ pagrindine veikla.

3.9.15. Apskaičiuota, kad 2023 m. pabaigoje dalyvaujančiųjų valstybių sutartiniai įsipareigojimai BĮ pagal programas „Horizontas 2020“ ir EITP 1 veiklai sudarė 538,3 milijono eurų. Dėl šių įsipareigojimų jos skyrė 129,6 milijono eurų finansinius įnašus dėl BĮ įsigytų superkompiuterių ir pranešė apie 51,9 milijono eurų nepiniginių įnašų, susijusių su prieglobos paslaugą teikiančių subjektų veiklos išlaidomis. Numatytų sutartinių įsipareigojimų ir deklaruotų maždaug 357 milijonų eurų įnašų skirtumas susidarė dėl to, kad dalyvaujančios valstybės patvirtina savo išlaidas ir apie jas BĮ praneša tik tada, kai užbaigiami jų remiami programos „Horizontas 2020“ projektai.

Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BĮ „EuroHPC“)

3.9.16. Vis dėlto 2023 m. pabaigoje privatieji nariai buvo pranešę tik apie 18,4 milijonų eurų nepiniginių įnašų programos „Horizontas 2020“ projektams, o tai yra gerokai mažiau nei BĮ steigimo reglamente nustatytas minimalus 420 milijonų eurų tikslas, kurį privatieji nariai turi pasiekti iki programos pabaigos. Kaip jau buvome nurodę savo 2022 m. metinėje ataskaitoje dėl ES bendrųjų įmonių (3.9.17 dalyje), BĮ su dotacijomis susijusių veiksmų finansavimo tvarka nelėmė privačiųjų narių nepiniginių įnašų lygio, nustatyto BĮ steigimo reglamente dėl programos „Horizontas 2020“.

3.9.17. ES ir dalyvaujančiųjų valstybių teisiniai įsipareigojimai atitinka jų programos „Horizontas 2020“ įnašų tikslų lygį. Tačiau menkas privačiųjų narių įnašų pasiekimas (apie 30 % visų 1,4 milijardo eurų įnašo tikslų) rodo, kad privatusis sektorius nepakankamai dalyvauja BĮ projektuose ir kyla rizika bendram BĮ programos „Horizontas 2020“ tikslų pasiekimui.

Programos „Europos horizontas“, Skaitmeninės Europos programos ir Europos infrastruktūros tinklų priemonės 2 (EITP 2) programos įgyvendinimas

3.9.18. 3.9.3 lentelėje apžvelgiami pagal 2021–2027 m. DFP mokslinių tyrimų programas skirti BĮ narių tiksliniai įnašai, palyginti su narių (piniginių ir nepiniginių) įnašų lygiu, kuris 2023 m. pabaigoje buvo patvirtintas, deklaruotas ir nurodytas BĮ metinėse finansinėse ataskaitose.

3.9.3 lentelė. Pagal programą „Europos horizontas“, Skaitmeninės Europos programą ir EITP 2 skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)			Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Iš viso	Patvirtinti grynieji pinigai	Nepatvirtinti grynieji pinigai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai ³	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai ³	Iš viso
ES (CNECT GD) ¹	2 989,3	92,0	3 081,3	100,7	657,0	N. d.	N. d.	757,7
Dalyvaujančiosios valstybės ²	2 989,3	0,0	2 989,3	36,6	101,9	0,0	0,0	138,5
Privatieji nariai	900,0	0,0	900,0	0,0	N. d.	0,0	0,8	0,8
Iš viso	6 878,6	92,0	6 970,6	137,3	758,9	0,0	0,8	897,0

1) ES finansinius įnašus sudaro: a) iki 900 milijonų eurų suma pagal programą „Europos horizontas“; b) iki 1 981,3 milijono eurų suma pagal Skaitmeninės Europos programą; c) iki 200 milijonų eurų suma pagal EITP2 programą.

2) Dalyvaujančiųjų valstybių piniginiai įnašai, tiesiogiai sumokėti rangovams ir (arba) paramos gavėjams, BĮ metinėse finansinėse ataskaitose nepateikiami.

3) Juos sudaro dalyvaujančių valstybių nepiniginiai įnašai, skirti prieglobą teikiančių subjektų veiklos išlaidoms padengti, ir privačiųjų narių nepiniginiai įnašai, skirti BĮ pagrindinei veiklai.

Šaltinis. Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

Esama didelės rizikos, kad privatieji nariai vėl nepasieks savo minimalaus įnašo tikslo pagal 2021–2027 m. programas

3.9.19. Privačiųjų narių įnašo tikslai, palyginti su ankstesne DFP programa, padidėjo daugiau nei dvigubai (nuo 420 milijonų eurų iki 900 milijonų eurų, žr. 3.9.2 lentelę ir

Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BĮ „EuroHPC“)

3.9.3 lentelę). Kaip jau buvome nurodę 2022 m. metinėje ataskaitoje dėl ES bendrųjų įmonių (3.9.17 dalyje), jei BĮ finansavimo tvarka išliks tokia pati programos „Europos horizontas“ atveju, pagal naująjį steigimo reglamentą BĮ nepasieks gerokai didesnio privačių narių įnašo tikslo. Todėl kyla rizika, kad ji nepasieks BĮ bendrųjų programos tikslų.

Sukaupti nepanaudoti ES finansiniai įnašai

3.9.20. 2023 m. veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis sumažėjo iki 19 %. Ilgas BĮ superkompiuterių įsigijimo procesas turėjo didelės įtakos veiklos mokėjimų biudžeto vykdymui. Tokią situaciją taip pat susijusi su lėtesne, nei tikėtasi, sudėtingos veiklos pradžia pagal naują programos „Europos horizontas“, Skaitmeninės Europos programos ir EITP programos taikymo sritį, taip pat paramos gavėjų vėlavimu pateikti išlaidų deklaracijas dėl vykdomos programos „Horizontas 2020“ veiklos mokslinių tyrimų srityje.

3.9.21. 2023 m. BĮ paprašė papildomų 488,6 milijono eurų finansinių įnašų, viršijančių grynujų pinigų poreikius planuojamiems mokėjimams tais metais. Todėl 2023 m. pabaigoje BĮ sukauptė 840,7 milijono eurų grynujų pinigų perteklių (arba apie 117 % savo 2024 m. pradinio mokėjimų biudžeto). Dėl to šio sukaupto grynujų pinigų pertekliaus 2023 m. ES negalėjo panaudoti kitai ES veiklai finansuoti, o tai rodo, kad yra BĮ biudžeto ir grynujų pinigų planavimo trūkumų.

Žemas 2023 m. administracinio biudžeto įvykdymo lygis (1 ir 2 skyriai)

3.9.22. 2023 m. BĮ panaudojo tik 45 % administracinių įsipareigojimų asignavimų ir 42 % administracinių mokėjimų asignavimų. Pasak BĮ, pagrindinė žemo įgyvendinimo lygio priežastis buvo ta, kad ji negalėjo įgyvendinti savo 2022 ir 2023 m. įdarbinimo plano. Tačiau BĮ paprašė ir gavo ES įnašus planuojamo galutinio 54 darbuotojų skaičiaus išlaidoms padengti, t. y. gerokai daugiau nei faktiniam 36 darbuotojų skaičiui. Be to, planuodama savo 2023 m. mokėjimų biudžetą, BĮ neatsižvelgė į didelių nepanaudotų ankstesnių metų administracinių mokėjimų asignavimų sumų perskirstymą ir (arba) deaktyvavimą, o tai neatitiko patikimo finansų valdymo principo.

Pastabos dėl valdymo ir kontrolės sistemų

3.9.23. Kalbant apie programų „Horizontas 2020“ ir „Europos horizontas“ išlaidas, už *ex post* auditus yra atsakinga Komisijos RTD GD Bendroji audito tarnyba (BAT). 2023 m. BĮ nurodė, kad programos „Horizontas 2020“ išlaidų (patvirtinimų ir galutinių mokėjimų) srityje nustatytas klaidų lygis yra 1,3 %, o likutinis klaidų lygis – 0 %⁶³. Programos „Europos

⁶³ 2023 m. BĮ „EuroHPC“ konsoliduotoji metinė veiklos ataskaita, 4.1.1.1 skyrius.

Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BĮ „EuroHPC“)

horizontas“ srityje BAT perėjo prie rizika grindžiamo *ex post* audito metodo BĮ atveju, todėl konkrečiai su BĮ susiję reprezentatyvūs klaidų lygiai nebeskaiciuojami. Pirmieji rizika grindžiami *ex post* auditai dar neatlikti, nes pirmieji tarpiniai mokėjimai numatyti tik 2024 m.

3.9.24. Siekdami įvertinti BĮ veiklos mokėjimų kontrolės priemones, atlikome atsitiktine tvarka į imtį įtrauktų pagal programą „Horizontas 2020“ 2023 m. atliktų mokėjimų auditą galutinių paramos gavėjų lygmeniu⁶⁴. Į imtį įtrauktų BĮ paramos gavėjų lygmeniu rimtų kiekybiškai įvertinamų klaidų ar kontrolės trūkumų nenustatėme.

Neišsamūs veiklos tęstinumo planas ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planas

3.9.25. BĮ parengė savo veiklos tęstinumo planą ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą. Nors BĮ direktorius šių planų dar nėra oficialiai patvirtinęs, juose trūko kelių svarbių elementų, pavyzdžiui, tinkamų tikslų apibrėžimo ir metodo, kurio reikia laikytis; veiklos tęstinumo plano rizikos vertinimo ir poveikio veiklai analizės; veiklos tęstinumo plano valdymo ir jo funkcijų bei atsakomybės, susijusių su veiklos tęstinumo plano aktyvavimu, pristatymo; taip pat konkrečių reguliaraus planų testavimo ir atnaujinimo taisyklių. Siekdama sumažinti susijusių operacinę riziką, pavyzdžiui, kai vėluojama pateikti veiklos duomenis nelaimės ar kibernetinio išpuolio atveju arba jie yra neišsamūs, BĮ turėtų užbaigti ir reguliariai atnaujinti savo veiklos tęstinumo planą ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planą ir testuoti jų veiksmingumą. Galiausiai BĮ direktorius turėtų oficialiai patvirtinti baigtus įgyvendinti ir atnaujintus planus.

Nėra vidaus kontrolės politikos dėl jautrių funkcijų

3.9.26. Jautrios funkcijos, tiek potencialios, tiek faktinės, turėtų būti apibrėžtos ir valdomos atsižvelgiant į BĮ vidaus kontrolės sistemą, [grindžiamus Europos Komisijos vidaus kontrolės principais](#). 2023 m. pabaigoje BĮ dar neturėjo jautrių funkcijų valdymo politikos. Tokia politika užtikrinama būtina vidaus kontrolė, kad BĮ galėtų nustatyti jautrias funkcijas, jas nuolat atnaujinti ir apibrėžti tinkamas kontrolės priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią netinkamų ar nesąžiningų veiksmų, pavyzdžiui, nesąžiningo ataskaitų teikimo, turto praradimo, neskelbtinos informacijos atskleidimo ir korupcijos, rizikai arba ją sumažinti.

---

⁶⁴ Kalbant apie dotacijų mokėjimo operacijas, patikrintas paramos gavėjų lygmeniu, pranešimo apie kiekybiškai įvertinamas klaidas riba yra 1 % audituotų išlaidų.

Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BĮ „EuroHPC“)

Pastabos dėl kitų klausimų

BĮ nepasiekė savo įdarbinimo tikslų

3.9.27. 2021 m., siekdama panaudoti apie 7 milijardus eurų lėšų pagal naująją 2021–2027 m. DFP, BĮ iš Komisijos gavo 39 papildomus darbuotojų etatus, iš kurių 30 turėjo būti užimti iki 2022 m. pabaigos, o dar devyni – iki 2023 m. pabaigos. Iki 2023 m. pabaigos BĮ įdarbino tik 21 papildomą darbuotoją, t. y. iš viso joje dirbo 36 darbuotojai, todėl ji nepasiekė savo įdarbinimo tikslo. BĮ teigimu, ji susidūrė su dideliais sunkumais siekdama didelių 2022 ir 2023 m. nustatytų įdarbinimo tikslų dėl mažo darbuotojų skaičiaus ir sunkumų įdarbinant retų specializacijų ekspertų.

BĮ įdarbinimo procedūrų trūkumai

3.9.28. Nustatėme trūkumų abiejų mūsų audituotų įdarbinimo procedūrų išankstinės atrankos etape. Atrankos komisija sudarė ne visų kandidatų, turinčių būtiną kvalifikaciją ir patirtį, sąrašą, o tik tų, kurie, komisijos nuomone, daugiausia atitiko reikalaujamą profilį. Visų pirma atrankos komisija iš anksto nesusitarė dėl vertinimo lentelės, kurioje būtų aiškiai įvertintas kiekvienas pagrindinis kriterijus, naudojimo ir nepakankamai dokumentavo susijusį sprendimų priėmimo procesą. Dėl šių trūkumų sumažėjo procedūrų skaidrumas, todėl galėjo nebūti visapusiškai laikomasi bendrojo vienodo požiūrio į kandidatus principo.

Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

3.9.29. *Priede* pateikiama taisomųjų veiksmų, kurių imtasi reaguojant į mūsų ankstesnių metų pastabas, apžvalga.

Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BĮ „EuroHPC“)

Priedas

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
1	2020	2020 m. pabaigoje BĮ nebuvo parengusi patikimų procedūrų, pagal kurias būtų tvirtinami ir sertifikuojami nepiniginiai įnašai, ir nebuvo nustačiusi tinkamos apskaitos procedūros šiems nepiniginiams įnašams pripažinti. Dėl šios padėties BĮ negali valdyti ir stebėti, ar pasiektas minimalus nepiniginių įnašų lygis, ir teikti dėl to ataskaitų.	2023 m. BĮ oficialiai patvirtino su savo veikla susijusių nepiniginių įnašų apskaitos ir ataskaitų teikimo metodiką.	Atsižvelgta
2	2021, 2022	2022 m. pabaigoje privatieji nariai pranešė tik apie 11 milijonų eurų sumą, o tai yra gerokai mažiau nei BĮ steigimo reglamente nustatytas minimalus 420 milijonų eurų tikslas, kurį privatieji nariai turi pasiekti iki programos pabaigos. Pagal dabartinę BĮ dotacijų veiksmų finansavimo tvarką privatieji nariai nepiniginius įnašus gali teikti tik vienos rūšies projektams (inovacijų projektams, dengiant 30 % projekto išlaidų), todėl nebus pasiektas minimalus privačių narių nepiniginių įnašų lygis.	2022 m. pabaigoje privačiųjų narių įnašai padidėjo tik iki 18,4 milijono eurų (žr. 3.9.16 dalį).	Dar neatsižvelgta
3	2022	2022 m. veiklos įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų įgyvendinimo lygis atitinkamai buvo 79 % ir 24 %. Pagrindinės priežastys buvo šios: vėluota parengti beveik eksalgymens superkompiuterius ir dėl to nebuvo galima atlikti tarpinių mokėjimų, susijusių su BĮ dotacijomis veiklai; vėluota vykdyti superkompiuterių viešųjų pirkimų procedūrą, todėl nebuvo galima atlikti susijusių išankstinio finansavimo mokėjimų; dėl poreikio atlikti parengiamąjį	2023 m. veiklos mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis išliko labai žemas ir sudarė 19 % (žr. 3.9.21 dalį).	Dar neatsižvelgta

Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BĮ „EuroHPC“)

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
		tyrimą į 2023 m. nukeltas EITP 2 kvietimas teikti pasiūlymus dėl hipersusetumo; vėlavimai, susiję su paramos gavėjų vykdomos mokslinių tyrimų veiklos išlaidų deklaracijomis.		
4	2020, 2021, 2022	Kalbant apie administracinius įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimus (1 ir 2 antraštinės dalys), pažymėtina, kad planuodama savo administracinį biudžetą, BĮ nepakankamai atsižvelgė į ankstesnių metų nepanaudotų mokėjimų asignavimų didelių sumų perskirstymą.	Tokia padėtis išliko ir 2023 m. (žr. 3.9.23 dalį).	Dar neatsižvelgta
5	2020, 2021	2020 m. BĮ parengė veiksmų planą, pagal kurį 2021 m. būtų įgyvendinami likę veiksmai, susiję su Komisijos vidaus kontrolės sistemos 17 vidaus kontrolės principų. Tačiau, trūkstant pagrindinių administracijos darbuotojų, kelių svarbių vidaus kontrolės veiksmų BĮ iki savo veiksmų plane nustatytų 2021 m. terminų dar nebuvo patvirtinusi. Dėl šių vėlavimų BĮ 2021 m. vidaus kontrolės rizika padidėjo.	2023 m. BĮ įdarbino vidaus kontrolės pareigūną, kuris vadovavo šių veiksmų užbaigimui.	Atsižvelgta
6	2021, 2022	2021 m. liepos mėn. priimtu nauju steigimo reglamentu BĮ buvo gerokai išplėsta ir, įgyvendindama naująją 2021–2027 m. DFP, ji turės panaudoti daugiau kaip 7 milijardus eurų. Tam ji turi iki 2023 m. įdarbinti 39 papildomus darbuotojus. 2022 m. pabaigoje BĮ darbuotojų skaičių padidino nuo 15 tik iki 23. BĮ nepasiekė savo tikslo iki 2022 m. pabaigos įdarbinti 30 naujų darbuotojų, įskaitant dvi pagrindines vadovaujamas pozicijas, ir dar atsilieka siekdama tikslo iki 2023 m. pabaigos įdarbinti 39 naujus darbuotojus.	Nepaisant didelių pastangų, iki 2023 m. pabaigos BĮ įdarbino 21 naują darbuotoją, todėl vis dar atsilieka nuo tikslo įdarbinti 39 naujus darbuotojus (žr. 3.9.28 dalį).	Dar neatsižvelgta

Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BĮ „EuroHPC“)

Numeris	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Audito Rūmų pastabos būklė
7	2022	Įdarbinimo į vadovaujamas strategijos ir valdymo vadovo ir administracijos ir finansų vadovo pareigas procedūros atitinkamai pradėtos tik 2022 m. pabaigoje ir 2023 m. pirmąjį pusmetį.	2023 m. buvo užimti visi pagrindiniai vadovaujantieji etatai. Projektų valdymo grupės buvo sustiprintos patyrusiais projektų pareigūnais.	Atsižvelgta
8	2022	2022 m. metinėse finansinėse ataskaitose BĮ neatskleidė svarbios informacijos apie narių įnašus programos lygmeniu, o tai būtina siekiant užtikrinti, kad informacija apie BĮ pasiektus tikslus metų pabaigoje būtų išsami. Visų pirma BĮ nepalygino iš kiekvienos narių kategorijos iki metų pabaigos pagal kiekvieną programą gautų įnašų su atitinkamai programai nustatytais teisiškai įpareigojančiais įnašo tikslais.	Išsami informacija apie įvairių rūšių narių įnašus buvo pateikta BĮ 2023 m. metinėse finansinėse ataskaitose programos lygmeniu. Remiantis šia informacija, taip pat galima palyginti faktinius pasiekimus ir teisinius tikslus.	Atsižvelgta

Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė (BĮ „EuroHPC“)

Bendrosios įmonės atsakymas

3.9.15. Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė pabrėžia, kad dalyvaujančios valstybės, be 538,3 mln. eurų sutartinių įsipareigojimų pagal programą „Horizontas 2020“ ir EITP veiklą, taip pat sumokėjo 48,3 mln. eurų finansinį įnašą tiesiogiai rangovams, vykdančioms petalygmens superkompiuterių, kuriuos bendrai įsigyja bendroji įmonė ir dalyvaujančios valstybės, pirkimus. Tačiau dalyvaujančios valstybės dar nepateikė ataskaitos apie šį įnašą bendrajai įmonei.

3.9.28. Bendroji įmonė „EuroHPC“ atsižvelgia į Europos Audito Rūmų pastabą. Vis dėlto bendroji įmonė teigia, kad privalomuosius reikalavimus vertino panašiai kaip ir tinkamumo reikalavimus, t. y. teigiamai arba neigiamai. Bendrosios įmonės nuomone, tai neturėjo neigiamos įtakos kandidatų vertinimui, nes pokalbių metu buvo galima atskleisti, kada tokie gebėjimai viršija privalomą reikalavimą. Tačiau BĮ „EuroHPC“ visada noriai priima pasiūlymus dėl patobulinimų ir jau yra įdiegusi visų reikalavimų vertinimo sistemą pagal taškus.

3.10. Pažangiųjų tinklų ir paslaugų bendroji įmonė

Įvadas

3.10.1. Briuselyje įsikūrusi **Pažangiųjų tinklų ir paslaugų BĮ (PTP BĮ)** įsteigta 2021 m. lapkričio mėn. pagal programą „Europos horizontas“ laikotarpiui iki 2031 m. gruodžio 31 d.⁶⁵ 2023 m. spalio 24 d. ji įgijo finansinį savarankiškumą. Laikotarpiu iki tol, kol BĮ bus finansiškai savarankiška, už BĮ 2023 m. biudžeto vykdymą buvo atsakinga Komisija. Komisija iš 2023 m. BĮ biudžeto panaudojo 21,7 milijono eurų mokėjimų asignavimų ir 0,8 milijono eurų įsipareigojimų asignavimų.

3.10.2. Pažangiųjų tinklų ir paslaugų BĮ yra viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė, kuria siekiama palengvinti ir plėtoti pramonės sektoriaus lyderystę Europoje 5G ir 6G tinklų ir paslaugų srityje. Jos nariai steigėjai yra ES, kuriai atstovauja Komisija, ir pramonės partneriai, ir 6G pažangiųjų tinklų ir paslaugų pramonės asociacija (6G-PA).

3.10.3. **3.10.1 lentelėje** pateikiami pagrindiniai BĮ duomenys, susiję su laikotarpiu nuo jos finansinio savarankiškumo 2023 m. spalio 24 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.

3.10.1 lentelė. Pagrindiniai BĮ skaičiai

	2023	2022
Turimas mokėjimų biudžetas (milijonais eurų) ^{1, 3}	122,9	–
Turimas įsipareigojimų biudžetas (milijonais eurų) ^{1,3}	134,7	–
Iš viso darbuotojų gruodžio 31 d. ²	14	–

1) Turimą biudžetą sudaro ankstesnių metų nepanaudoti asignavimai, kuriuos BĮ iš naujo įtraukė į einamųjų metų biudžetą, asignuotosios pajamos ir perskirstymai kitiems metams.

2) Darbuotojai – tai pareigūnai, laikinieji darbuotojai, sutartininkai ir deleguotieji nacionaliniai ekspertai.

3) Duomenys susiję su laikotarpiu nuo jos finansinio savarankiškumo 2023 m. spalio 24 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.

Šaltinis: BĮ pateikti duomenys.

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

3.10.4. Mūsų audito metodas, mūsų nuomonės pagrindas, PTP BĮ vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė ir auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir

⁶⁵ Tarybos reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės.

Pažangiųjų tinklų ir paslaugų bendroji įmonė

jose atspindimų operacijų auditą aprašyti 3.1 skirsnyje. Parašas 153 puslapyje yra neatsiejama nuomonės dalis.

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

3.10.5. Mes auditavome:

- a) Pažangiųjų tinklų ir paslaugų bendrosios įmonės preliminariąsias finansines ataskaitas, kurias sudaro finansinės būklės⁶⁶ ir biudžeto vykdymo ataskaitos⁶⁷ laikotarpiu, kuris prasidėjo 2023 m. spalio 24 d. ir baigėsi 2023 m. gruodžio 31 d., ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

3.10.6. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu metų PTP BĮ finansinėse ataskaitose PTP BĮ finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusiu finansinių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles. Jos grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

Dalyko pabrėžimas

3.10.7. Atkreipiame dėmesį į PTP BĮ įmonės 2023 m. galutinių metinių finansinių ataskaitų 4.10 pastabą, kurioje paaiškinama, kad PTP BĮ finansinį savarankiškumą įgijo 2023 m. spalio 24 d. Iki šios datos už „PTP BĮ įsteigimą ir pradinę veiklą buvo atsakinga

⁶⁶ Finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kitos aiškinamosios pastabos.

⁶⁷ Biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro ataskaitos, kuriose apibendrinamos visos biudžetinės operacijos, ir aiškinamoji informacija;

Pažangiųjų tinklų ir paslaugų bendroji įmonė

Komisija. Pastaboje paaiškinama, kad 288,9 milijono eurų finansinių likučių ataskaitoje nurodytą išankstinį finansavimą sudaro 188,6 milijono eurų išankstinio finansavimo mokėjimai, kuriuos Komisija atliko prieš BĮ įgyjant finansinį savarankiškumą, ir 100,3 milijono eurų išankstinio finansavimo mokėjimai, kuriuos atliko PTP BĮ, įgijusi finansinį savarankiškumą.

Savo nuomonės šiuo klausimu nekeičiame.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

3.10.8. Mūsų nuomone, finansinio laikotarpio, kuris prasidėjo 2023 m. spalio 24 d. ir baigėsi 2023 m. gruodžio 31 d., Pažangiųjų tinklų ir paslaugų BĮ finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

3.10.9. Mūsų nuomone, finansinio laikotarpio, kuris prasidėjo 2023 m. spalio 24 d. ir baigėsi 2023 m. gruodžio 31 d., Pažangiųjų tinklų ir paslaugų BĮ finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

3.10.10. Toliau pateiktos pastabos mūsų nuomonės nekeičia.

Pastabos dėl biudžeto valdymo

Programos „Europos horizontas“ įgyvendinimas

3.10.11. [3.10.2 lentelėje](#) apžvelgiami pagal programą „Europos horizontas“ skirti BĮ narių įnašo tikslai, palyginti su narių (piniginių ir nepiniginių) įnašų lygiu, kuris 2023 m. pabaigoje buvo patvirtintas, deklaruotas ir nurodytas BĮ metinėse finansinėse ataskaitose (įskaitant įnašus, kurie gauti iki BĮ finansinio savarankiškumo įgijimo).

Pažangiųjų tinklų ir paslaugų bendroji įmonė

3.10.2 lentelė. Pagal programą „Europos horizontas“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)			Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Iš viso	Patvirtinti grynieji pinigai	Nepatvirtinti grynieji pinigai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Iš viso
ES (RTD GD)	881,5	18,5	900,0	288,9	14,6	N. d.	N. d.	303,5
Privatieji nariai	881,5	18,5	900,0	0,7	0,0	0,0	219,9	220,6
Iš viso	1 763,0	37,0	1 800,0	289,6	14,6	0,0	219,9	524,1

1) Pagrindinei veiklai skirti nepiniginiai įnašai ir papildomai veiklai skirti nepiniginiai įnašai.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

Pastabos dėl valdymo ir kontrolės sistemų

3.10.12. 2023 m. pabaigoje BĮ iš dalies įgyvendino Komisijos vidaus kontrolės sistemą, kuri grindžiama 17 vidaus kontrolės principų. Visų pirma BĮ vis dar turi užbaigti veiksmus, kad užtikrintų veiksmingą veiklos tęstinumo plano ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių plano veikimą, jautrių funkcijų valdymo politiką ir kontrolės principus, susijusius su rizikos vertinimu ir kontrolės bei stebėsenos veikla.

3.10.13. Kalbant apie programos „Europos horizontas“ mokėjimus, Komisijos RTD GD (BAT) atliks *ex post* auditus. Programos „Europos horizontas“ srityje BAT perėjo prie rizika grindžiamo *ex post* audito metodo BĮ atveju, todėl konkrečiai su BĮ susiję reprezentatyvūs klaidų lygiai nebeskaičiuojami. Pirmieji rizika grindžiami *ex post* auditai dar neatlikti, nes pirmieji tarpiniai mokėjimai numatyti tik 2024 m.

Bendrosios įmonės atsakymas

3.10.12. Pagal Bendrojo pagrindinio akto 13 straipsnį Pažangiųjų tinklų ir paslaugų bendroji įmonė kartu su kitomis bendrosiomis įmonėmis nustatė netiesioginio aptarnavimo padalinio tvarką dėl informacinių ir ryšių technologijų.

Šioje tvarkoje nustatyta, kaip turi būti valdomos bendrųjų įmonių IRT, bendra IRT infrastruktūra, IRT priemonės ir paslaugos, taip pat saugumas ir atitiktis (įskaitant kibernetinį saugumą).

2024 m. bendrame metiniame darbo plane (patvirtintame 2023 m. gruodžio 15 d.), be kita ko, numatyti konkretūs veiksmai, susiję su veiklos tęstinumo plano ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių plano peržiūra ir atnaujinimu 2024 m. NSSI BĮ vadovauja šių veiksmų įgyvendinimui ir 2024 m. liepos mėn. ketina pateikti šių planų projektą bendrųjų įmonių tarpusavio konsultacijoms ir patvirtinimui.

Pažangiųjų tinklų ir paslaugų bendrosios įmonės politika dėl itin svarbių funkcijų yra parengta ir patvirtinta 2024 m. birželio 18 d.

Išimčių ir neatitikties procedūros ir registras bus patvirtinti iki 2024 m. antrojo ketvirčio, kaip buvo numatyta vidaus kontrolės pagrindų veiksmų plane.

Rizikos vertinimas, rizikos registras ir dokumentų valdymo tvarka bus baigti rengti 2024 m. trečiąjį ketvirtį.

3.11. Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendroji įmonė

Įvadas

3.11.1. Briuselyje įsikūrusi **Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendroji įmonė** įsteigta 2021 m. lapkričio mėn. pagal programą „Europos horizontas“ laikotarpiui iki 2031 m. gruodžio 31 d.⁶⁸ 2023 m. lapkričio 23 d. ji įgijo finansinį savarankiškumą. Laikotarpiu iki tol, kol BĮ bus finansiškai savarankiška, už BĮ 2023 m. biudžeto vykdymą buvo atsakinga Komisija. Komisija iš 2023 m. BĮ biudžeto panaudojo 48,5 milijono eurų mokėjimų asignavimų ir 0,58 milijono eurų įsipareigojimų asignavimų.

3.11.2. Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ grindžiama pirmąja ir antrąja Europos ir besivystančių šalių partnerystės klinikinių tyrimų srityje (EDCTP) programomis. Ši nauja BĮ yra ES ir EDCTP asociacijos, kurios nariai yra 15 Europos ir 28 Afrikos šalių, partnerystė. Jos tikslas – rasti naujų sprendimų, kaip sumažinti infekcinių ligų naštą Užsachario Afrikoje ir stiprinti mokslinių tyrimų pajėgumus, kad būtų galima pasirengti pasikartojančioms infekcinėms ligoms šiame regione ir visame pasaulyje ir į jas reaguoti. Jos narės yra ES, kuriai atstovauja Komisija, ir EDCTP asociacija.

3.11.3. **3.11.1 lentelėje** pateikiami pagrindiniai BĮ skaičiai.

3.11.1 lentelė. Pagrindiniai BĮ skaičiai

	2023	2022
Turimas mokėjimų biudžetas (milijonais eurų) ^{1, 3}	2,2	–
Turimas įsipareigojimų biudžetas (milijonais eurų) ^{1,3}	136,4	–
Iš viso darbuotojų gruodžio 31 d. ²	17	–

1 Turimą biudžetą sudaro ankstesnių metų nepanaudoti asignavimai, kuriuos BĮ iš naujo įtraukė į einamųjų metų biudžetą, asignuotosios pajamos ir persikirstymai kitiems metams.

2) Darbuotojai – tai pareigūnai, laikinieji darbuotojai, sutartininkai ir deleguotieji nacionaliniai ekspertai.

3) Duomenys susiję su laikotarpiu nuo jos finansinio savarankiškumo 2023 m. spalio 24 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.

Šaltinis: BĮ pateikti duomenys.

⁶⁸ Tarybos reglamentas (ES) 2021/2085, kuriuo pagal programą „Europos horizontas“ steigiamos bendrosios įmonės.

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

3.11.4. Mūsų audito metodas, mūsų nuomonės pagrindas, Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendrosios įmonės vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė ir auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir atspindimų operacijų auditą aprašyti **3.1** skirsnyje. Parašas **153** puslapyje yra neatsiejama nuomonės dalis.

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

3.11.5. Mes auditavome:

- a) Visuotinės sveikatos EDCTP3JU BĮ finansines ataskaitas, kurias sudaro finansinės būklės⁶⁹ ir biudžeto vykdymo ataskaitos⁷⁰ laikotarpiu, kuris prasidėjo 2023 m. lapkričio 23 d. ir baigėsi 2023 m. gruodžio 31 d., ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

Finansinių ataskaitų patikimumas

3.11.6. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu metų Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendrosios įmonės finansinėse ataskaitose Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendrosios įmonės BĮ finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusiu finansinių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles. Jos grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

⁶⁹ Finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kitos aiškinamosios pastabos.

⁷⁰ Biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro ataskaitos, kuriose apibendrinamos visos biudžetinės operacijos, ir aiškinamoji informacija;

Dalyko pabrėžimas

3.11.7. Atkreipiame dėmesį į Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ 2023 m. galutinių metinių finansinių ataskaitų 4.10 pastabą. Joje paaiškinama, kad Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ finansinį savarankiškumą įgijo 2023 m. lapkričio 23 d. Iki šios datos už Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ įsteigimą ir pradinę veiklą buvo atsakinga Komisija. Pastaboje paaiškinama, kad 47,6 milijardo eurų vertės išankstinį finansavimą finansinių likučių ataskaitoje sudaro 41,0 milijono eurų išankstinio finansavimo mokėjimai, kuriuos Komisija atliko prieš BĮ įgyjant finansinį savarankiškumą, ir 6,6 milijono eurų išankstinio finansavimo mokėjimai, kuriuos Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ atliko įgijusi finansinį savarankiškumą.

Savo nuomonės šiuo klausimu nekeičiame.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

3.11.8. Mūsų nuomone, laikotarpio, kuris prasidėjo 2023 m. lapkričio 23 d. ir baigėsi 2023 m. gruodžio 31 d., Visuotinės sveikatos EDCTP3 BĮ finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

3.11.9. Mūsų nuomone, laikotarpio, kuris prasidėjo 2023 m. lapkričio 23 d. ir baigėsi 2023 m. gruodžio 31 d., Visuotinės sveikatos EDCTP3JU BĮ finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

3.11.10. Toliau pateiktos pastabos mūsų nuomonės nekeičia.

Pastabos dėl biudžeto valdymo

Programos „Europos horizontas“ įgyvendinimas

3.11.11. *3.11.2 lentelėje* apžvelgiami pagal programą „Europos horizontas“ skirti BĮ narių įnašo tikslai, palyginti su narių ir prisidedančiųjų partnerių (piniginių ir nepiniginių) įnašų lygiu, kuris 2023 m. pabaigoje buvo patvirtintas, deklaruotas ir nurodytas BĮ metinėse finansinėse ataskaitose.

3.11.2 lentelė. Pagal programą „Europos horizontas“ skirti narių įnašai (mln. EUR)

Nariai	Narių įnašai (pagal steigimo reglamentą)			Narių įnašai (2023 m. gruodžio 31 d.)				
	Pagrindinė veikla	Administracinės išlaidos	Iš viso	Patvirtinti gryniesi pinigai	Nepatvirtinti gryniesi pinigai	Patvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Pateikti, bet nepatvirtinti nepiniginiai įnašai ¹	Iš viso
ES (RTD GD)	740,2	59,8	800,0	48,9	1,2	N. d.	N. d.	50,1
EDCTP (dalyvaujančiosios valstybės)	439,9	0,0	439,9	N. d.	N. d.	0,0	152,8	152,8
Prisidedantieji partneriai	360,1	0,0	360,1	N. d.	N. d.	N. d.	0,0	0,0
Iš viso	1 540,2	59,8	1 600,0	48,9	1,2	0,0	152,8	202,9

1) EDCTP asociacijos įnašus sudaro nepiniginiai įnašai papildomai veiklai (IKAA). Prisidedančiųjų partnerių įnašus sudaro piniginiai įnašai į BĮ veiklą.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis BĮ duomenimis ir jos steigimo reglamentu.

3.11.12. Remiantis BĮ metinėmis finansinėmis ataskaitomis, 2023 m. pabaigoje EDCTP asociacija įsipareigojo skirti 387,6 milijono eurų finansinių įnašų papildomai veiklai (IKAA), susijusiai su programa „Europos horizontas“, ir apie 152,8 milijono eurų sumą ji pranešė BĮ kaip išleistą iki 2023 m. pabaigos. BĮ vertinimu, iki programos pabaigos IKAA lygis pasieks ne mažiau kaip 550 milijonų eurų (arba 157 % tikslo).

Pastabos dėl valdymo ir kontrolės sistemų

3.11.13. 2023 m. pabaigoje BĮ didžiąja dalimi įgyvendino Komisijos vidaus kontrolės sistemą, kuri grindžiama 17 vidaus kontrolės principų. Tačiau BĮ vis dar turi užbaigti kelis veiksmus, kad užtikrintų veiksmingą veiklos tęstinumo plano ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių plano veikimą, jautrių funkcijų valdymo politiką ir su stebėjimo veikla susijusį kontrolės principą.

3.11.14. Kalbant apie programos „Europos horizontas“ mokėjimus, Komisijos RTD GD (BAT) atliks *ex post* auditus. Programos „Europos horizontas“ srityje BAT perėjo prie rizika grindžiamo *ex post* audito metodo BĮ atveju, todėl konkrečiai su BĮ susiję reprezentatyvūs klaidų lygiai nebeskaiciuojami. Pirmieji rizika grindžiami *ex post* auditai dar neatlikti, nes pirmieji tarpiniai mokėjimai numatyti tik 2024 m.

Bendrosios įmonės atsakymas

3.11.13. Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendrosios įmonės didesnės rizikos funkcijų valdymo tvarka baigta rengti ir priimta 2024 m. gegužės 27 d.

Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendroji įmonė šiuo metu naudojasi Europos Komisijos IT infrastruktūra ir siekia iki 2024 m. pabaigos šiuo atžvilgiu tapti nepriklausoma. Iki tol Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendroji įmonė yra apsaugojusi nuo nelaimių ar kibernetinių atakų.

Pagal Bendrojo pagrindinio akto 13 straipsnį Visuotinės sveikatos EDCTP3 bendroji įmonė kartu su kitomis bendrosiomis įmonėmis nustatė netiesioginio aptarnavimo padalinio tvarką dėl informacinių ir ryšių technologijų. Šioje tvarkoje nustatyta, kaip turi būti valdomos bendrųjų įmonių IRT, bendra IRT infrastruktūra, IRT priemonės ir paslaugos, taip pat saugumas ir atitiktis (įskaitant kibernetinį saugumą). 2024 m. bendrame metiniame darbo plane (patvirtintame 2023 m. gruodžio 15 d.), be kita ko, numatyti konkretūs veiksmai, susiję su veiklos tęstinumo plano ir veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių plano peržiūra ir atnaujinimu 2024 m. NSSI BĮ vadovauja šių veiksmų įgyvendinimui ir 2024 m. liepos mėn. ketina pateikti šių planų projektą BĮ tarpusavio konsultacijoms ir patvirtinimui.

Pagal Euratomą veikianči bendroji įmonė

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

3.12. Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

Įvadas

3.12.1. Europos Tarptautinio termobranduolinio eksperimentinio reaktoriaus (ITER) įgyvendinimo ir [branduolių sintezės energetikos vystymo BĮ \(BĮ F4E\)](#) įsteigta 2007 m. balandžio mėn. 35 metų laikotarpiui⁷¹. Viena iš pagrindinių BĮ užduočių – teikti Europos atominės energijos bendrijos (Euratomo) įnašą Tarptautinei ITER branduolio sintezės energijos organizacijai (ITER-IO), atsakingai už ITER projekto įgyvendinimą. Nors pagrindiniai branduolių sintezės įrenginiai yra Kadaraše, Prancūzijoje, BĮ būstinė yra Barselonoje.

3.12.2. Jos nariai yra Euratomas, kuriam atstovauja Komisija, ir Euratomo valstybės narės.

3.12.3. [3.12.1 lentelėje](#) pateikiami pagrindiniai BĮ skaičiai.

3.12.1 lentelė. Pagrindiniai BĮ skaičiai

	2023	2022	Pokytis
Turimas mokėjimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	631,5	844,0	-25 %
Turimas įsipareigojimų biudžetas (milijonais eurų) ¹	807,0	981,2	-18 %
Iš viso darbuotojų gruodžio 31 d. ²	426	436	-2 %

1) Turimą biudžetą sudaro ankstesnių metų nepanaudoti asignavimai, kuriuos BĮ iš naujo įtraukė į einamųjų metų biudžetą, asignuotosios pajamos ir persikirstymai kitiems metams.

2) Darbuotojai – tai pareigūnai, laikinieji darbuotojai, sutartininkai ir deleguotieji nacionaliniai ekspertai.

Šaltinis: BĮ pateikti duomenys.

3.12.4. 2023 m. įsipareigojimų ir mokėjimų biudžetas buvo mažesnis, nes sulėtėjo BĮ F4E pagrindinė veikla (žr. [3.12.20–3.12.22](#) dalis).

⁷¹ Tarybos sprendimas 2007/198 (Euratomas), įsteigiantis Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę ir suteikiantis jai lengvatą.

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

3.12.5. Mūsų audito metodas, mūsų nuomonės pagrindas, BĮ F4E vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė ir auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų auditą aprašyti **3.1** skirsnyje. Parašas **153** puslapyje yra neatsiejama nuomonės dalis.

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

3.12.6. Mes auditavome:

- a) BĮ F4E finansines ataskaitas, kurias sudaro 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinės būklės⁷² ir biudžeto vykdymo ataskaitos⁷³, ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnį.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

3.12.7. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų BĮ F4E finansinėse ataskaitose BĮ F4E finansinė būklė 2023 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių finansinių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, kaip to reikalaujama pagal jos finansinį reglamentą ir Komisijos apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles. Jos grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

⁷² Finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kitos aiškinamosios pastabos.

⁷³ Biudžeto vykdymo ataskaitas sudaro ataskaitos, kuriose apibendrinamos visos biudžetinės operacijos, ir aiškinamoji informacija;

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

3.12.8. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų BĮ F4E finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

3.12.9. Mūsų nuomone, 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų BĮ F4E finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

Dalyko pabrėžimas

3.12.10. Atkreipiame dėmesį į BĮ F4E 2023 m. metinių finansinių ataskaitų 6.4.2 pastabą, kurioje įvertinta, kad bendros jos ITER projekto įgyvendinimo įsipareigojimų įvykdymo išlaidos (galutinė išlaidų sąmata) siekia 21,2 milijardo eurų (2023 m. vertėmis). Kadangi 2023 m. galutinė išlaidų sąmata vis dar grindžiama 2016 m. tarpinėmis reikšmėmis ir išlaidų prielaidomis, ji turės būti iš esmės peržiūreta, kai parengtą naują ITER projekto atskaitos scenarijų bei reikalavimus patvirtins ITER taryba ir apie juos bus oficialiai pranešta BĮ F4E.

3.12.11. Atkreipiame dėmesį į BĮ F4E 2023 m. metinių finansinių ataskaitų įvadinę dalį, kurioje teigiama, kad 2023 m. gegužės mėn. paskirto naujo F4E direktoriaus BĮ F4E valdyba paprašė pertvarkyti dabartinę BĮ F4E organizacinę struktūrą, kad ji taptų efektyvesnė ir geriau pritaikyta jos dabartiniams ir būsimiems tikslams, įskaitant tikslus, susijusius su būsimu ITER atskaitos scenarijumi, pasiekti.

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

3.12.12. Atkreipiame dėmesį į BĮ F4E 2023 m. metinių finansinių ataskaitų įvadinės dalies d punktą: „Tarptautinės padėties poveikis“, kuriame aprašomas reikšmingas ir užsitęsęs infliacinis poveikis BĮ F4E veiklai dėl tiekimo grandinės problemų, kurias sukėlė COVID-19 ir agresijos karas prieš Ukrainą. BĮ F4E apskaičiavo, kad bendras poveikis jos galutinei išlaidų sąmatai sudarys 258 milijonus eurų (2008 m. vertėmis).

Savo nuomonės šiuo klausimu nekeičiame.

3.12.13. Toliau pateiktos pastabos mūsų nuomonės nekeičia.

Pastabos dėl galutinės ITER išlaidų sąmatos

3.12.14. Pagal BĮ F4E 2023 m. metinių finansinių ataskaitų 6.4.2 pastabą „Kiti būsimi įsipareigojimai“, BĮ įvertino, kad bendros ITER projekto įgyvendinimo įsipareigojimų įvykdymo išlaidos (galutinė išlaidų sąmata) yra 21,2 milijardo eurų (2023 m. vertėmis). Ši sąmata apima BĮ statybos ir veiklos etapo iki 2035 m. išlaidas, taip pat eksploatavimo nutraukimo ir deaktyvavimo etapo iki 2042 m. išlaidas, o ją sudaro visi iki 2023 m. pabaigos atlikti mokėjimai (9,8 milijardo eurų) ir būsimų mokėjimų sąmata (2023 m. vertėmis įvertinta 11,3 milijardo eurų).

3.12.15. Remiantis BĮ F4E metinių finansinių ataskaitų įvadinė dalimi, BĮ F4E patiria reikšmingą ir užsitęsusį infliacinį poveikį savo veiklai dėl tiekimo grandinės problemų, kurias sukėlė COVID-19 ir agresijos karas prieš Ukrainą. BĮ F4E apskaičiavo, kad bendras poveikis jos galutinei išlaidų sąmatai sudarys 258 milijonus eurų (2008 m. vertėmis).

3.12.16. Dėl ilgo dabartinio 2016 m. ITER atskaitos scenarijaus atnaujinimo proceso BĮ F4E ilgalaikio planavimo įvertius, pateiktus 2023 m. metinėse finansinėse ataskaitose (įskaitant galutinę išlaidų sąmatą), toliau grindė 2016 m. tarpinėmis reikšmėmis ir išlaidų prielaidomis, kuriose neatsižvelgiama į reikšmingus techninius pokyčius ir užsitęsusį infliacijos poveikį, kurį BĮ patyrė per tą laiką. Todėl BĮ metinėse finansinėse ataskaitose pateikta galutinė išlaidų sąmata gali būti įvertinta gerokai per maža suma ir bus reikšmingai pakeista, kai bus užbaigtas naujas ITER projekto atskaitos scenarijus ir bus įvykdyti reikalavimai, juos patvirtins ITER taryba ir apie juos bus oficialiai pranešta BĮ F4E.

Pastabos dėl reikšmingo BĮ F4E reorganizavimo

3.12.17. 2023 m. vasario mėn. neeiliniame posėdyje valdyba patvirtino aukšto lygio valdybos darbo grupės, sprendžiančios BĮ F4E organizacinės struktūros optimizavimo klausimus, ataskaitą. Kartu valdyba paskyrė naują BĮ F4E vykdomąjį direktorių, kuris šias pareigas pradėjo eiti 2023 m. gegužės 16 d.

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

3.12.18. 2023 m. vasario mėn. valdyba patvirtino savo aukšto lygio darbo grupės, sprendžiančios BĮ F4E organizacinės struktūros optimizavimo klausimus, ataskaitos rezultatus. Kaip nurodyta 2023 m. finansinėse ataskaitose, valdyba paprašė naujo BĮ F4E vykdomojo direktoriaus reorganizuoti dabartinę BĮ F4E struktūrą, kad BĮ taptų efektyvesnė ir geriau pritaikyta siekiant dabartinių ir būsimų tikslų, įskaitant tikslus, susijusius su būsimu ITER ataskaitos scenarijumi. 2023 m. gruodžio mėn. BĮ F4E vykdomasis direktorius pateikė valdybai BĮ F4E ir ITER-IO integravimo planą, dokumentą dėl BĮ organizacinės kultūros politikos ilgalaikės vizijos ir pasiūlymą dėl planuojamų organizacinės struktūros pakeitimų. Pastarajame nurodyta reikšmingai peržiūrėta dabartinės matricos organizacinė struktūra.

3.12.19. Dėl šios vykdomos reorganizacijos BĮ kils didelis trumpalaikis ir vidutinės trukmės nestabilumas ir operacinė rizika. Visų pirma, reikšmingas funkcijų ir atsakomybės pasikeitimas organizacijoje gali turėti įtakos BĮ veiklos tęstinumui ir dėl to gali būti dar labiau vėluojama pasiekti BĮ rezultatus. Be to, dėl to gali atsirasti didelis darbo krūvis BĮ žmogiškųjų išteklių tarnyboms, kurios turės įdarbinti daug darbuotojų laisvoms vyresniosios vadovybės pareigybėms ir užtikrinti vyresniosios ir vidurinėsios grandies vadovų pareigybių naują atranką ir (arba) pakeitimą. Dėl šios situacijos kyla didelė nauja rizika, susijusi su reorganizacija.

Pastabos dėl biudžeto valdymo

2023 m. veiklos biudžeto vykdymas

3.12.20. 2023 m. BĮ F4E įvykdė 70 % savo veiklos įsipareigojimų, o tai rodo pagrindinės veiklos sulėtėjimą. Anot BĮ, tai daugiausia susiję su šiuo metu atliekama 2016 m. ITER ataskaitos scenarijaus peržiūra, sudėtingu, bet būtinu ITER projekto komponentų remontu, kuriuos jau atliko kitos ITER vietos agentūros, ir ITER-IO sprendimas laikinai nutraukti surinkimo veiklą. Todėl 2023 m. BĮ grąžino 263,9 milijono eurų iš pradžių planuoto Euratomo įnašo ir 30 milijonų eurų ITER priimančiosios valstybės įnašų.

3.12.21. 2023 m. pabaigoje po šių pervedimų BĮ F4E panaudojo 95 % savo veiklos mokėjimų asignavimų. Tačiau nepanaudotų veiklos mokėjimų asignavimų suma, kuri turi būti perskirstyta būsimiems veiklos biudžetams, gerokai padidėjo nuo 577,7 milijono eurų 2022 m. pabaigoje iki 743,8 milijono eurų 2023 m. pabaigoje. Anot BĮ, pagrindinės priežastys buvo vykstančios diskusijos dėl techninių specifikacijų, vėlavimai pasirašyti sutartis ir derybų metu nustatyti sutarties kainos sumažinimai.

3.12.22. Svarbūs veiksniai, kurių BĮ negali kontroliuoti, pavyzdžiui, būtinas ITER projekto komponentų remontas, kuriuos atliko kitos ITER vietos agentūros, ITER-IO sprendimas laikinai nutraukti surinkimo veiklą ir ilgas dabartinių 2016 m. ataskaitos scenarijų atnaujinimo procesas, turėjo įtakos BĮ 2023 m. planuojamai pagrindinei veiklai, todėl jos 2023 m. veiklos biudžeto

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E) įvykdymo lygis sumažėjo ir gerokai padidėjo nepanaudotų mokėjimų asignavimų perskirstymas į būsimus biudžetus.

Pastabos dėl valdymo ir kontrolės sistemų

Neišsamus išteklių planavimas, stebėseną ir ataskaitų teikimas

3.12.23. Savo 2019 m. metinėje ataskaitoje dėl ES bendrųjų įmonių (3.9.19 dalyje) ir savo 2021 m. metinėje ataskaitoje dėl ES bendrųjų įmonių (2.55–2.58 dalyse) jau buvome pažymėję didelę BĮ F4E priklausomybę nuo išorės paslaugų teikėjų ir susijusią riziką. 2023 m. Komisijos Vidaus audito tarnyba (VAT) atliko išsamų BĮ F4E žmogiškųjų išteklių valdymo ir etikos auditą. Nors VAT patvirtino nuo 2021 m. padarytą pažangą, ji pateikė dvi labai svarbias rekomendacijas dėl išorės paslaugų teikėjų valdymo.

3.12.24. Visų pirma VAT nustatė, kad BĮ F4E nesukūrė centralizuotos išorės paslaugų teikėjų koordinavimo ir valdymo funkcijos ir nenustatė jos bendrų žmogiškųjų išteklių poreikių, įskaitant išorės paslaugų teikėjus, vertinimo metodikos. Planuodama bendrus darbuotojų poreikius (įskaitant išorės paslaugų teikėjų poreikį), BĮ F4E neįtraukė tinkamo susijusio darbo krūvio įverčio ir reikiamų įgūdžių bei kompetencijų. Todėl BĮ sprendimas dėl išorės paslaugų teikėjų naudojimo ne visada buvo grindžiamas tinkamais poreikiais pagrįstais argumentais ir veikia priklausė nuo turimo biudžeto.

3.12.25. Be to, kas išdėstyta pirmiau, nustatėme, kad BĮ F4E metinėse ataskaitose nebuvo atspindėta faktinė darbuotojų padėtis. Kalbant apie BĮ statutinius darbuotojus, nors tik 35 pareigūnai buvo įdarbinti kaip nuolatiniai darbuotojai, 224 (arba 58 %) iš dabartinių 386 laikinųjų darbuotojų ir sutartininkų dirbo pagal neterminuotąsias darbo sutartis ir *de facto* buvo nuolatiniai darbuotojai. Tai neatitinka BĮ finansinio reglamento 31 straipsnio 1 dalies nuostatų ir 16 apskaitos taisyklės dėl biudžeto informacijos pateikimo metinėje ataskaitoje, pagal kurias reikalaujama visiško biudžeto sudarymo ir vykdymo, įskaitant personalo etatų planą, skaidrumo. Be to, kadangi nėra vienos oficialios išorės paslaugų teikėjų apibrėžties, BĮ negalėjo teisingai įvertinti jų poveikio statutinių darbuotojų poreikiams. Todėl pagal BĮ išteklių planavimo, stebėsenos ir ataskaitų teikimo priemonę negalima susidaryti išsamaus vaizdo apie faktinę BĮ išteklių padėtį ar veiksmingą priemonės naudojimą.

Nėra išsamaus išorės paslaugų teikėjų rizikos vertinimo

3.12.26. 2023 m. BĮ F4E naudojami išorės paslaugų teikėjų paslaugomis beveik kaip statutinių darbuotojų (361 išorės paslaugų teikėjas ir 429 statutiniai darbuotojai). Tačiau BĮ savo naujausiame rizikos registre nurodė tik nepakankamo išorės paslaugų teikėjų sulyginimo su BĮ F4E statutiniais darbuotojais ir žinių išsaugojimo riziką ir neįtraukė kitos galimos rizikos,

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

susijusios su dideliu išorės paslaugų teikėjų naudojimo lygiu ilguoju laikotarpiu. Tokia rizika susijusi su didesne priklausomybe nuo rangovų ir veiklos tęstinumu, mažesniu darbo jėgos efektyvumu dėl decentralizuoto valdymo, sumažėjusiais inovacijų ir prisitaikymo pajėgumais, nestabiliu kokybės užtikrinimu, taip pat didesne duomenų saugumo ir konfidencialumo rizika. Todėl BĮ vidaus kontrolė gali neturėti tinkamų rizikos mažinimo priemonių šiai rizikai pašalinti.

Nepakankamas BĮ rizikos valdymo ir vidaus audito funkcijos bendradarbiavimas

3.12.27. Nustatėme, kad BĮ F4E rizikos valdymo ir vidaus audito funkcijų komunikacija, bendradarbiavimas ir koordinavimas buvo neefektyvūs. BĮ vidaus audito skyrius negalėjo pateikti pakankamų įrodymų apie reguliarių rizikos valdymo informacijos naudojimą planuojant savo vidaus audito veiklą. BĮ vidaus kontrolės sistema dar neapima integruoto rizikos valdymo proceso, kaip reikalaujama pagal [Komisijos principais grindžiamą vidaus kontrolės sistemą](#). Dėl nepakankamos rizikos valdymo ir vidaus audito funkcijų komunikacijos ir bendradarbiavimo gali susidaryti padėtis, kai vienas funkcijas atliekantis darbuotojas nepakankamai gerai supranta kito darbuotojo funkcijų, o tai trukdo BĮ veiksmingai valdyti riziką ir pasiekti strateginius tikslus.

Nėra vidaus kontrolės politikos dėl jautrių funkcijų

3.12.28. Jautrios funkcijos, tiek potencialios, tiek faktinės, turėtų būti apibrėžtos ir valdomos atsižvelgiant į BĮ vidaus kontrolės sistemą, [grindžiamus Europos Komisijos vidaus kontrolės principais](#). 2023 m. pabaigoje BĮ FE dar neturėjo jautrių funkcijų valdymo politikos. Tokia politika užtikrinama būtina vidaus kontrolė, kad BĮ galėtų nustatyti jautrias funkcijas, jas nuolat atnaujinti ir apibrėžti tinkamas kontrolės priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią netinkamų ar nesąžiningų veiksmų, pavyzdžiui, nesąžiningo ataskaitų teikimo, turto praradimo, neskelbtinos informacijos atskleidimo ir korupcijos, rizikai arba ją sumažinti.

Atsižvelgimas į ankstesnių metų pastabas

3.12.29. *Priede* pateikiama taisomųjų veiksmų, kurių imtasi reaguojant į mūsų ankstesnių metų pastabas, apžvalga.

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

Priedas

Skaičius	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir (arba) kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba
1	2019	Dėl etatų plano apribojimo, susijusio su statutiniais darbuotojais, BĮ F4E vis dažniau naudoja išorėje arba viduje samdomus išteklius. 2019 m. šie ištekliai jau sudarė apie 62 % BĮ statutinių darbuotojų. Dėl šių priežasčių BĮ kyla didelė rizika, susijusi su pagrindinių kompetencijų išlaikymu, neaiškia atskaitomybe, galimais teisiniais ginčais ir mažesniu darbuotojų efektyvumu dėl decentralizuoto valdymo.	2022 m. įsteigta darbo grupė, kurios užduotis – įvertinti aukštą išorės išteklių naudojimo lygį, kad būtų galima geriau planuoti ir pagrįsti jų naudojimo poreikį. Darbo grupė parengė naudoti išorės paslaugų teikėjų paslaugomis politiką. Šią politiką tvirtina BĮ vadovybė. 2023 m. VAT atliko išsamų BĮ F4E žmogiškųjų išteklių valdymo ir etikos auditą ir pateikė dvi labai svarbias rekomendacijas dėl išorės paslaugų teikėjų valdymo (žr. 3.12.23 ir 3.12.24 dalis). Be to, nustatėme, kad BĮ skaidriai nepranešė apie savo statutinių darbuotojų nuolatinį statusą ir neturėdami išorės paslaugų teikėjo apibrėžties, jie negalėjo teisingai įvertinti jų poveikio statutiniams darbuotojų poreikiams (žr. 3.12.25 dalį).	Dar neatsižvelgta
2	2021	2020 ir 2021 m. BĮ taip pat reguliariai kasmet vertino išorės ekspertai ir buvo atliekamas	2023 m. pabaigoje BĮ F4E užbaigė įgyvendinti atitinkamas 9-ojo ir 10-ojo metinių vertinimų	Atsižvelgta

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

Skaičius	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir (arba) kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba
		intensyvus vidaus auditas, apimantis daugumą svarbiausių jos veiklos sričių. Dėl taisomųjų veiksmų įgyvendinimo siekiant pašalinti nustatytus rizikos veiksnius ir reaguojant į auditus bei vertinimus padidėjo administracinė našta, tačiau nėra įrodymų, kad papildomos kontrolės priemonės buvo efektyvios ar kad jas taikant sistema buvo patobulinta.	rekomendacijas. 2023 m. BĮ užbaigė įgyvendinti likusias VAT auditų rekomendacijas.	
3	2021	Dėl neproporcingo išorės personalo išteklių naudojimo padaugėjo su darbo aplinka susijusių iššūkių ir rizikos veiksnių.	Šiuo metu BĮ F4E skatina įvairias išteklių planavimo ir valdymo tobulinimo iniciatyvas, kuriomis siekiama sumažinti riziką ir atsižvelgti į VAT rekomendacijas. Šiomis iniciatyvomis taip pat bus sprendžiamos su darbo aplinka susijusios problemos.	Dar neatsižvelgta
4	2022	2022 m. pabaigoje BĮ F4E įvykdė 72 % savo veiklos įsipareigojimų biudžeto. Sumažinusi veiklos mokėjimų biudžetą 92 milijonais eurų ir pervedusi dar 9,5 milijono eurų mln. į atlyginimų biudžetą BĮ F4E pensijų fondo įsipareigojimams Komisijai finansuoti, BĮ įvykdė 91 % veiklos mokėjimų biudžeto.	Dėl veiklos biudžeto vykdymo padėties 2023 m. pabaigoje žr. 3.12.20–3.12.22 dalis. 2023 m. pabaigoje su administracinių išlaidų biudžetu (2 antraštinė dalis) susijusi padėtis išliko nepakitusi: įvykdymo lygis buvo 65 %, o iš praėjusių metų perkeltų įsipareigojimų panaikinimo lygis buvo 21 %.	Dar neatsižvelgta

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

Skaičius	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir (arba) kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba
		<p>Žemą įvykdymo lygį lėmė sulėtėjusi tiek ITER-IO, tiek BĮ F4E pagrindinė veikla; tai daugiausia susiję su COVID-19 pandemijos padariniais, Rusijos agresijos karu prieš Ukrainą ir pastarojo meto techninio projektavimo problemomis, susijusiomis su dabartiniu surinkimo etapu įgyvendinamame ITER projekte.</p> <p>2022 m. pabaigoje BĮ F4E įgyvendino 63 % metų administracinių išlaidų biudžeto (2 antraštinė dalis). O iš ankstesnių metų perkeltų įsipareigojimų asignavimų panaikinimo lygis buvo aukštas – vidutiniškai 20 %.</p>		
5	2022	<p>2022 m. pabaigoje BĮ vyresniosios vadovybės lygmeniu vyko reikšmingų permainų. 2022 m. birželio mėn. iš darbo išėjus BĮ F4E direktoriui ir 2022 m. rugsėjo mėn. BĮ F4E Platesnio požiūrio veiklos departamento vadovą paskyrus ITER-IO generaliniu direktoriumi, įvyko personalo pokyčių, susijusių su keturiomis iš septynių BĮ vyresniosios vadovybės pareigybių. 2022 m. tris vyresniosios vadovybės (įskaitant direktoriaus)</p>	<p>2023 m. pabaigoje BĮ vyresniosios vadovybės lygmeniu vis dar vyko permainų. 2023 m. gruodžio mėn. naujasis BĮ F4E vykdomasis direktorius pateikė valdybai dokumentą dėl planuojamų dabartinės matricos organizacinės struktūros pokyčių: gerokai sumažinti padalinių ir skyrių skaičių, paprašyti surengti naują atrankos procesą ir ilgainiui pakeisti kai kurias vyresniosios ir vidurinės grandies vadovų pareigybes (žr.</p>	Dar neatsižvelgta

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

Skaičius	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir (arba) kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba
		pareigybes laikinai užėmė perkelti vidaus darbuotojai, o dar vieną – neseniai įdarbintas darbuotojas. Be to, iki 2023 m. rugpjūčio pabaigos į pensiją išėjo du vyresnieji vadovai (Prekybos departamento vadovas ir ITER programos departamento vadovas). Dėl šios padėties didėja rizika patikimam BĮ F4E valdymui ir tęstinumui, nes šiuo metu reikės patyrusių vyresniosios vadovybės darbuotojų naujiems ITER atskaitos scenarijams įgyvendinti; šie scenarijai turės didelį poveikį BĮ F4E veiklai ir juos tikimasi patvirtinti iki 2024 m. pabaigos.	3.12.18 ir 3.12.19 dalis). 2024 m. liepos mėn. BĮ F4E pradėjo atrankos į laisvas vyresniosios vadovybės pareigas procedūras.	
6	2022	Nepaisant plataus masto BĮ F4E rizikos valdymo veiklos, naujausiame BĮ F4E rizikos vertinime neatspindėti rizikos veiksniai, susiję su reikšmingais įvykiais, kurie jau buvo nustatyti ir turėjo įtakos BĮ veiklai 2022 m. antrąjį pusmetį. Tarp jų – vyresniosios vadovybės pokyčiai, lėčiau vykdoma pagrindinė veikla ir dėl to sumažėjęs biudžeto įvykdymo lygis, vėluojantys viešieji pirkimai, taip pat numatoma ITER atskaitos scenarijaus peržiūra. Tokia padėtis trukdo BĮ	BĮ F4E įgyvendino naują rizikos nustatymo koncepciją, kad paremtų greitą konsolidavimą rizikos apibendrinimo lygmeniu ir padidintų rizikos valdymo veiklos portfelio matomumą. 2023 m. lapkričio 9–10 d. vykusiam 18-ajame posėdyje BĮ Administravimo ir valdymo komitetui pateikė kiekvienos programos rizikos pozicijos ataskaitą.	Dar neatsižvelgta

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

Skaičius	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir (arba) kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba
		vyresniajai vadovybei laiku ir tinkamai priimti sprendimus ir gali neigiamai paveikti BĮ projekto tarpinių reikšmių pasiekimą.		
7	2022	Mūsų atlikta sutarties įgyvendinimo dokumentų analizė atskleidė trūkumų, susijusių su BĮ atliekamu šios sutarties valdymu. Visų pirma, BĮ F4E teisingai neįvertino prašomų sutarties pakeitimų ar rangovo padarytų esminių sutarties pažeidimų, susijusių su sutarties vykdymu, poveikio. Dėl to šalys skirtingai aiškino darbų apimtį, terminus ir projekto reikalavimus, ir dėl to kilo nesutarimų. Be to, teisės ekspertai padarė išvadą, kad dėl atitinkamų sutarties nuostatų formuluočių BĮ negalėjo nutraukti sutarties ir likusių darbų atlikti pati arba susitarti, kad juos atliktų kiti rangovai. Kadangi rangovas tinkamai nesilaikė tvarkaraščio, o BĮ F4E nevykdė projekto apskaitos, BĮ negalėjo aiškiai nustatyti rangovo įsipareigojimų. Šie trūkumai turėjo didelį poveikį sutarties tikslų įgyvendinimui; jų nepašalinus, gali būti paveikta ir kita pagrindinė BĮ F4E veikla, nes, atnaujinus ITER projekto atskaitos scenarijų, gali	2023 m. BĮ F4E ėmėsi priemonių, kad išvengtų problemų, su kuriomis susiduriama įgyvendinant šią sutartį, pasikartojimo. BĮ sustiprino naujos pavyzdinės sutarties sutartines nuostatas ir parengė praktinį seminarą su BĮ F4E darbuotojais, susijusiais su teisiniais, komerciniais, techniniais klausimais ir projektų valdymu, kad jie geriau suprastų tinkamo tvarkaraščių valdymo svarbą.	Atsižvelgta

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

Skaičius	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų pastaba (santrauka)	Taikytas taisomasis veiksmas ir (arba) kiti svarbūs pokyčiai (santrauka)	Metai, kuriais pateikta Audito Rūmų pastaba
		reikėti atlikti reikšmingus vykdomų sudėtingų sutarčių pakeitimus.		

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E)

Bendrosios įmonės atsakymas

3.12.18. 2023 m. gruodžio mėn. F4E direktorius pristatė naujos organizacijos projektą, kaip numatyta BĮ F4E valdybos įgaliojama rašte. Valdyba pažymėjo, kad pasirinkta tinkama kryptis. Pasikonsultavęs su darbuotojais ir jų atstovais, F4E direktorius pateikė valdybai išsamią naują organizacinę schemą. Ją valdyba patvirtino 2024 m. balandžio 12 d. Ši nauja organizacija sustiprino matricą, įsteigė branduolių sintezės inžinerijos ir technologijų departamentą ir supaprastino bendrą darbo organizavimą.

3.12.19. F4E BĮ sutinka su Europos Audito Rūmų vertinimu. BĮ F4E pasiūlyme dėl naujos organizacijos, pateiktame savo valdybai, pabrėžė organizacinių pokyčių mastą ir nurodė šiuos pavojus:

- a) trumpalaikis veiklos rezultatų sumažėjimas kai kuriose srityse;
- b) negalėjimas pasiekti tikslo iki 2024 m. pabaigos sumažinti laisvų darbo vietų skaičių iki 4 proc., atsižvelgiant į reikalingų papildomų vadovų atrankos procedūrų skaičių;
- c) kai vadovai skiriami taikant išorės procedūras, kompromisas tarp naujos, įvairios patirties ir ilgesnio laiko, kurio reikia, kad jie pradėtų veikti visu pajėgumu.

Kaip pažymėjo Audito Rūmai, ši reorganizacija vyksta ITER projektui svarbiu laikotarpiu, kai rengiamas naujas pagrindas ir siekiama didesnės F4E ir ITER tarptautinės organizacijos, kuri pati yra iš esmės reorganizuojama, integracijos.

Nepaisant to, poreikis atlikti išsamią reorganizaciją buvo vienas iš tikslų, nustatytų naujam F4E direktoriui skirtame įgaliojama rašte su aiškiu įgyvendinimo tvarkaraščiu. Laiku tai įvykdžius turėtų būti užtikrintas naujas ITER projekto pagrindas ir prioritetas teikiamas veiklos tęstinumui, visų pirma ES įnašui į svarbiausių komponentų kūrimą. Tolesnis vėlavimas naujai organizacijai būtų sukėlęs didesnę riziką.

3.12.24. Atsižvelgdama į IAS rekomendacijas, F4E parengė veiksmų planą, kuriuo siekiama stiprinti išorės paslaugų teikėjų koordinavimą ir valdymą ir bendrą žmogiškųjų išteklių poreikių vertinimą vykdant misijas ir projektus.

3.12.25. F4E sutinka į savo kitą konsoliduotąją 2024 m. (ir vėlesnių metų) metinę veiklos ataskaitą įtraukti pagal neterminuotas sutartis dirbančių laikinųjų darbuotojų procentinę dalį. Be to, F4E tobulina išorės paslaugų teikėjų stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemą, kuri bus įdiegta iki 2024 m. pabaigos, atsižvelgiant į IAS audito rekomendaciją ir siekiant užtikrinti, kad būtų sumažinta su jų pasitelkimu susijusi rizika.

3.12.26. F4E visiškai pripažįsta Audito Rūmų nustatytą ilgalaikę riziką, tačiau turi ją įvertinti atsižvelgdama į riziką, kad negalės laiku ir kokybiškai atlikti savo užduočių dėl tam tikro specializuotų darbuotojų trūkumo ir dėl pernelyg didelio darbo krūvio poveikio darbuotojų gerovei. Išorės paslaugų teikėjų pasitelkimas pagal įprastą sektoriaus praktiką projektų vykdymo organizacijose leidžia lanksčiai valdyti kintamą darbo krūvį ir gauti specializuotą

Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė (BĮ F4E) techninę pagalbą, kurios ilgalaikiam personalui (pvz., specializuotiems inspektoriams ir kokybės vadovams gamyklose visoje Europoje) neprireiktų.

Be rizikos registro, F4E stiprina esamus veiksmus, įgyvendindama išteklių planavimo iniciatyvas, kuriomis siekiama gerinti valdymą, administracinius gebėjimus ir mažinti su išorės paslaugų teikėjais susijusią riziką. Be to, kad atsižvelgiama į Europos Audito Rūmų ir Vidaus audito tarnybos išvadas, ši rizika apima žinių išsaugojimą ir darbuotojų asimiliavimą įmonės lygmeniu, taip pat apyvartą dėl išorės paslaugų teikėjų finansinių sąlygų arba patirties stokos sutarčių lygmeniu.

Kalbant apie duomenų saugumą ir konfidencialumą, išorės paslaugų teikėjai turi pasirašyti susitarimus dėl informacijos neatskleidimo ir laikytis sveikatos ir saugos normų.

Išorės paslaugų teikėjų preliminariosios sutartys galioja ketverius metus, todėl gali dalyvauti nauji paslaugų teikėjai ir taip sumažinama priklausomybė.

3.12.27. F4E patvirtina, kad iki šiol vykdant rizikos valdymo veiklą daugiausia dėmesio buvo skiriama rizikos, susijusios su įvairiais jos projektais, nustatymui ir jų vertinimui. Siekdama atsižvelgti į įmonės lygmens riziką, vidaus audito tarnyba parengė savo rizikos nustatymo ir vertinimo planą, kad būtų turimas tinkamai rizika pagrįstas audito planas.

Nuo 2024 m. birželio mėn. rizikos valdymo tarnyba kas mėnesį skelbs su projektais susijusios taktinės rizikos rezultatų suvestinę, o kas ketvirtį – strateginės ir kompleksinės rizikos rezultatų suvestinę. Šios rezultatų suvestinės bus aptariamoms su vidaus audito struktūros (VAS) vadovu per naujai numatytą mėnesinį dvišalį posėdį. Ir atvirkščiai – vidaus audito ataskaitų (kurias parengė vidaus audito struktūra ir Vidaus audito tarnyba) rezultatai bus peržiūrimi vadovybės, siekiant dar labiau sustiprinti rizikos vertinimus.

3.12.28. F4E apibrėš jautrių funkcijų valdymo politikos elementus. Jautrios funkcijos bus nustatytos ir pateiktos svarstyti AIPN (paskyrimų tarnybai). Į jas bus atsižvelgta atitinkamose politikos nuostatose.

Šią ataskaitą priėmė Audito Rūmų nario Mihailo Kozlovo vadovaujama IV kolegija 2024 m. rugsėjo 17 d. Liuksemburge vykusiame posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas
Tony Murphy

Santrumpos

BAT	Komisijos RTD GD Bendroji audito tarnyba
BĮ	bendroji įmonė
BĮ „ECSEL“	Elektroninių komponentų ir sistemų bendroji įmonė
BĮ „EU-Rail“	Europos geležinkelių bendroji įmonė
BĮ „EuroHPC“	Europos našiosios kompiuterijos bendroji įmonė
BĮ „S2R“	bendroji įmonė „Shift2Rail“ (Europos geležinkelių iniciatyva)
BĮ „Švarus dangus“	bendroji įmonė „Švarus dangus“
BĮ F4E	Branduolių sintezės energetikos vystymo bendroji įmonė
BĮ SESAR	Bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programos bendroji įmonė
BĮC	Komisijos RTD GD Bendras įgyvendinimo centras
BP 7	Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros septintoji bendroji programa (2007–2013 m.)
BPS BĮ	Biologinės pramonės sektorių bendroji įmonė
BST BĮ	Bazinių skaitmeninių technologijų bendroji įmonė
CNECT GD	Komisijos Ryšių tinklų, turinio ir technologijų generalinis direktoratas
DFP	daugiametė finansinė programa
DRP	Veiklos atkūrimo po ekstremaliųjų įvykių planas
ECCC	Europos kibernetinio saugumo kompetencijos centras
EDCTP	Europos ir besivystančių šalių partnerystė klinikinių tyrimų srityje
EDCTP3	Visuotinės sveikatos bendroji įmonė (Europos ir besivystančių šalių partnerystės klinikinių tyrimų srityje 3 teisių ir pareigų perėmėja)
EITP	Europos infrastruktūros tinklų priemonė
Euratomas	Europos atominės energijos bendrija
EŽBE BĮ	Europos žiedinės biožaliavinės ekonomikos bendroji įmonė
IKAA	Nepiniginiai įnašai papildomai veiklai
IKOP	Nepiniginiai įnašai pagrindinei veiklai
ITER	Tarptautinis termobranduolinis eksperimentinis reaktorius
ITER-IO	Tarptautinė ITER branduolio sintezės energijos organizacija

KEV BĮ	Kuro elementų ir vandenilio bendroji įmonė
MOVE GD	Komisijos Mobilumo ir transporto generalinis direktoratas
NA BĮ	Netaršios aviacijos bendroji įmonė
NSSI BĮ	Novatoriškų sveikatos sprendimų iniciatyvos bendroji įmonė
NVI BĮ	Naujoviškų vaistų iniciatyvos bendroji įmonė
PTP BĮ	Pažangiųjų tinklų ir paslaugų bendroji įmonė
RTD GD	Komisijos Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas
SESV	Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo
Švariojo H2 BĮ	Švariojo vandenilio bendroji įmonė
TAAIS	Tarptautinės aukščiausiųjų audito institucijų organizacijos (INTOSAI) tarptautiniai aukščiausiųjų audito institucijų standartai
TAS	IFAC tarptautiniai audito standartai
VAT	Komisijos Vidaus audito tarnyba
VTP	Veiklos tęstinumo planas

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2024 m.

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika nustatyta [Audito Rūmų sprendime Nr. 6–2019](#) dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenciją](#). Todėl paprastai pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi bet kokie padaryti pakeitimai. Asmenys, kurie pakartotinai naudoja Audito Rūmų turinį, neturi iškreipti pirminės prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už bet kokius pakartotinio naudojimo padarinius.

Būtina gauti papildomą leidimą, jei tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikiami trečiųjų asmenų kūriniai.

Gavus tokį leidimą, juo panaikinamas ir pakeičiamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi bet kokie naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų.

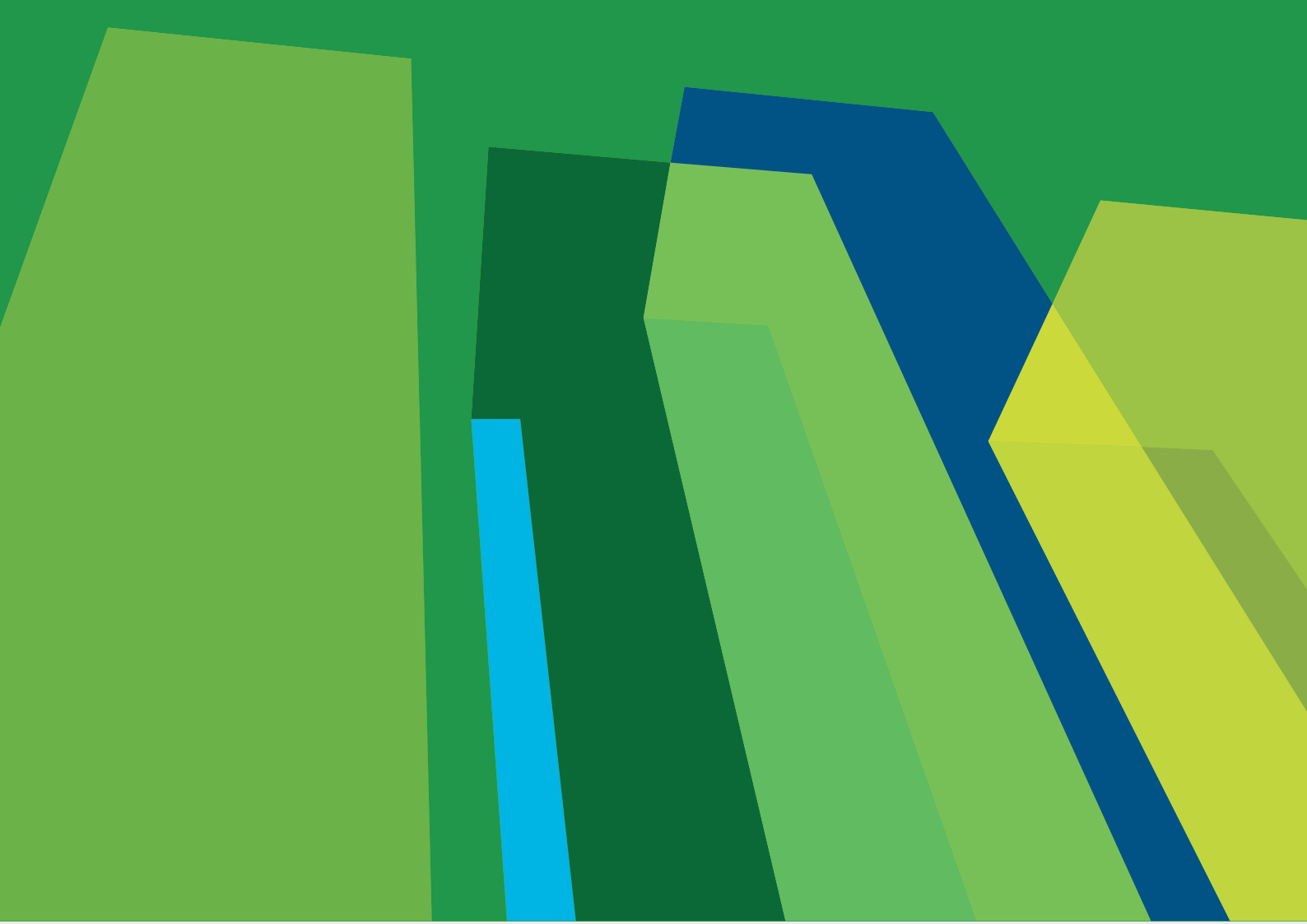
Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma.

Europos Sąjungos institucijų europa.eu domeno svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktą privatumo ir autorių teisių politiką.

Audito Rūmų logotipo naudojimas

Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Audito Rūmų sutikimo.

PDF	ISBN 978-92-849-1793-8	ISSN 2812-0094	doi:10.2865/709185	QJ-AQ-24-001-LT-N
-----	------------------------	----------------	--------------------	-------------------

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Europos Sąjungos
leidinių biuras